

CATALUNYA+ CRISTIANA

SETMANARI D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSA

Any XXX • Núm. 1.526 • 2,10 €

18 • desembre • 2008

«L'ésser humà ha de ser sempre flexible com la canya, però no rígida com el cedre»
Johann Jakob Engel

La trobada estatal de diaques permanents es va celebrar a redós de l'Any Jubilar de Sant Fructuós

Diaques pelegrins a la Tarraco romana

«Trepitjar la sorra de l'amfiteatre de Tarraco, l'escenari del suplici, ha estat d'una emotivitat inimaginable.» Aquest sentiment manifestat al nostre setmanari per un diaca de Pamplona feia ben palesa l'experiència compartida pels participants a la Trobada-Peregrinació dels Diaques Permanents de les diòcesis espanyoles que enguany s'ha cele-

brat a Tarragona amb motiu de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, en què es commemora el 1.750è aniversari del martiri d'aquest bisbe de Tarragona i dels seus diaques Auguri i Eulogi. En total van ser 145 els pelegrins inscrits en una trobada que es va desenvolupar entre els dies 5 i 8 de desembre.

Pàg. 17

«La medicina ja no m'omplia»

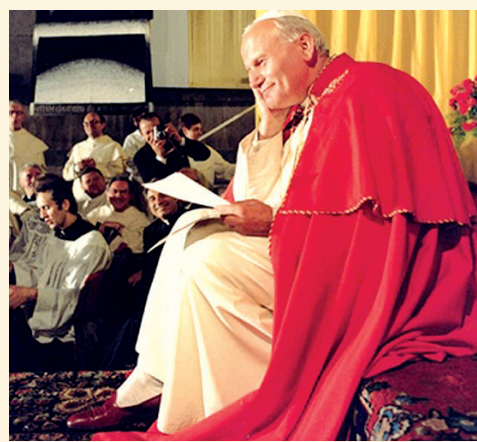
Xavier Rius, metge cirurgià, nou diaca al servei de l'Església

El Dr. Xavier Rius Cornadó, cirurgià, és professor del Departament de Cirurgia de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona. Però el que molts dels seus alumnes i col·legues de professió no saben és que també és diaca permanent al servei de l'Església de Barcelona. «Va arribar un moment en què vaig sentir que l'ídol que fins aleshores havia estat el meu déu, la medicina, ja no m'omplia», explica.

Pàg. 18

El Vaticà II a la llum de Joan Pau II

Amb motiu del 30è aniversari de l'elecció de Karol Wojtyła com a successor de sant Pere, la Pontifícia Facultat Teològica Sant Bonaventura i l'Institut de Documentació i Estudi del Pontificat de Joan Pau II van organitzar recentment a Roma el congrés internacional *Crist-Església-Home. El Vaticà II en el pontificat de Joan Pau II*. L'objectiu de la trobada acadèmica va ser aprofundir la relació entre el Papa polonès i el Concili, encara que deixant sempre entreveure una perspectiva clara sobre l'actualitat de l'Església, a la llum de com s'interpreta avui el Vaticà II.

Entrevista al cardenal William Joseph Levada, prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe

Pàg. 3, 4 i 5

El cardenal Antonio Cañizares, nou prefecte per al Culte Diví

Des del 9 de desembre el cardenal Antonio Cañizares és el nou prefecte de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments. És el tercer espanyol que ocupa aquest càrrec en els darrers deu anys. El cardenal valencià substi-

tueix el cardenal nigerià Francis Arinze, que abandona el seu càrrec per qüestions d'edat. El cardenal Cañizares ha expressat que accepta aquesta missió «amb plena obediència, fidelitat, comunió i alegria».

Pàg. 7

Vocació solidària dels Mossos

Agents de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra de la Regió Policial Metropolitana Nord participen en una campanya de recollida d'aliments que aniran destinats a persones necessitades, concretament a quatre equipaments de Càritas situats a Sant Cugat del Vallès, Grano-lers, Premià de Mar i Badalona.

«El cos dels Mossos d'Esquadra és una policia amb vocació de servei al ciutadà i aquesta campanya està lli-

gada a aquesta vocació», afirma la caporal Imma Bestard.

Pàg. 32

Escassos avenços i compromisos en l'eradicació de la pobresa

Del 29 de novembre al 2 de desembre es va celebrar a Doha, Qatar, la conferència internacional promoguda per Nacions Unides sobre el finançament per al desenvolupament. Eduard Ibáñez, director de Justícia i Pau a Barcelona i president de la

Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament, analitza per a *Catalunya Cristiana* el que ha donat de si aquesta cimera, que no ha aportat gaires novetats ni compromisos per eradicar la pobresa.

Pàg. 9

Sumari

Pàg. 8 Moscou: dol per la mort del patriarca Alexis II

Pàg. 24 Lleida: entrevista al vicepostulador de la causa dels màrtirs

Pàg. 29 Moçambic: parlem amb el responsable de la missió Sant Gabriel

Pàg. 31 Barcelona: maqueta del projecte del temple de la Colònia Güell

Pàg. 33 Roma: 80è aniversari de Signis

Editorial

Nova seu per al Nen Déu

L'obra beneficosocial del Nen Déu ha inaugurat una nova seu a Barcelona al passeig Maragall, xamfrà amb la Ronda del Guinardó. És una bona notícia. Es tracta d'un gran edifici de disseny contemporani, destinat a atendre els serveis mèdics i la instrucció i formació cultural d'infants i adults discapacitats que són la seva finalitat fundacional, ara adaptada i modernitzada segons les exigències assistencials, culturals i ocupacionals, mantenint sempre la seva condició benèfica. La nova seu disposa de 26 consultoris mèdics i de 135 places a les aules escolars. Aquesta oferta es complementa amb 200 places de taller ocupacional per a adults a Tiana i 12 de residència. Les activitats de l'hospital ja es van iniciar al nou edifici el 15 de setembre passat i el dia 7 de desembre fou beneït pel cardenal Lluís Martínez Sistach. Al llarg de la seva història, l'hospital del Nen Déu ha estat atès per les germanes franciscanes dels Sagrats Cors de Jesús i Maria, una congregació fundada per la beata mare Carme González Ramos [mare Carme del Nen Jesús] (Antequera, Màlaga, 1834-1899) dedicada a l'educació dels infants i a l'assistència de malalts i ancians.

La història d'aquest hospital té un curiós precedent: la llar bressol, Nen Déu, avui al carrer de Montcada, 19, fundada el 1887, per iniciativa de la terciària franciscana Francisca Cañadó, i amb la intervenció directa de la beata Carme. És una de les guarderies més antigues

d'Europa que encara està en funcionament. La institució va ser pensada per tal d'atendre els fills dels obrers pobres que necessitaven ajut i facilitar-ne als pares la cura mentre treballaven. Fou encomanada també, des del principi, a les Franciscanes dels Sagrats Cors. El bon resultat d'aquesta iniciativa, va estimular la idea de crear un hospital que complementés el servei als fills dels obrers, donant-los atenció mèdica en els primers anys de vida, en una època en la qual l'índex de mortalitat infantil era molt elevat. Així, l'any 1892, va néixer l'hospital del Nen Déu. El bisbe de Barcelona, Jaume Català i Albosa, va delegar el doctor Josep Maria Vallet (que ho era també de la llar bressol) perquè el representés.

Les germanes han perseverat en aquesta comesa sense interrupció, ajudades per metges i personal sanitari capacitat i per professionals del magisteri especial. Uns patrons nomenats pels successius bisbes de Barcelona han administrat la fundació. De primer feu servei al passatge Mercader número 3; finalment, després d'ocupar diversos domicilis, des del 1920 fins enguany, ha estat a la cruïlla dels carrers Mallorca-Dos de Maig.

L'Església ha estat pionera en l'atenció als pobres, als infants, als discapacitats. Cal felicitar-se pel pas endavant que ha fet aquesta obra benèfica de tantes arrels ciutadanes i felicitar tots els qui l'han feta possible i els qui estan al seu servei.

CATALUNYA+ CRISTIANA

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Mònica García, BARCELONA; Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Marta Nin, ROMA; Ramon Estany, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; David Codina, URGELL; Xavier Bisbal i Jordi Castellet, VIC

Col·laboradors: Fabrizio Assandri, Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Lluís Serra, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 820

a/e: redaccio@catcrist.com (Redacció)

a/e: administracio@catcrist.com (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catcrist.com (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.com

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Eduard Masllorens (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcal, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la **UCIP**
International Catholic Union of Press

Membre de l'**APPEC**
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 105,99 €

Gibraltar i Portugal: 105,99 €

Resta d'Europa: 174,38 €

Amèrica i Àfrica: 208,70 €

Àsia i Oceania: 279,89 €

El setmanari rep l'ajut de l'Institut Català de les Indústries Culturals, de la Generalitat de Catalunya

La Frase / Rogelio Garrido Montañana

«L'ésser humà ha de ser sempre flexible com la canya, però no rígid com el cedre» (Johann Jakob Engel. Escriptor i filòsof alemany. 1741-1802)

Els que són obstinats i rígids en les seves idees i coses, sende donar mai «el braç a tòrcer», creuen que això és una virtut i un exemple de caràcter, encara que als altres els sàpiga greu. Com fer-les raonar i comprendre que ni és cap virtut ni cap caràcter exemplar. Haurien de respirar a fons, i amb serenitat rumiar aquesta frase del cèlebre escriptor francès François de la Rochefoucauld (1613-1680): «L'obstinació

neix de l'estretor de l'esperit.» I a aquesta altra del poeta i dramaturg alemany Friedrich Hebbel (1813-1863): «L'obstinació és el succedani més barat del caràcter.» I meditar-les bé per tenir en compte que la docilitat i la reflexió arriben molt lluny i aconsegueixen el que la la tossuderia no pot. Amb la rigidesa mental no s'obté res de bo.

LA TIRA DEL PRIMER PLA

Per Pilarín

en primer pla

Les preguntes del Concili i el papa Karol Wojtyla

■ El congrés internacional «Crist-Església-Home. El Vaticà II en el pontificat de Joan Pau II», celebrat amb èxit al Seraphicum de Roma

Fabrizio Assandri

El 16 d'octubre passat es van complir 30 anys des de l'elecció de Joan Pau II a la càtedra de Sant Pere. Aquest aniversari va ser la inspiració per al congrés internacional *Crist-Església-Home. El Vaticà II en el pontificat de Joan Pau II*, que va tenir lloc a la Pontifícia Facultat Teològica Sant Bonaventura-Seraphicum organitzat per la mateixa facultat i l'Institut de Documentació i Estudi del Pontificat de Joan Pau II. L'objectiu de la trobada va ser aprofundir la relació entre el Papa polonès i el Concili. Així, des del dimarts 28 d'octubre —dia en què es va celebrar el cinquantè aniversari de l'elecció a pontífex de Joan XXIII, el Papa que va convocar el Concili— fins al dijous 30, es van succeir a l'Aula Magna molts ponents il·lustres en tres seccions d'estudi: Crist-Església-Home.

El congrés, que no es va limitar a recordar el passat, sinó que va deixar entreveure una clara perspectiva sobre l'actualitat de l'Església, a la llum de com s'interpreta el Concili Vaticà II, va ser inaugurat amb la lectura d'una carta del papa Benet XVI. En el missatge, adreçat al P. Marco Tasca, ministre general dels frares menors conventuals i gran canceller de la Facultat Teològica Sant Bonaventura, el Papa va afirmar que el seu predecessor «va acollir pràcticament en cadascun dels seus documents, i més encara en les seves decisions i en el seu comportament com a pontífex, les instàncies fonamentals del Concili Ecuumènic Vaticà II, i va arribar a ser d'aquesta manera un intèrpret qualificat i un testimoni coherent». Benet XVI també va destacar que el papa Wojtyla «es va preocupar constantment per donar a conèixer quins són els avantatges de l'acollida de la visió conciliar, no només per al bé de l'Església, sinó també per al de la mateixa societat civil i de les persones que hi treballen».

El Papa també va recordar l'experiència personal de la seva participació com a expert en el Concili, sense deixar d'esmentar el papa Angelo Roncalli, «perquè el Concili va néixer del gran cor del papa Joan XXIII, tot i que seria més exacte dir que aquest, com tots els grans esdeveniments de la història de l'Església, va néixer en darrer terme del cor de Déu». «Precisament per això —va sostenir Benet XVI en la seva carta, tot esmentant el que ell mateix va dir el 20 d'abril de 2005, poc després de la seva elecció— els documents conciliaris no han perdut actualitat amb el pas dels anys; al contrari, els seus ensenyaments es revelen particularment pertinents davant dels nous reptes de l'Església i de l'actual societat globalitzada». I, citant textualment el que va dir Joan Pau II al l'Angelus del 6 d'octubre de 1985 a propòsit del Sínode extraordinari dels bisbes sobre la resposta de l'Església al Concili, Benet

El congrés va comptar amb la presència de nombrosos cardenals de la Cúria romana.

«Els documents conciliaris no han perdut actualitat; al contrari, els seus ensenyaments es revelen particularment pertinents davant dels nous reptes de l'Església i de l'actual societat globalitzada»

XVI va afirmar que «tots som realment deutors d'aquest esdeveniment eclesial extraordinari». No es tracta, segons ha afirmat el Pontífex en moltes ocasions, només d'una herència del passat, sinó que el Concili continua essent de veritat plenament actual: «La múltiple herència doctrinal que trobem en les seves constitucions dogmàtiques, en les declaracions i en els decrets, ens estimula encara a aprofundir en la Paraula del Senyor per aplicar-la a l'Església avui, tenint en compte les nombroses necessitats dels homes i de les dones del món contemporani, tan necessitat de conèixer i experimentar la llum de l'esperança cristiana.»

Actualitat del Vaticà II

Aquesta actualitat es pot observar, per exemple, en el recent Sínode dels Bisbes sobre la Paraula de Déu, que ha reafirmat: «El que la Constitució *Dei verbum* ja auspiciava: amb la lectura i l'estudi dels Llibres Sagrats «la paraula de Déu es difongui i resplendeixi» i el tresor de la revelació, confiat a l'Església, ompli més i més els cors dels homes (n. 26).» I, finalment, el Papa va acabar dient que sant Bonaventura,

bisbe i doctor de l'Església que va viure al segle XIII, «amb la riquesa del seu pensament pugui oferir claus de lectura encara actuals amb les quals apropar-se als documents conciliaris per trobar respostes satisfactòries als nombrosos interrogants del nostre temps».

Molt llarga i detallada, així com complementària a la intervenció epistolar del Papa, va ser la ponència del cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat vaticà, presentada pel P. Zdzislaw J. Kijas, president de la facultat. En primer lloc, el purpurat va subratllar l'aportació destacada de Wo-

Karol Wojtyla era un jove arquebisbe polonès durant la celebració del Concili.

jtyla al Concili: «El llavors arquebisbe de Cracòvia va donar una contribució apreciada als treballs d'aquella assemblea memorable i, sobretot, en va extreure l'impuls per dedicar-se després amb afany al diàleg de l'Església amb l'home i les cultures del temps modern». El cardenal Bertone va dir que les diferents intervencions i els temes del congrés posaven en relleu els trets característics d'un pastor que va cercar en el seu pontificat el que diuen sobre l'Església els documents conciliaris. «En particular —va afegir—, en les dues constitucions sobre l'Església —la dogmàtica, *Lumen gentium*, i la que parla de l'Església en diàleg amb el món, *Gaudium et spes*—, en

la redacció de les quals el jove bisbe Wojtyla va col·laborar amb passió.»

El secretari d'Estat també va aclarir quines van ser les preguntes a les quals el Concili havia de contestar: «Definir de forma nova la relació entre fe i ciències modernes; clarificar la relació entre Església i Estat modern i, connectat amb aquest tema, aprofundir el problema de la tolerància religiosa, qüestió que exigia una nova definició de la relació entre la fe cristiana i les religions del món.» La part central de la seva xerrada va ser, sens dubte, la que parlava de les diferents recepcions que, després de la seva conclusió, el Vaticà II va tenir en diferents parts de l'Església. Un temps «de renovació de l'Església amb fruits certament positius, però també amb no poques exageracions, potser veritablement preocupants». D'aquí la preocupació de l'Església de Wojtyla i del seu successor per distingir les interpretacions vàlides de les derives. El cardenal va apuntar, a més, que malauradament, «fins ara, els decrets conciliaris no han arribat a ser en la seva integritat patrimoni comú de cada comunitat cristiana, sinó que encara són textos reservats a pocs, potser interpretats de forma desviada».

Joan Pau II va ser l'autèntic intèrpret del Concili? Per contestar aquesta pregunta cal, òbviament, definir el que va ser el Concili i el que és el seu «esperit». Per això Bertone, prenent prestats uns discursos de Benet XVI sobre el mateix tema, va distingir entre dues interpretacions del Concili: «Una que va causar confusió, l'altra, silenciosa, però cada cop més visible, que ha donat els seus fruits. La primera, l'hermenèutica de la discontinuïtat i de la ruptura, que de vegades va poder comptar amb la simpatia dels mitjans de comunicació i de no pocs exponents de la teologia moderna; la segona, l'hermenèutica de la reforma, de la renovació en la continuïtat.» No cal dir que, segons l'Església i el Magisteri, la segona interpretació és l'única correcta, i que per a Bertone, aquesta visió tradueix veritablement les intencions tant de Joan XXIII, que va obrir el Vaticà II, com de Pau

VI, que el va tancar. En aquest sentit, amb la seva visió del Concili no com a ruptura sinó com a continuïtat, com «una invitació —va dir Bertone— als pastors a traduir el missatge evangèlic en formes comprensibles per a l'edat contemporània», Joan Pau II va ser fidel a l'esperit autèntic del Concili. Per al Papa, va acabar dient el cardenal Bertone, el Vaticà II «va ser el Concili de l'Església, de Crist i de l'home, paraules que descriuen l'estreta relació que hi ha entre l'eclesiologia, la cristologia i l'antropologia del Vaticà II».

Fotos: Centre de documentació i estudi del pontificat de Joan Pau II

Tots els colors del Vaticà II

■ El Concili Ecumènic va ser un dels esdeveniments eclesials més grans del segle XX

Fabrizio Assandri

En els tres dies del congrés internacional *El Vaticà II en el pontificat de Joan Pau II* la relació entre el Papa polonès i el Concili va ser analitzada sota perspectives ben diverses: la modernitat, la dignitat humana, la bioètica, el matrimoni, la reforma litúrgica, el diàleg entre les religions, la cultura i la fe, etc. Entre els relators més significatius cal destacar els cardenals Dziwisz, Ruini, Levada, Caffarra, Poupard i Rylko; Mons. Marini i Mons. Oder, i els professors Buttiglione i Weigel.

«Considerava el Concili no tan sols com un esdeveniment eclesial de primera magnitud, sinó també com un esdeveniment espiritual, un acte de l'Esperit Sant, en què s'havia de col·laborar amb totes les facultats de la ment, amb tots els sentiments del cor i amb la fe.» Així va descriure el cardenal Stanislaw Dziwisz, actual arquebisbe de Cracòvia i durant gairebé quaranta anys fidel secretari de Joan Pau II, l'esperit amb què el bisbe Wojtyla va participar en el Vaticà II. Una breu intervenció, la de Dziwisz, que va voler ser abans que res un «testimoniatge»: «De retorn a Polònia —va dir també—, aprofitava cada ocasió per parlar dels treballs del Concili i explicava el pensament dels Pares als diferents grups de laics. (...) Així preparava l'Església de Cracòvia el Sínode diocesà, que ell considerava com a continuació i profunda aplicació del Vaticà II». També el lema del pontificat —«No tingueu por!»— és «fruit —segons Dziwisz— de la seva forma de viure els ensenyaments del Concili».

Segon congrés sobre Joan Pau II

El congrés internacional *Crist-Església-Home. El Vaticà II en el pontificat de Joan Pau II* és el segon que la Pontifícia Facultat Sant Bonaventura dedica a Joan Pau II, després del simposi que al maig va tractar sobre la relació entre el Papa polonès i els mitjans de comunicació. «Ara que es compleixen 30 anys de la seva elecció —va recordar el P. Zdzislaw Kijas, rector de la facultat— volem dedicar aquestes dues iniciatives al paper de Joan Pau II a l'Església i a la societat.» A més, fora de l'aula magna, havia estat preparada una rica mostra fotogràfica amb fotos del Vaticà II i del llavors jove bisbe Wojtyla, acompanyades de frases del Papa polonès sobre el mateix Concili. En el congrés hi van participar cada dia centenars de persones i els idiomes més utilitzats van ser sobretot l'italià i el polonès. Entre els polonesos hi havia amics de joventut del Papa, com el P. Mieczyslaw Malinski; personalitats eclesials com el primat polonès, cardenal Józef Glemp; i simples fidels, com Agnieszka Hennel-Brzozowska, professora de psicologia a la universitat de pedagogia de Cracòvia, els pares de la qual anaven a esquiar als monts Tatras amb Karol Wojtyla i que va ser batejada per ell.

Molts van ser els temes que els ponents van tractar en les diferents seccions: *Crist i la dignitat de la persona*; *L'Església en camí i Déu parla en la història*. També

s'oferia la possibilitat al públic de participar-hi amb consideracions i preguntes. Mons. Tadeusz Pieronek, rector emèrit de la Pontifícia Acadèmia de Teologia de Cracòvia, va parlar del Sínode volgut per Wojtyla perquè l'Església local visqués i assimilés les novetats del Concili, que presentava el pensament conciliar als sacerdots i als laics. «No va ser un camp de batalla entre conservadors i progressistes —va dir—. En els treballs es respirava una autèntica atmosfera de confiança i llibertat, exactament el que manca en els règims totalitaris.» L'arquebisbe italià i teòleg Ignazio Sanna va parlar de l'«origen i vocació de la persona humana» en una perspectiva cristiana, segons la qual «cada

liar veritat i llibertat i això es veu particularment en la declaració *Dignitatis humanae*». Buttiglione també va criticar la convicció existent avui que per ser democràtic l'home ha de ser escèptic i no tenir conviccions fortes. Finalment, el polític i filòsof italià va definir l'Església en el pontificat de Wojtyla com «una campiona en els drets humans, el subjecte principal de dilatació de la democràcia i dels drets arreu del món».

L'Església i la cultura va ser el tema de la conferència del cardenal Paul Poupard, president emèrit del Pontifici Consell de la Cultura i per al Diàleg entre les Religions, que va partir de la convicció que «l'Església no està lligada a cap cultura i

ador universalment vàlid». Caffarra va acabar amb la crítica als matrimonis homosexuals, que es fonamenten en el «més greu error antropològic» de la postmodernitat, o el que és el mateix, la insignificància de la diversitat sexual.

Reflexió bioètica

També la reflexió bioètica —des del Vaticà II fins a Joan Pau II— va ser tractada en el congrés amb la intervenció del P. Gonzalo Miranda, professor de bioètica a l'Ateneu Pontifici Regina Apostolorum. Miranda va recordar la gran importància atribuïda pel Papa a la bioètica, que el 1994 va fundar l'Acadèmia per a la

Vida, i també la seva invitació a la recerca de la veritat, «no deixant-se enganyar pel nihilisme». També va subratllar la importància de l'obra de Joan Pau II per recuperar la dimensió ontològica de la persona i defensar la sacralitat de la vida des de la seva concepció fins a la seva mort natural.

També el cardenal Ruini, durant molts anys president de la Conferència Episcopal Italiana i vicari de Roma amb Wojtyla i amb Ratzinger, va estar entre els ponents en el congrés, així com Mons. Marini, que va ser el mestre de cerimònies de Joan Pau II i que ara és president del Comitè Pontifici per als Congressos Eucarístics Internacionals. Marini va recordar com, per al Papa, la reforma litúrgica va ser «una constància permanent». El mestre de cerimònies de Joan Pau II, que estava sempre al costat del Papa

durant totes les celebracions, va explicar algunes experiències d'inculturació a les cerimònies amb el Papa arreu del món i va dir que Joan Pau II «va valorar, va enriquir i va actualitzar la litúrgia a les necessitats del moment present, tot considerant la litúrgia una font per a l'evangelització». Mons. Angelo Amato, prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants, va parlar, per la seva banda, de l'evangelització en el món modern, a partir de l'encíclica *Redemptoris missio*, i va criticar «les equivocacions de la teologia plural de les religions», que considera l'evangelització com una forma d'imperialisme cultural.

Moltes més van ser al llarg del congrés les contribucions a la reflexió, com la de Massimo Borghesi sobre la *Fides et ratio*; la del P. Giovanni Iammarrone sobre *L'Església en el pontificat de Joan Pau II*; la de Laura Tortorella sobre *La dona a la llum de Maria, del Vaticà II a Joan Pau II*, i la de George Weigel sobre *Joan Pau II i el nou humanisme*. A la trobada es va defensar la perspectiva de lectura del Concili i de Joan Pau II fidel a l'«hermenèutica de la continuïtat», com va dir Bertone en la seva obertura. Sens dubte, la reflexió sobre aquests temes continua i continuarà animant el debat intern i extern de l'Església. Per la seva banda, el Seraphicum publicarà aviat les ponències del congrés per a tots aquells que vulguin estudiar-ne les reflexions.

Centre de documentació i estudi del pontificat de Joan Pau II

El Concili va proporcionar imatges per a la història.

home és imatge de Déu». Pel que fa als actuals temes de debat, Sanna va dir que «des de fa unes dècades, corrents de pensament han trencat l'equació que hi havia entre home i persona i han elaborat un concepte de persona que deixa de ser ontològic i esdevé psicològic, és a dir en la consciència que l'home té d'ell mateix». Però aquest procés «fa que l'home es converteixi —segons Sanna— en una moneda de canvi. Quan es perd el concepte de Déu, també s'afebleix el concepte d'home». En aquest escenari l'Església «està cridada a defensar l'home del propi home», tot i que cal tenir cura de presentar bé Déu «no com a un jutge que condemna, sinó com una experiència d'amor».

Conciliar veritat i llibertat

A la sessió de la tarda del dimarts 30 d'octubre, presidida pel cardenal William Joseph Levada, prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, va prendre la paraula el polític i filòsof Rocco Buttiglione, que va parlar de l'Església en relació amb la modernitat. Una època que va veure «un enfrontament entre Església i societat sobre el tema de la llibertat». «La modernitat —va dir— neix amb l'afirmació de la subjectivitat, però hi havia una separació radical entre veritat i llibertat, com si fossin incompatibles». En canvi, el Concili Vaticà II va ser capaç «de conciliar

gràcies a aquesta llibertat pot entrar en comunió amb les diferents cultures, i aquesta comunió enriqueix tant l'Església com les cultures». El cardenal va fer referències històriques, a partir del Concili Vaticà II i durant el pontificat de Pau VI i de Joan Pau II, «que sempre van subratllar la importància de la inculturació de l'Evangeli». Quant al present, Poupard va dir que «deixar la religió al marge de la societat, com passa a Occident, impedeix el ple desenvolupament de la persona».

Un altre tema molt actual i debatut avui dia, el de la família, va ser tractat pel cardenal Carlo Caffarra, arquebisbe de Bolonya, a partir de la concepció del magisteri de Wojtyla de la família com a «lloc on s'experimenta la comunió». «Masculinitat i feminitat, pel que fa a la configuració de la capacitat de la persona d'autodonar-se —va dir—, són la base i l'arrel antropològica de la *communio coniugalis*. (...) El fet que el vincle conjugal esdevingui vincle de paternitat-maternitat, és a dir, el fet de la procreació humana, ha de ser entès a la llum de la categoria del *dono* de la *communio coniugalis*». El cardenal va afegir que les dificultats que la proposta cristiana troba avui a propòsit del matrimoni «depenen de l'escissió operada a la postmodernitat entre matrimoni i família i naturalesa de la persona humana (...), a causa de la negació d'una naturalesa humana com a criteri vertader i avalu-

L'ENTREVISTA

Cardenal William Joseph Levada, prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe

Fabrizio Assandri

Roma

—Quina connexió hi ha entre el Concili Vaticà II i el pontificat de Karol Wojtyła?

—Intentaré respondre explicant la meua experiència personal. Quan el servent de Déu Joan Pau II va ser escollit Papa, jo em trobava al Vaticà, on vaig treballar com a jove sacerdot durant uns quants anys. Recordo que llavors l'acusaven de no voler aplicar els ensenyaments del Concili Vaticà II, arran sobretot d'uns nomenaments que va fer poc després de ser elegit. Recordo, no obstant això, que en alguna de les seves primeres allocucions va fer un gran discurs sobre la seva tasca pastoral a Cracòvia i ens va ensenyar com va viure el Concili quan tot just acabava de ser nomenat bisbe auxiliar. Va afirmar que va arribar a Roma per participar al Concili, treballant sobretot en la constitució pastoral *Gaudium et spes*, i va dir amb el cor obert i sincer que tota la seva vida com a bisbe havia estat centrada a aplicar i aprofundir en la pastoral de la seva diòcesi els ensenyaments del Vaticà II. Jo crec que aquesta és la clau per entendre tot el seu pontificat: a través del Sínode dels bisbes, de les seves encíclics, dels milers de discursos i de viatges arreu del món va intentar sempre impulsar la presència de l'Església al servei de l'home en el temps modern. Per això jo crec sincerament que la història pot dir que el llarg pontificat de Joan Pau II és l'autèntica hermenèutica del Concili Vaticà II. Crec que aquest acabarà sent el judici de la història sobre ell.

—Si el Concili no va canviar gens la doctrina de la fe de l'Església, va ser només una operació de *restyling*?

—No crec en absolut que es pugui reduir el Concili a una qüestió d'«estil diferent». Al contrari, va ser un veritable intent de relacionar l'Església amb la modernitat. Aquest procés, com bé sabem, va tenir etapes molt diverses en el curs de la història, també recentment. Fa només un segle, abans del Concili Vaticà II, Pius IX tenia por i va intentar bloquejar qualsevol apropament a la modernitat. És veritat que també tenia bones raons, perquè la democràcia i la llibertat promoguda per la revolució francesa no podien ser conciliables amb la doctrina cristiana, però el Concili Vaticà II volia destacar el sentit del cristianisme i de l'evangeli de Crist respecte l'home modern. Penso sincerament que en això Joan Pau II va acabar duent a terme una tasca òptima en moltíssims àmbits.

—Què opina de les que alguns anomenen les «derives» del postconcili?

—El Pontífex actual va fer l'any 2005, durant l'audiència tradicional de Nadal a la cúria romana, un discurs molt important sobre aquest punt. Va dir que el Concili es volia confrontar amb l'edat moderna i després va dibuixar una trajectòria sobre com s'interpretava al postconcili aquesta obra mestra del segle XX. Va proposar una clau d'interpretació, parlant de l'hermenèutica de la continuïtat, és a dir, d'una reforma que no se separa de les veritats anteriors, sinó que les porta endavant per buscar la manera de viure-les en l'edat moderna. Benet XVI va dir a més que en l'edat postconciliar hi ha, al mateix

En el congrés del Seraphicum, el cardenal nord-americà William Joseph Levada, que Joseph Ratzinger va escollir com a successor al capdavant de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, va presidir la sessió dedicada al tema *Crist i la dignitat de la persona*. A la introducció va sostenir que Joan Pau II va ser el gran intèrpret del Concili Vaticà II. Una interpretació que, evidentment, continua vigent en l'Església de Benet XVI.

«Wojtyła va ser l'autèntica hermenèutica del Concili»

«És important buscar, per a tots els sectors del món modern, una veritable pastoral que pugui tocar els cors de les persones d'avui»

temps, una hermenèutica de la discontinuïtat. Òbviament, per al Papa aquesta darrera no pot ser una interpretació vàlida, ja que rebutja la fe multisecular de tota la tradició aspotòlica. El Papa actual torna a parlar sovint de l'anomenada «interpretació diacrònica», que vol dir que per a totes les èpoques tenim la mateixa fe. Sens subte, és veritat que vivim en èpoques diferents i amb desafiaments diversos, però la nostra fe és la mateixa fe que ens va donar Jesucrist, als apòstols i a l'Església. Per això, és molt important tenir una interpretació recta del Concili, per evitar hipòtesis enganyoses que s'allunyen de la fe de la tradició.

—«El Concili —va dir Joan Pau II— és la brúixola per orientar-se al nou mil·lenni.» Què és el que encara falta per a una plena aplicació del Concili?

—És una pregunta interessant. És cert que la carta apostòlica *Novo millennio ineunte*, amb la qual el Papa va tancar el Jubileu, ens va donar grans inspiracions amb les seves instruccions per al futur. La visió pastoral d'aquesta carta continua sent molt vàlida i hem de procurar posar-la al centre de la vida de l'Església. El

document ens empeny, dins de l'Església, a aprofundir la nostra fe i a anar a la recerca de Crist i, en relació amb el món, a buscar com anunciar l'Evangelí a l'home i a la dona d'avui. Per exemple, en aquest sentit, Joan Pau II va crear les Jornades Mundials de la Joventut, ocasions d'interiorització veritable de la fe per a milions de joves d'arreu del món. És important buscar, per a tots els sectors del món modern, una veritable pastoral que pugui tocar els cors de les persones d'avui. Això és una cosa que sempre caldrà, perquè la missió evangelitzadora de l'Església és una cosa que no té fi.

—Les notificacions i les mesures disciplinàries preses per la seva Congregació en contra dels teòlegs «no alineats» són coherents amb l'esperit del Concili? No hi ha el risc de censurar la recerca teològica?

—La recerca teològica és certament molt important i vàlida. Nosaltres també depenem d'aquesta investigació per arribar a una visió justa de la doctrina de l'Església. Tot i això, hem vist que, a vegades, alguns teòlegs elaboren hipòtesis d'explicacions de la fe en Crist que no

es corresponen amb la tradició de l'Església. Si ells veuen els seus errors i els corregeixen no hi ha cap problema. Però si promouen aquestes hipòtesis equivocades, que s'allunyen de la doctrina de l'Església, com si fos la justa interpretació de la fe cristiana, no podem permetre que difonguin aquestes idees com si fossin veritats de fe i estiguessin al mateix nivell dels Concilis i els ensenyaments del Magisteri. En aquests casos, reprenem aquests teòlegs, que sovint s'autocorregeixen després de parlar amb nosaltres. Altres vegades es continuen equivocant i hem d'emetre una declaració indicant els problemes, les dificultats i les interpretacions equívokes d'aquests teòlegs.

—Alguns exemples?

—Els darrers anys: Jon Sobrino, Jacques Dupuis o Roger Haight. Però vull destacar que no ens dediquem sempre a fer això! Però quan, per exemple, els bisbes d'un país ens adverteixen d'algunes desviacions, tenim l'obligació d'examinar-les profundament i després entrar en diàleg amb el teòleg amb l'esperança d'obtenir un resultat positiu, encara que, desgraciadament, no sempre és així.

—Segons alguns observadors, Joan Pau II no va voler dur a terme una veritable col·legialitat episcopal; per exemple, en deixar els Sínodes dels bisbes sense cap poder de decisió...

—El Papa va heretar els Sínodes com a institució volguda pel Concili i creada per Pau VI com a òrgan consultiu, que es diferencia d'un Concili general. Hi ha postures lliures sobre l'oportunitat d'atribuir al Sínode un vot determinant o no. Ara no vull entrar en el debat, que és molt complex. Però també hi ha la postura de qui pensa que, sent els bisbes els successors dels apòstols, ells no volen donar a un representant —ja que en el Sínode participen uns representants dels bisbes— el seu judici sobre les qüestions delicades de la vida de l'Església, sinó que aquestes decisions corresponen a tots els bisbes a través d'un acte sinodal o conciliar. No crec, doncs, que sigui justa l'acusació contra Joan Pau II de falta de col·legialitat. A través del seu capteniment, del seu gran afecte pels bisbes, de les moltes trobades amb els bisbats i de com ell mateix va viure, amb gran cor i vida pastoral, el seu ministeri episcopal a Cracòvia, veiem que no és així. El Papa va fer servir el Sínode, el va tirar endavant i el va animar justament segons la interpretació clau del Concili de què hem parlat abans. En el seu pontificat va convocar molts Sínodes, com el de la família, el de la vida religiosa, el de l'Eucaristia... per promoure tots els sectors de la vida de l'Església i per aprofundir el sentit del Concili i aplicar-lo concretament. Per això va ser de veritat un Papa gran i la història el jutjarà molt bé.

—Vostè ha participat recentment al Sínode dels bisbes sobre la Paraula de Déu. Quines impressions n'ha tret?

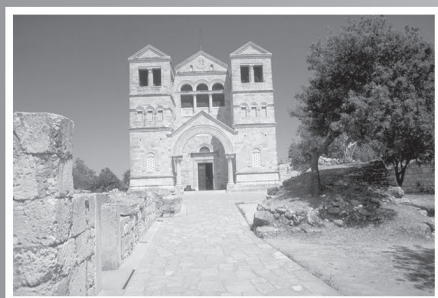
—Ha estat una experiència que es posa en continuïtat amb el Concili Vaticà II. En aquest Sínode no es van tractar qüestions gaire polèmiques, però va ser molt interessant veure la gran diversitat pastoral i la multiplicitat d'experiències i de realitats, com també el desig profund de tots els bisbes de dur a terme i impulsar en cada cristià el coneixement de la Bíblia.

**AJUDA A L'ESGLÉSIA. SI POTS, VIATJA AMB NOSALTRES.
SI NO, FES-NE DIFUSIÓ.**

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

**DEL 29 DE DESEMBRE AL 5 DE GENER
(ESPECIAL CAP D'ANY)**

PELEGRINATGE A ROMA AMB MOTIU DE L'ANY PAULÍ

**ASSISTIREM A LA
CERIMÒNIA DE
CLAUSURA DE L'ANY
SANT PAULÍ
OFICIADA PER
BENET XVI**

JUNY DE 2009

**VIATJA DE MANERA
ESPIRITUAL, CULTURAL,
LÚDICA, ACOLLIDORA I
RESPECTUOSA AMB ELS
AMICS DE CATALUNYA
CRISTIANA**

PLACES LIMITADES.

PER A MÉS INFORMACIÓ:

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

COMTES DE BELL-LLOC, 67-69 • 08014 BARCELONA

TELÈFON: 93 409 27 70 • FAX: 93 409 27 75 • CORREU ELECTRÒNIC: AMICS@AMICSCC.CAT

església en el món

Vaticà

El cardenal Cañizares, nou prefecte de la Congregació per al Culte Diví

■ És el tercer espanyol en ocupar aquest càrrec en els últims deu anys

Marta Nin
Ciutat del Vaticà

Amb el nomenament com a prefecte de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sacraments, el cardenal Antonio Cañizares ocupa des del 9 de desembre el mateix càrrec que va desenvolupar el cardenal Eduardo Martínez Somalo entre els anys 1988 i 1992, i també el difunt cardenal Antonio María Javierre del 1992 al 1996. El cardenal valencià substitueix el nigerià Francis Arinze, que abandona el seu càrrec per límit d'edat. Tot i que entre els diferents pontificis consells, congregacions i tribunals de la cúria, el dicasteri del Culte Diví mai no s'ha considerat un organisme clau en el goven de la Seu Apostòlica, sí que ho és en el pontificat de Benet XVI, ja que per al Papa bavarès la litúrgia es troba al centre de la vida cristiana. L'actual Bisbe de Roma considera cabdal mantenir una litúrgia en línia amb la tradició i vetllar perquè no es cometin abusos. En aquest sentit, no és endebades que el primer tom de l'*Opera omnia* de Joseph Ratzinger (una obra temàtica en alemany publicada per Herder), presentada al Vaticà a finals d'octubre, sigui un volum sobre litúrgia. Al prefaci de l'obra el Papa escriu: «La litúrgia de l'Església va ser per a mi, des de la meva infància, l'activitat central de la meua vida, i també ha esdevingut, gràcies a l'escola teològica de mestres com Schmaus, Söhngen, Pascher i Guardini, el centre de la meua obra teològica. Com a matèria específica vaig triar la teologia fonamental perquè volia aprofundir, sobretot, la pregunta: per què creiem? Però en aquesta pregunta hi havia inclosa des del començament l'altre interrogant so-

bre la resposta adient que cal donar a Déu i, per tant, també la pregunta sobre el servei diví. Precisament, el meu estudi sobre la litúrgia rau en aquest punt. No m'interessaven els problemes específics de la ciència litúrgica, sinó sempre l'ancoratge de la litúrgia en l'acte fonamental de la nostra fe i, per tant, també el seu lloc en tota la nostra existència humana.»

Com a prefecte de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sacraments, l'arquebisbe de Toledo es converteix en el purpurat espanyol de més pes en la cúria romana i en l'únic espanyol que presideix actualment un dicasteri vaticà. A Roma, tanmateix, també continuen essent punts de referència els cardenals Julián Herranz, president emèrit del Pontifici Consell per a la Interpretació dels Textos Legislatius, i Eduardo Martínez Somalo, prefecte emèrit de la Congregació per als Instituts de Vida Consagrada i excamerleng.

Dos dicasteris unificats

El dicasteri que presideix ara el cardenal Cañizares és el resultat de la unificació de dos dicasteris originàriament autònoms: la Congregació per al Culte Diví, creada per Pau VI el 1969, i la Congregació per a la Disciplina dels Sacraments, instituïda per Pius X l'any 1908. Pau VI va unir tots dos dicasteris en un de sol el 1975; Joan Pau II els va dividir el 1984 per

Benet XVI el va crear cardenal el 2006.

tornar-los a reunir el 1988. Aquesta congregació s'ocupa de tot el que correspon a la Seu Apostòlica en relació amb la promoció de la litúrgia i dels sacraments, a excepció del que és de competència de la Congregació per a la Doctrina de la Fe. Promou l'acció pastoral litúrgica en tot el que té a veure amb la preparació i la celebració de l'Eucaristia, dels altres sacraments i dels sacramentals així com amb la celebració del diumenge i de les altres festes de l'any litúrgic i de la Litúrgia de les Hores. Prepara estudis per aprofundir els textos i els ritus de la litúrgia. Afavoreix les iniciatives per a la formació preparatòria i permanent dels pastors i també dels laics en matèria litúrgica. També afavoreix i tutela la disciplina litúrgica i canònica dels sacraments i sacramentals, especialment pel que fa a la celebra-

ció vàlida i lícita; concedeix, a més, indults i dispenses que superin en aquesta matèria les facultats dels bisbes diocesans.

S'ocupa de l'abolició o translació de les festes de precepte; de les pregàries i dels exercicis de pietat per al poble cristià i la seva correspondència a la litúrgia i normes canòniques. Té cura de la compilació, la correcció i la interpretació dels textos i dels ritus litúrgics, de l'aprovació dels calendaris particulars, de les normes sobre el culte de les relíquies, de la confirmació dels patrons, de la concessió del títol de basílica menor, de les coronacions d'imatges en nom del

Pontífex. Revisa i confirma la traducció dels llibres litúrgics i les seves adaptacions, preparats legítimament per les Conferències dels Bisbes. Tracta amb les Conferències Episcopals i amb els bisbes individualment durant les visites *ad limina*. Promou la tasca dels organismes establerts per a la litúrgia, aprova i reconeix els estatuts de les associacions d'aquest tipus que tenen caràcter internacional, col·labora amb les comissions o instituts pertinents per a la música o el cant o l'art sagrats. Tracta les dispenses del sacrament de l'orde, però no les nul·litats, que depenen de la Congregació per al Clergat. Jutja sobre el fet de la no-consumació del matrimoni i sobre l'existència de la justa causa per concedir la dispensa dels matrimonis entre catòlics, entre una part catòlica i una acatòlica batejada, entre parts batejades acatòliques i entre parts batejades i parts no batejades. També resol els casos incerts i complexos de mort presumpta i valora el possible reconeixement de fills il·legítims. S'ocupa, doncs, de tot el que, essent regulat pel Codi Canònic, fa referència a la litúrgia i als sacraments.

El cardenal Cañizares va arribar el vespre del dia 10 de novembre a Roma, un viatge que ja tenia previst des de feia temps, no pas amb motiu del seu nomenament sinó per ser present a Roma a la discussió de la tesi doctoral d'un sacerdot de la diòcesi de Toledo. Aprofitant l'avinentsa, el cardenal va visitar també el dia 11 el que ja és la seva nova seu de treball, el Palau de les Congregacions, a la plaça Pius XII, just al davant de la basílica de Sant Pere. Allà va saludar els seus nous col·laboradors per primer cop. El seu nomenament va entrar en vigor el dia 9 de desembre, però Cañizares no es traslladarà definitivament a Roma fins a mitjans de gener de 2009. En aquest període de temps, durà les regnes del dicasteri el secretari Mons. Albert Malcolm Ranjith Patabendige.

«Obediència, fidelitat, comunió i goig»

Redacció / Toledo

Davant l'anunci del seu nomenament com a prefecte de la Congregació per al Culte Diví, el cardenal Cañizares expressava en un missatge que «he acceptat aquesta missió que se m'encomana amb plena obediència, fidelitat, comunió i goig de fer el que em demanen». El purpurat assenyalava que «ara m'envia l'Església, al costat de Pere, per donar a conèixer Crist i ser testimoni de la seva misericòrdia, que tan fortament s'ha manifestat en la meua vida; per ajudar el Sant Pare en el seu ofici tan principal de santificar el poble de Déu; per col·laborar, amb ell, inseparablement unit a ell i en comunió inquebrantable amb la seva persona, perquè la humanitat sencera ofe-

reixi a Déu el veritable culte en esperit i en veritat, en adoració veritable, on sigui la glòria i la grandesa, i el futur de la humanitat». «S'obre per a mi», deia el cardenal Cañizares, «un veritable Advent d'esperança, un temps de caminar sota el signe de la fe, com Abraham, cap a la "terra" que Déu em ve a mostrar, posada la meua vida en les seves mans, i com el sentinella de la nit en vetlla per estar atent per on Déu arriba».

El cardenal Antonio Cañizares va néixer a la localitat valenciana d'Utiel el 1945. Va fer els estudis eclesiàstics al Seminari diocesà de València i a la Universitat Pontífica de Salamanca, en la qual va obtenir el doctorat en Teologia, amb especialitat en Catequètica. Va ser ordenat sacerdot el 1970. Els primers anys del seu minis-

teri sacerdotal els va desenvolupar a València. Després es va traslladar a Madrid, on es va dedicar especialment a la docència. Va ser professor a la Universitat Pontífica de Salamanca, al Seminari Conciliar de Madrid i a l'Institut Superior de Ciències Religioses i Catequesi, que després es va anomenar San Dámaso. Entre el 1985 i el 1992 va ser director del Secretariat de la Comissió per a la Doctrina de la Fe de la Conferència Episcopal Espanyola. Va ser nomenat bisbe d'Àvila el 1992 i el 1997 va prendre possessió de la diòcesi de Granada. Entre gener i octubre del 1998 va ser administrador apostòlic de Cartagena i el 2002 va ser nomenat arquebisbe de Toledo. Va ser creat cardenal per Benet XVI el 2006.

RÚSSIA

Dolor del Papa per la mort del patriarca Alexis II

■ Kirill de Smolensk, patriarca interí de l'Església ortodoxa russa

Redacció

Moscou

El 5 de desembre va morir Alexis II, patriarca de Moscou i de totes les Rússies i primat de l'Església ortodoxa russa, als 79 anys. En conèixer-se la notícia, Benet XVI va enviar al Sant Sínode de l'Església ortodoxa russa un telegrama de condol, en què deia: «Tinc present el compromís comú en el camí de la comprensió i la col·laboració recíproques entre ortodoxos i catòlics, i recordo els esforços del difunt patriarca en pro del renaixement de l'Església, després de la dura opressió ideològica que va causar el martiri de tants testimonis de la fe cristiana.» El Papa va recordar «la bona batalla en defensa dels valors humans i evangèlics que va dur a terme, sobretot, al continent europeu i desitjo que la seva seva entrega doni fruits de pau i de progrés humà, social i espiritual». Així mateix, va assenyalar que «la memòria d'aquest servidor de l'evangeli de Crist ajudi els que ara ploren i serveixi d'ànim als que en recolliran l'herència a l'hora de guiar la venerable Església ortodoxa russa».

Per la seva part el cardinal Walter Kasper, president del Pontifici Consell per a la Promoció de la Unitat dels Cristians, va expressar el seu dolor per la mort del patriarca, que «havia estat cridat a guiar l'Església ortodoxa russa en un període de grans canvis, i el seu lideratge va fer possible que l'Església afrontés els canvis de transició des de l'era soviètica fins al present amb vitalitat interior renovada». El purpurat va fer memòria de les seves «nombroses trobades amb Sa Santetat, que sempre va expressar la seva bona voluntat cap al Sant Pare i el seu desig d'enfortir la col·laboració amb l'Església catòlica. No s'ha dubtat mai del seu compromís personal per millorar les relacions amb l'Església catòlica, tot i les dificultats i tensions que van sorgir en alguns moments».

El Vaticà va enviar una delegació per participar en els funerals del patriarca, integrada pel cardinal Walter Kasper; el cardinal Roger Etchegaray, president emèrit del Pontifici Consell per a la Justícia i la Pau i del Pontifici Consell Cor Unum; Mons. Antonio Mennini, representant vaticà a la Federació Russa; el P. Milan Zust, oficial del Pontifici Consell per a la Promoció de la Unitat dels Cristians, i Mons. Ante Jozif, secretari de la nunciatura a Moscou.

També Ajuda a l'Església Necessitada (AEN), que manté des de fa setze anys un contacte intens amb l'Església ortodoxa russa, ha mostrat el seu condol per la mort d'Alexis II i el seu agraïment per tot el que el patriarca va fer en favor de l'apropament recíproc entre l'Església catòlica i l'Església ortodoxa russa. AEN dona suport a l'Església ortodoxa russa principalment en la formació de futurs sacerdots i

Alexis II.

l'equipament de seminaris i centres de formació religiosa.

L'Església ortodoxa russa ha nomenat patriarca interí el metropolita Kirill de Smolensk i Kaliningrad. Kirill, escollit pel Sant Sínode, serà el patriarca temporal fins que el Consell designi el proper patri-

arca a finals de gener.

Alexis II va néixer a Estònia, fill d'emigrants russos i nobles alemanys bàltics. Va ser el primer patriarca soviètic escollit sense la pressió del Govern. Des del primer moment va instar l'URSS a introduir la religió a les escoles i va demanar una «Llei de llibertat de consciència». Durant el cop d'estat contra Gorbtxov, el 1991, va denunciar els colpistes i va demanar calma a l'exèrcit per evitar un bany de sang.

Va defensar a ultrança el paper principal de l'Església en la societat russa i va mantenir unes relacions difícils amb l'Església catòlica, especialment amb Joan Pau II, a qui acusava de promoure el proselitisme. Amb Benet XVI les relacions van millorar.

Funeral del patriarca.

L'adéu de tot un poble

Rosa Maria Jané Chueca

El poble rus es va abocar per acompanyar el patriarca Alexis II. Des de Sant Petersburg un sacerdot catòlic, que s'estima més mantenir l'anonimat, ens explica que «les televisions, sobretot les estatals, continuament emeten informacions i reportatges sobre el patriarca, sobre l'Església ortodoxa. Tot Rússia està pendent de l'Església ortodoxa en aquests moments i s'han recordat les dificultats de l'Església durant el règim comunista i el seu renaixement». Per a aquest sacerdot, Alexis II «va ser el patriarca a qui va tocar "ressuscitar" l'Església ortodoxa: temples tancats o confiscats, absència de clergat... Alexis II va aconseguir que l'Església ortodoxa renasqués amb força».

Una cosa que s'ha recordat aquests dies és la seva relació tensa amb Joan Pau II: «Va ser l'únic patri-

arca que no va rebre Joan Pau II, però el Papa sempre va expressar el seu desig d'apropar-se a l'Església ortodoxa russa i al patriarca. De fet, la presència d'una delegació catòlica al funeral d'Alexis II confirma aquest desig del Vaticà de promoure aquest diàleg. A Rússia hi ha llibertat religiosa, però la realitat és més complexa. Entre creients, tant ortodoxos com catòlics, no hi ha problemes perquè quan dues persones de fe es troben desapareixen moltes barreres. El problema ve quan s'hi barregen qüestions polítiques.»

En relació amb el patriarca Kirill, aquest sacerdot ens comenta que «és una persona molt carismàtica. Ell era l'encarregat de les relacions de l'Església ortodoxa russa amb l'estranger i és un home de gran experiència i govern. No tindrà problemes per tirar endavant l'Església ortodoxa russa».

ESPANYA

Mor Mons. José M. Larrauri, bisbe emèrit de Vitòria

Redacció / Vitòria

La matinada del dimarts 9 de desembre moria, a la residència Joana Jugan de las Germanetes dels Pobres de Vitòria, José María Larrauri Lafuente, bisbe emèrit de la diòcesi de Vitòria, als 90 anys d'edat. Larrauri havia nascut a Vitòria. Va formar part del grup fundador del Centre de la Joventut Catòlica de la parròquia de Sant Miquel, on va treballar apostòlicament fins a la seva entrada al Seminari. Després de treballar durant tres anys com a empleat en un banc de la ciutat, feina que va simultaniejar amb estudis inicials de Dret Civil, va sol·licitar l'ingrés al Seminari als 24 anys. Va ser ordenat sacerdot el 1948. Va ser rector durant poc temps de Quintana, San Román de Campezo, i durant un any i mig, de Nanclares de la Oca. El 1950 va acompanyar Mons. Tabera, fundador de la diòcesi d'Albacete, on va ser canceller secretari del bisbat, director del Secretariat diocesà de Missions, consiliari diocesà de Joves d'Acció Catòlica, i rector i professor del Seminari Major. El 1970 va ser nomenat bisbe titular d'Ofeno i auxiliar del cardinal Tabera a Pamplona, diòcesi on va treballar pastoralment fins al 1974, quan, a proposta de la Conferència Episcopal Espanyola, va ser nomenat bisbe director de les Obres Missionals Pontifícies.

Va ser nomenat bisbe de Vitòria el 1979. Va prendre possessió del càrrec el 30 de març d'aquell any. En els 16 anys de mandat es va celebrar a la diòcesi de Vitòria la I Assemblea Diocesana i s'hi va constituir el Primer Consell Pastoral Diocesà. A més s'hi va instaurar el diaconat. Va ser un promotor actiu de noves parròquies a la ciutat de Vitòria. Així, es van erigir les parròquies de Sant Martí, Mare de Déu dels Dolors, Sagrat Cor, Santa Llúcia, Esperit Sant, Sagrada Família, Jesucrist Ressuscitat, Sant Francesc Xavier i Tots els Sants. Es va retirar el 1995 als 77 anys, moment en què el va succeir en el càrrec Mons. Miguel Asurmendi, bisbe actual de la diòcesi de Vitòria.

QATAR

Feble compromís per eradicar la pobresa

■ La Conferència de Doha no aconsegueix canvis en favor dels països pobres

La cimera ha estat decebedora.

Fides

Doha

La Conferència sobre el Finançament per al Desenvolupament promoguda per les Nacions Unides, celebrada a Doha, va acabar sense el canvi integral sobre les polítiques a favor dels països pobres. Tot i això, es van confirmar alguns compromisos que ja havien estat assumits a Monterrey, Mèxic, durant la reunió precedent. La comunitat internacional, d'altra banda, no ha pres encara decisions específiques i originals sobre el finançament, adreçat al desenvolupament i al creixement de les nacions més endarrerides del planeta, ni es preveuen accions concretes pel que fa a la crisi financera i de mercats que afecta l'economia mundial.

L'observador permanent del Vaticà davant l'ONU, Mons. Celestino Migliore, durant la seva intervenció, va ser molt clar en demanar que la Conferència toqués alguns dels grans temes de l'agenda internacional, entre els quals va indicar «l'afany per les conseqüències econòmiques i polítiques d'una crisi financera sense precedents i la presència persistent i devastadora del terrorisme». «Aquestes crisis —va dir— constitueixen un repte enorme» perquè la comunitat internacional afronti els problemes dels països més pobres. «En la seva arrel —va explicar Mons. Migliore—, la crisi financera no és un fracàs de la ingenuïtat humana, sinó una conducta moral.»

«Els efectes de la cobdícia i de la manca de prudència», va sostenir el prelat, tindran com a conseqüència «que les nacions que estaven aconseguint sortir de l'extrema pobresa hi tornaran a caure». D'aquesta manera l'arquebisbe va posar en relació dos conceptes: desenvolupament sostenible i finançament sostenible, tots dos en la base d'un possible canvi futur en el govern de les crisis globals del planeta. «Amb freqüència parlem —va afirmar Mons. Migliore— de desenvolupament sostenible», amb l'objecte de respondre a les «necessitats del present sense comprometre la capacitat per a les futures generacions, de satisfer les seves necessitats. Igualment, el finançament sostenible hauria de satisfer les necessitats pre-

sents i del capital, i assegurar alhora la preservació i l'increment dels recursos a llarg termini». D'aquí el desig expressat pel Vaticà que «el principi d'un desenvolupament financer sostenible sigui aplicat als mercats financers».

El representant vaticà també va sol·licitar un rol nou de les institucions financeres a nivell global: «La comunitat internacional ha de nodrir un respecte més gran per les veus d'aquells països i d'aquells individus més necessitats d'assistència financera.» Un model de desenvolupament elitista, va ressaltar l'arquebisbe Migliore, «sempre serà insuficient excepte quan es preocupi més per les persones, la vida de les quals es troba en risc».

De la seva banda, Càritas internacional ha qualificat de decebedor el resultat de la cimera, que es va clausurar sense cap mesura ni compromís d'urgència per ajudar els milions de persones que viuen en la pobresa més absoluta. «Cada minut mor una dona quan dona a llum i cada tres segons ho fa un nen. Això es podria evitar amb un esforç addicional de 1.000 milions de dòlars l'any. Els pobres no poden esperar més temps que algú es decideixi a actuar. Quan ràpidament es va disposar en poques hores de milers de milions de dòlars per rescatar el sistema bancari, és moralment injustificable permetre que tantes dones i nens continuïn morint per causes evitables.» Així de contundent es mostrava el representant de Càritas internacional a Doha, Michel Roy. No obstant això, aplaudia la proposta de convocar una cimera al més alt nivell sobre la crisi financera i econòmica, i el seu impacte sobre el desenvolupament dels països més vulnerables, que es farà l'any vinent: «Aquesta és l'única mesura que inclou tots els països que formen part de les Nacions Unides. La decisió de celebrar aquesta cimera suposa una esperança per als països pobres perquè els permet participar de manera activa en la construcció d'un món democràtic i just en un moment en què el vell model exclusivament orientat al màxim benefici mostra les seves errades. És el moment de situar l'ésser humà al centre del desenvolupament de la humanitat.»

OPINIÓ

Pocs avenços en el finançament del desenvolupament

Eduard Ibáñez*

Acaba de finalitzar a Doha la conferència internacional (del 29 de novembre al 2 de desembre), auspiciada per Nacions Unides, dedicada al seguiment de l'aplicació del denominat «Consens de Monterrey». Aquest és el nom de l'acord polític que es va aprovar en aquesta ciutat mexicana l'any 2002, en una conferència sobre el finançament del desenvolupament i els esforços per a l'eradicació de la pobresa al món.

A Doha es tractava, sis anys després de Monterrey, d'avaluar els progressos assolits, compartir bones experiències i avaluar obstacles i limitacions. Doncs bé, d'aquesta conferència ha sortit aprovat un llarguíssim document que, més enllà de reafirmar els compromisos de Monterrey, no ha aportat grans novetats. Més aviat mostra els escassos avenços que s'han produït en aquest període (la reducció de part del deute extern d'alguns països o la introducció d'algunes fórmules innovadores de finançament), i enumera els múltiples reptes que els governs i la comunitat internacional encara han d'afrontar per fer real el dret al desenvolupament, sobretot en l'actual context de crisi econòmica mundial.

Si hem de destacar algun element positiu de la conferència, aquest és, probablement, l'acord que es convoqui, en el marc de les Nacions Unides, una cimera per revisar en profunditat l'estructura econòmica, financera i monetària internacional. El motiu, òbviament, és la constatació de la greu crisi actual dels mercats financers a escala global i les seves negatives conseqüències sobre l'economia, que poden incidir molt negativament en el desenvolupament dels molts països. La crisi ha posat sobre la taula múltiples deficiències sistèmiques que cal corregir urgentment. Evidentment, aquesta és una qüestió que ha d'implicar tota la comunitat internacional i no solament el G-20, reunit recentment a Washington per aquest motiu.

A banda d'això, la cimera de Doha assenyala amb claredat múltiples reptes (més ajut, sense condicions i de més qualitat, promoció d'un comerç internacional més equitatiu, creació d'un Fons Mundial de Solidaritat,

reducció del deute extern, reforma de les institucions financeres internacionals, foment de la inversió estrangera als països en desenvolupament, empoderament de la dona, seguretat jurídica, infraestructures, millora de l'educació i la salut pública, transparència financera, lluita contra la fuga de capitals, contra el blanqueig de diners i contra la corrupció...), però ha estat incapaç d'establir o concretar compromisos per avançar-hi.

Sobretot s'hi troba a faltar quelcom que, malgrat les negociacions, ha estat impossible de pactar: posar ja una data propera per al compliment per part de tots els països desenvolupats de la vella exigència, recomanada l'any 1970 per Nacions Unides, que els països desenvolupats destinin almenys el 0,7% del seu PIB en ajut oficial al desenvolupament. (Tan sols cinc països al món destinen aquesta proporció: Dinamarca, Luxemburg, Països Baixos, Noruega i Suècia.) Al contrari, el document constata que, malgrat una tendència a l'alça entre el 2002 i el 2005, els anys 2006 i 2007 han vist una reducció del 8,4%. (Cal tenir present que el total d'ajut el 2007 va ser d'uns 109 milions de dòlars, deu vegades menys que la despesa militar mundial.) No obstant això, en paral·lel a la cimera, la Unió Europea s'ha compromès a arribar al 2015 al 0,7% del seu PNB.

A banda de la transferència d'ajut, que tothom reconeix que no és més que una eina més, entre moltes altres de tant o més necessàries, hi ha un fet evident: més enllà de discursos i documents, els països desenvolupats continuen mantenint polítiques que causen danys a les economies dels països pobres i que, al final, signifiquen recuperar amb una mà el que es dona amb l'altra: cobrament del deute extern encara insostenible, exportació d'armes, proteccionisme davant de productes agrícoles, *dúmping* comercial... En aquest terreny, els governs rics, contra un principi elemental de justícia, continuen fent la vista grossa o ajornant l'acompliment dels seus compromisos.

*Director de Justícia i Pau a Barcelona President de la Federació Catalana d'ONG per al Desenvolupament

CASA GAY

SERVEI DE LLOGUER
Des del 1860

C/ Puigcerdà, 100-102
08019 Barcelona

Tel. 933 080 104 - Fax 933 087 193

Lloguer de: cadires, taules, tarimes, passarel·les, tanques metàl·liques, parament de taula, estovalles, peanyes per a protocol, penja-robes...

Muntatge de: festes, concerts, reunions, exàmens, congressos, conferències, desfilades de modes, banquets i tota classe d'actes a petita o gran escala.

CASA GAY Vendes Hostaleria: c/ Roger de Llúria, 12-14 - 08010 Barcelona - Tel. 933 181 495
Servei de lloguer: c/ Puigcerdà, 100-102 - 08019 Barcelona - Tel. 933 080 104

ESPANYA

Espiritualitat teresiana per a homes i dones d'avui

■ El Projecte Nus aprofundeix en el procés creient

Rosa María Jané Chueca
Àvila

«*O h, nudo que ansí juntáis dos cosas tan desiguales... quien no tiene ser, con el Ser que no se acaba.*» D'aquest poema de santa Teresa de Jesús es pren la paraula *nus*, que dona nom a un projecte d'espiritualitat que desenvolupa les teresianes entre l'any 2008 i el 2011. El Projecte d'Espiritualitat Nus preveu una doble direcció. D'una banda, tracta l'espiritualitat teresiana, tenint la santa d'Àvila com a mediadora de l'experiència creient. En aquest aspecte destaca la relectura dels escrits de santa Teresa al servei d'una espiritualitat experiencial i integradora del que és humà. De l'altra, centra l'atenció en l'experiència de Déu, és a dir, cultivar la dimensió mistagògica del carisma teresià, acompanyant les persones en la seva experiència de Déu. En aquesta dimensió entren les ajudes que faciliten als participants en el Projecte Nus percebre i reconèixer la presència de Déu aquí i ara; discernir l'acció de Déu en la seva vida i la resposta personal; provocar i propiciar el diàleg existencial i integrar tot el que som en aquesta experiència de Déu.

Asunción Codes, *s.t.j.*, és una de les coordinadores del Projecte d'Espiritualitat Nus, i ens explica que l'objectiu d'aquesta iniciativa és «servir la persona perquè pugui anomenar, reconèixer que té experiència, explorar i tenir noves possibilitats que l'ajudin a "perforar" aquesta existència que no parla de Déu com abans, però que no prescindeix mai del seu misteri i que recorre la pregonesa de tot el que és humà. Crec que tots ens hem tornat una mica "ateus" respecte d'una imatge de Déu, d'una manera de culte, d'unes formes d'encarnar l'experiència; però veig que hi ha gent que, quan descobreix altres imatges o quan se li subratlla una presència de Déu amb la qual connecta, aleshores se li il·lumina alguna cosa important». Segons Codes, aquest Projecte està dirigit a «tothom que vulgui i se senti cercador i cercadora de Déu avui», com ho va ser Teresa d'Àvila. I afegeix: «Tractar l'experiència de Déu il·luminats per aquesta dona, ens portarà segurament moltes vegades a parlar de la relació amb Déu, tant en la vida com en la pregària. La sentirem o la llegirem en els seus escrits descriure detalladament aquesta amistat divina.»

Cinc nuclis temàtics

El Projecte Nus es desglossa en cinc nuclis temàtics. Cadascun, a més de contingut i metodologia específica, té com a criteri de fons i eix transversal la Paraula de Déu. El primer nucli es desenvolupa sota el títol *Teresa de Jesús, mediació de la nostra experiència creient avui. Relectures de l'obra teresiana: llibre de la*

Cada vegada hi ha més gent interessada en l'espiritualitat.

«**La trobada amb Déu la vivim com una relació d'amor, amiat, que es viu en tot, que es pateix i que es gaudeix**»

Vida, Morades, Camí de Perfecció. La idea és conèixer i rellegir Teresa de Jesús amb la intenció d'il·luminar l'experiència creient actual; aprofundir en les claus de la seva espiritualitat en diàleg amb la nostra cultura i les qüestions actuals de l'espiritualitat.

El segon nucli tracta l'*Itinerari de l'experiència creient, il·luminat pels místics de tots els temps*. L'objectiu és aprofundir en el procés creient de l'home i de la dona d'avui, aportant claus des de

l'experiència dels místics. El tercer nucli recorre l'*Experiència comunitària de la fe il·luminada per Teresa: per a què i per què el «grup d'amics» - Acompanyar-Nos en l'itinerari creient com a vivència i projecció del Regne*. En aquest cas, la intenció és deixar-se il·luminar pel sentit comunitari de la fe.

Nous llenguatges per conrear l'espiritualitat és el quart nucli, dirigit a conèixer els diferents llenguatges que ajuden a prendre consciència i a expressar l'experiència que fem de Déu en les nostres vides personals i comunitàries (dansa contemplativa, lectura creient, recursos per a la interiorització...). Finalment, l'últim nucli se centra en *Propostes o acompanyament d'experiències personals de pregària*, com exercicis en grups, personalitzats, en la vida ordinària, recessos, acompanyament, etc.

Per a Asunción Codes, «la persona es

pot acontentar vivint en una superficialitat, ceguesa i desconeixement perillós de si mateixa (i, per tant, dels altres), si no gira els ulls al propi "pou" o interior. Si s'assabenta que està habitada o que viu en companyia, aquesta veritat l'engrandeix, li retorna dignitat i sentit, la fa sortir del narcisisme en el qual ens tanquem quan ens sentim tan sols o tan soles». Teresa de Jesús ens diu que a Déu se'l coneix per experiència i que cadascú ha de recórrer el seu camí. Com indica Codes, «la trobada amb Déu la vivim com una relació d'amor, amiat, que es viu en tot, que es pateix i que es gaudeix, que es lluita, que demana un cert "acoblament" de l'un a l'altre. Déu és un amant que no es cansa de visitar-nos, de regalar-nos, d'atraure'ns, de convidar-nos... i Jesús és el Llibre Viu on s'aprenen veritats i a ser humans com Ell».

Les teresianes constaten que cada vegada hi ha més demanda de persones que volen aprofundir en l'espiritualitat. Així, Asunción Codes assenyala que «la gent té set de sentit, de profunditat, d'harmonia, d'unificació, de serenitat, de fer silenci interior, d'integrar tot l'ésser i tota l'energia que porta a dins. També descobreixo molta set de justícia, de vida a favor dels més empobrits, de respecte per la terra... I crec que cada persona busca diferents camins i els prova... Vivim un temps d'"exploracions" molt interessant. D'aquí la importància de Teresa de Jesús, que «fa un descobriment preciós després d'haver-se passat la vida cercant Déu dins seu i recollint-se en pregària i lluitant amb ella mateixa... és que és ella la que s'ha de cercar en Ell per descobrir-se en el mirall de la seva Humanitat».

El Projecte d'Espiritualitat Nus s'ofereix des de la senzillesa i des de la profunditat. Com diuen les teresianes, «ens agrada que els que participessin en aquest Projecte fossin persones que poguessin integrar la seva existència humana des de l'experiència de Déu en aquesta vida».

PER A MÉS INFORMACIÓ

Casa d'exercicis Santa Teresa (Àvila)
Companyia de Santa Teresa de Jesús
Tel. 920 212 570
a/e: proyectonudostj@yahoo.es

Animació missionera a Catalunya

Valentín García
València

Una característica de l'Església és ser missionera, i ho és des de la seva fundació, quan va començar a propagar-se per tot arreu a partir de la Pentecosta. Des d'aleshores, els missioners no han cessat d'anar a altres pobles per comunicar-los la Bona Nova del Regne. En els nostres ambients cristians necessitem que se'ns recordi la realitat missionera de la nostra Església, ja que el ritme de la vida moderna ens pot fer oblidar la penosa situació per la qual passen molts homes i dones en altres països. El Servei Conjunt d'Animació Missionera (SCAM) és un organisme dependent de la Comissió

Episcopal de Missions de la Conferència Episcopal Espanyola, que té com a finalitat l'animació i sensibilització missionera de la nostra Església local. Amb aquesta orientació l'SCAM tria zones en diferents diòcesis per recordar a les nostres comunitats cristianes el deure missioner que tenim tots els batejats.

Durant la segona quinzena de novembre quatre missioners de l'SCAM van portar a terme una campanya d'animació missionera en dues diòcesis catalanes: Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, als arxiprestats de Sant Boi i Terrassa. En aquests llocs els missioners van poder compartir les seves experiències i testimonis missioners en gairebé totes les misses dominicals, en les catequesis

de Primera Comunió, Confirmació i en grups parroquials de joves (esplai i altres). També van poder visitar diferents col·legis a Sant Boi, presentant el testimoni missioner als alumnes. Els missioners participants van ser la Gna. Pilar Gilabert, missionera comboniana; P. Pedro Togni, missioner de la Consolata; P. Valentín García, missioner combonià, i el Gmà. José Díaz, missioner combonià i coordinador de la zona d'Aragó, Llevant i Catalunya. Va ser una experiència enriquidora per a tots, per als missioners i per a tots els que van participar en aquestes trobades. A l'SCAM confiem poder arribar a més zones de la nostra Catalunya missionera amb aquest missatge d'esperança cristiana.

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Nadal, manifestació de l'amor de Déu

Un any més, som ja a les portes de la celebració de Nadal. Per als cristians aquesta festa és la commemoració del naixement del Fill de Déu en carn humana a Betlem. Sant Pau ho diu a la seva carta als Gàlates: «Quan va arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, perquè rescates els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills.»

Nadal és el començament de la revelació de Déu en Jesucrist, que neix pobre i humil en una menjadora a l'establa de Betlem. Nadal és la manifestació d'un Déu solidari amb el món. Sant Pau, en la seva carta a Titus, ho expressa amb unes paraules plenes de sentit: «S'ha manifestat Déu, Salvador nostre, amb la seva bondat i el seu amor als homes.»

Nadal inclou un misteri de fe, però també inclou un missatge profundament humà, i això pot explicar el pregon arrelament social d'aquesta festa, també en la nostra societat tan secularitzada en molts aspectes.

Amb raó, el Concili Vaticà II afirmà, en el seu

document sobre les relacions de l'Església amb el món, que «en realitat el misteri de l'home només s'aclareix veritablement en el misteri del Verb encarnat. Crist, revelant el misteri del Pare i del seu amor, manifesta plenament l'home al mateix home i li descobreix la seva vocació altíssima».

Quan la humanitat de Déu s'ha manifestat en Jesucrist, aquesta veritable imatge de l'home ha de canviar alguna cosa dins nostre. Ens ha de fer més humans. I no solament els dies de Nadal. Perquè la vocació de la persona humana és sobretot l'amor, l'amor rebut i l'amor ofert. Només en aquesta experiència l'home pot trobar el sentit més profund de la seva vida.

Per això, la gràcia de la festa de Nadal hauria de ser la de fer-nos a tots més humans, més fidels al disseny de Déu sobre nosaltres, més solidaris amb els qui pateixen fam i set, amb els malalts i els pobres, aquí i en totes les parts del món. Una globalització de l'amor, com ens ha recordat Benet XVI en la seva primera encíclica.

El d'aquest any és un Nadal d'un temps de crisi

econòmica que té ja greus conseqüències. Entre nosaltres ha augmentat en un 40% el nombre de peticions dels serveis assistencials que ofereix Càritas. Les necessitats i penúries econòmiques es fan sentir en moltes famílies per l'augment dels aturats. La crisi econòmica d'àmbit internacional demana solucions tècniques justes i adequades per part dels primers responsables, però demana també que l'austeritat sigui practicada per tots, i no només pels sectors més fràgils de la societat.

Per això, davant d'aquest Nadal, em sembla oportuna la invitació a viure l'austeritat i la solidaritat humana i cristiana, sempre necessàries, però ara encara més. L'Església, per mitjà de les Càritas i d'altres institucions, fa i farà tot allò que els seus mitjans li permetin, comptant sempre amb la generositat de les persones que dipositen la seva confiança en les nostres obres.

Amb aquest esperit i aquests propòsits, desitjo a tots un bon Nadal ple de sentiments de solidaritat efectiva amb tots aquells que ho passen més malament.

Als quatre vents

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i Primat

Jesús ve

La nit de Nadal de 1223 va sorprendre sant Francesc d'Assís a prop de Rieti, petita localitat italiana. Se li va acudir celebrar-la a l'ermita de Greccio, reproduint l'escena del naixement de Jesús. Va fer una barraca de palla i va demanar prestat un ase i un bou als veïns. Com que la nit era freda va col·locar un ninot en el lloc corresponent al Nen Jesús. La llegenda ha volgut embellir el fet afirmant que a l'hora del naixement, el ninot va esclatar en plors. El que no és llegenda és que la idea de reproduir el naixement del Messies es va estendre per tot Itàlia i després per tot el món, a cada lloc segons el seu art singular, de la qual cosa és bona prova el llibre que va publicar una religiosa de la nostra arxidiòcesi que ha treballat molts anys al Japó.

Ja fa diverses setmanes que tot anuncia el Nadal: els llums penjats pels carrers, els arbres també il·luminats, detalls propis d'aquestes festes als aparadors, anuncis a

la televisió i la venda de loteria, tot esperant que la sort ens faci rics. També, gràcies a Déu, encara es fan pessebres a moltes cases, i alguns de gran valor artístic a les ciutats.

La riquesa, això no obstant, no es troba en la festa ni en la loteria, sinó en aquesta cova, en aquest Nen indefens, pedra angular sobre la qual se sosté l'Església, una presència i una doctrina que alhora inspira una civilització, el calendari de la qual marca el seu naixement des de fa dos mil anys amb un abans i un després.

Fa uns dies hem celebrat el seixantè aniversari de la proclamació, per part de les Nacions Unides, de la declaració de drets humans. Aquella declaració ens recorda que la persona humana, per la seva dignitat, té una sèrie de drets inalienables, començant pel de la vida.

Nadal és el moment en què Déu es fa un de nosaltres,

en un lloc i moment precisos i insospitats. Entra en la història i, d'una manera inefable, entra per a quedar-s'hi, no per ser-ne arraconat després, com si no tingués lloc en una democràcia com no en tenia a la posada. Ell és la garantia dels drets dels homes i les dones. Ningú no podrà ja menysprear el proïsme si vol seguir els seus ensenyaments; per contra, ens va ensenyar a servir els altres tal com ens va mostrar amb el seu exemple, fins i tot el dia que va celebrar el sopar de comiat amb els seus deixebles, quan es va cenyir una tovallola i es va agenollar per rentar-los els peus.

El temps que portem d'Any Jubilar ha servit a molts per a acostar-se a Crist i als germans. En les últimes setmanes d'aquest temps jubilar aprofitem el Nadal. És una època propícia perquè Jesús neixi en el nostre cor. Només així tindrà sentit l'esperança d'«any nou, vida nova» que ens desitgem aquests dies.

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.com

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

opinió

Punt de vista

Dr. Ignasi Roviró

Professor de la Facultat de Filosofia de la URL

Balmes i Cardó: dos clàssics editats de nou

La Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull acaba de presentar dos llibres importants. Són els números 10 i 11 de la col·lecció Eusebi Colomer, dedicats, en aquesta ocasió, als articles que el Dr. Carles Cardó va publicar a *La Publicitat*, un periòdic de gran influència en la vida política catalana dels anys vint del segle passat. L'altre volum és una selecció de textos fonamentals per comprendre el sentit pedagògic de la filosofia de Jaume Balmes. La Facultat publica, doncs, uns volums de dos clàssics del nostre pensament.

Carles Cardó i Jaume Balmes són, en un cert sentit, dues figures contraposades. Però si cerquem aquelles coses que els uneixen descobrim uns punts essencials que ens marquen unes constants vitals similars.

Tots dos van ser uns sacerdots exemplars. La multiplicitat d'accions i la varietat de temàtiques que van desenrotllar no eren sinó una forma d'expressar la seva vocació sacerdotal. Per sobre de tot eren sacerdots.

Balmes i Cardó van veure la importància del que avui anomenem *els media*. Es van adonar que la premsa en general (les revistes incloses) era un mitjà excepcional d'expressió directa de les idees. Els llibres eren importants, però arribaven a un sector molt

limitat de la societat; en canvi, els diaris i les revistes del segle XIX i primers del XX van tenir un públic molt més gran i heterogeni. A més, els articles estaven pensats per plantejar i, tant en el cas de Cardó com de Balmes, per resoldre problemes de màxima actualitat. Per aquest motiu varen actuar com a polemistes en diversos diaris i revistes. Amb els seus articles, tots dos sacerdots creaven opinió i influïen en la vida política i social.

Balmes i Cardó tenien un sentit regeneracionista. És a dir, volien regenerar en profunditat la vida espiritual i social, tan malmesa per les circumstàncies de la població del seu temps. La frase de Balmes «No puc estar d'acord

Madrid, Balmes va intentar resoldre problemes essencials de la política espanyola de la primera meitat del segle XIX; una setantena d'anys després el Dr. Cardó feia el mateix però sobre Catalunya. Amb aquest període de temps havia nascut la política catalana. A Balmes el van perseguir, a mort, per les seves idees polítiques; Cardó va tenir problemes importants per defensar la catalanitat de Catalunya.

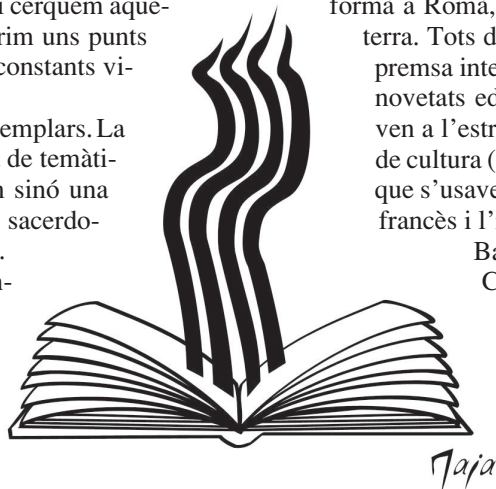
Balmes i Cardó tenien una mirada sobre els problemes que defugia els límits estrets de les coses. Plantejaven les qüestions des d'una perspectiva internacional. Cardó es formà a Roma, Balmes viatjà per França i Anglaterra. Tots dos sacerdots llegien assíduament la premsa internacional i estaven informats de les novetats editorials importants que es publicaven a l'estranger. Dominaven tant les llengües de cultura (grec i llatí, en el seu temps), com les que s'usaven en les relacions internacionals (el francès i l'italià, en aquella època).

Balmes i Cardó són clàssics nostres.

Clàssics perquè ens parlen de nosaltres i de les circumstàncies d'ara.

En els textos que publica la Facultat de Filosofia de la URL en trobem varies mostres. En temps que s'està discutint una nova llei catalana d'educació, i que una part dels nostres alumnes s'oposen als

nous plans d'estudis universitaris, podem llegir en el llibre del Dr. Cardó: «Perquè una escola tingui el dret d'imposar-se com a millor que la virginitat analfabeta ... cal que doni a les gents humils una solidesa espiritual que, ultra la capacitat purament passiva del saber llegir, els comuniqui la capacitat activa de saber-se armar contra les suggestions morboses de la desnaturalització i del vici.» L'escola, per tant, no només ha d'informar, sinó que ha de formar: ha d'ensenyar criteri. I què és el que ha d'ensenyar? Balmes, en *Criteri i Pedagogia*, ens ho diu molt clar: s'ha d'ensenyar a pensar. «Pensar bé consisteix a conèixer la veritat... La veritat és la realitat de les coses.»

Jaja

Saber escoltar

Llibres de sants

Quan era petit i m'oferien un llibre, sobretot quan havia de fer una mica de convalescència d'alguna malaltia infantil, la primera cosa que preguntava era si el llibre tenia sants. Era la meua manera de dir que preferia un llibre amb il·lustracions gràfiques. Els meus pares, en ocasions, posaven a les meves mans veritables vides de sants. Fins i tot el «tebeo» tenia una secció titulada *Una frase santa*, en la qual s'explicava la dita d'un sant i unes breus notes sobre la seva vida. Recordo també que, quan vaig començar a treballar en el món de l'ensenyament, els nois i noies em demanaven que els expliqués vides de sants. Per tal que els infants i els adolescents s'animessin a seguir el camí de l'Evangeli, hi havia una obra catequètica anomenada *Herois de la fe*. Era important descobrir la vida de Jesús i presentar cristians, de les diverses èpoques de l'Església, que l'havien seguit amb gran coratge; alguns havien estat màrtirs per causa de la fe. Com que la història —sobretot quan ha passat— sol ser agraïda, la cosa funcionava. Són poques les persones que no escolten la narració d'una història.

Aquestes anècdotes m'han vingut a la ment per causa

d'un llibre teixit amb cent làmines. El títol és subtil: *Cien rostros de Cristo para la contemplación*. Sí, tal com ho acabo d'escriure: cent quadres del Senyor per tal que puguin ajudar la pregària. Fa segles que les escultures i les pintures atreuen la mirada humana. I que aquesta mirada acostuma els humans a delir-se per la vertadera bellesa.

El que escric és molt simple i molt gran: des de les imatges i la poesia es pot arribar a resar, a contemplar, a descobrir el veritable rostre de Crist que els homes, a cada època, han esculpit o pintat amb devoció i emoció. Embadalir-se en la bellesa de la fe és enfortir aquesta fe. S'ha de tenir molta cura d'amanagar el sentit de la bellesa per poder romandre en la fe.

Sí, un llibre il·lustrat amb efígies de Crist i dels sants pot ser una solució per als moments en què no sabem ni què ni com pregar. Valorem l'art! Les catedrals i els temples cristians també contenen imatges i vitralls que captiven el cor i que estimulen el camí de la virtut.

I encara una altra cosa: no es tracta de llibres amb «sants», sinó de sants.

Joan Guiteras i Vilanova

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
(ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

Centre Internacional Maria de Natzaret, a Natzaret

Hom pot imaginar que, arribant a Galilea, és fàcil trobar aquest lloc, i no és així. En el meu viatge anterior el vaig cercar i no el vaig trobar. En el d'enguany, em vaig proposar no tornar sense visitar-lo. Hi vaig passar per davant una vegada i una altra, i no veia l'entrada. Quan, finalment, vaig veure el cartell, hi havia una sèrie d'indicacions que me'n dificultaven l'accés. Amb tot, vaig decidir trucar suauement a la porta de ferro. I, aleshores, es van acabar les dificultats. Em van obrir la porta, em van saludar i em van atendre molt amablement.

La sensació que vaig tenir a dins és que m'havia traslladat a França. Des de la llengua, un francès perfecte i clar, fins a les bones formes i una manera d'orientar les explicacions, molt pròpies de la Gàl·lia. Esperaven una altra visita, però em van atendre com si fos a mi qui esperessin. El moment estava molt pròxim a les sagrades dotze hores, quan tot es paralitza, però ells no van mirar el rellotge. Em van explicar tot el que els vaig preguntar i em van convidar a una sala, on em van projectar un muntatge multimèdia.

D'aquesta iniciativa, a Natzaret, se'n responsabilitzen uns quants membres de la *Communauté du Chemin Neuf*. Hi estan al seu servei. Es tracta d'un moviment que va sorgir dels ambients carismàtics. Et poden agrair o no, però ningú no els pot ignorar. Dono notícia d'aquest centre i dels seus propòsits i resumeixo el que llegeixo en un fulletó molt bonic que em van donar.

La Mare de Déu és venerada arreu, però no hi ha cap lloc que permeti fer-ho en totes les dimensions i la riquesa que nodreix la seva devoció. El projecte *Marie de Nazareth* vol respondre avui dia al desig de permetre, com més persones millor, la trobada amb la Mare de Déu i descobrir, amb ella, la bellesa, la força i la veritat de la fe. Té el suport de les dotze esglésies cristianes tradicionals de Terra Santa (catòliques, ortodoxes i protestants) i d'altres col·lectius que hi participen. Pretén ser una obra d'unitat. Han començat a Natzaret, però el seu propòsit és crear dotze centres marians associats en diferents països del món. No és el meu estil personal resumir cap document, però és el que ara faig. Deixo de banda aquest fulletó i us comento dos aspectes arran d'aquesta visita.

Venia d'una realitat adversa en la qual visc. Al meu entorn, generalment, es pretén, com a màxim, conservar els llegats per a la posterioritat. De vegades, sento a dir que cal reciclar i, aleshores, tremolo perquè aquesta paraula, a la pràctica, vol dir *suprimir*. Eliminar celebracions, acabar amb costums ancestrals i estimats per molts, tancar recintes. «Mort el gos, morta la ràbia», es deia abans. Morts nosaltres, la nostra generació, s'acabarà la pietat, les vocacions i la fidelitat, imagino que es pensa. Aquestes vivències m'opremeixen, tot i que sé que no corresponen a la realitat.

Segona cosa, no sé quan va tenir lloc la trobada a internet, però gaudeixo fa anys d'un correu electrònic: «Un minut amb Maria.» Es tracta d'un escrit breu que ofereix una pregària, una notícia o un contingut teològic. Generalment, m'arriba al matí, per tant, el llegeixo i el medito després del rés de Laudes. Si puc, en altres moments, em dedico, amb més deteniment, a la pregària, però, pensant en el text rebut, us asseguro que el dia no passarà havent oblidat Santa Maria, la nostra mare espiritual. Qui ho desitgi, només ha de teclejar *mariedenazareth.org*, buscar-hi «un minut amb Maria», i seguir-ne les indicacions. Tothom que ho faci, cada dia s'enriquirà espiritualment una miqueta.

Victòria Molins,
s.t.j.

Finestra a la vida

A sota dels cartrons hi ha... persones

Ens hem acostumat a fer idíl·lic el naixement de Jesús segons ens el narra Lluc. Fins i tot el pessebre, l'establia amb el bestiar, la cova, qualsevol dels llocs on les tradicions evangèliques ens expliquen que va néixer, els hem convertit en obres d'art.

Però, la realitat té més de dolor que d'art. És per això que els nois del pis d'acollida han decidit aquest any fer un pessebre a la ciutat. Han fotografiat cases, carrers del barri i caixers automàtics o racons d'aixopluc per a molts homes i dones d'avui dia. Les figures seran persones actuals retallades com les mateixes cases i racons de la ciutat. I el nen naixerà en un caixer entre cartrons i flassades recollides als contenidors...

Han volgut, amb això, fer present aquesta humanització de Déu a la qual sembla que ens hem acostumat, al nostre món, a voltes empobrit i desestructurat. I és que, a base de contemplar-lo, any rere any, no ens fa res veure el Nen Jesús en un lloc tan poc adient, com és un pessebre. Fins i tot, sembla que té un toc de tendresa que guarnim amb llumetes de colors per tal que sigui més festiu. Però, veure, en una gran ciutat il·luminada i consumista, tota una família —com seria la de Maria, Josep i Jesús— entre cartrons, en ple hivern, és una altra cosa. I, com que no ens agrada, passem per davant i retirem la mirada per no complicar-nos gaire la vida.

«És que volen viure al carrer, no volen anar als albergs» —em van dir l'altre dia unes quantes persones que van veure, com jo, sis embalums amb forma humana... dins d'un caixer de pocs metres quadrats. El termòmetre marcava en aquells moments quatre graus amb la humitat típica de Barcelona

que traspassa flassades i cartrons.

Vaig anar rumiant aquesta resposta tan habitual: «És que ells volen», «n'hi ha molts que els agrada viure al carrer», «no volen horaris ni normes i, per això, no van als albergs»...

I a mi no em fa res que siguin veritat, en molts casos, aquestes actituds en gent sense sostre, malgrat que no en tots. El que m'importa de veritat és que, sota aquells cartrons, hi ha persones amb tota la riquesa que això suposa, per molt degradades que arribin a estar. I, com més han davallat, més m'importen.

Va ser aleshores quan em vaig dedicar a preguntar, un per un, a homes que en un moment o altre s'han vist al carrer. Ara estan a la presó, en un pis d'acollida, en una pensió amb l'ajut d'alguna obra social, etc., i recorden aquells temps que voldrien oblidar. No he trobat ningú que vulgui tornar a reviuire aquella situació. Però, va ser l'explicació d'un amic meu, el qual ha estat moltes vegades al carrer, la que em va donar llum i em va fer entendre tot el que viuen aquelles persones que intuïm a sota uns cartrons: «Hi ha moments —em va dir— en els quals la teva situació és tan límit que no tens ni capacitat de cercar ajuda; la beguda o la droga t'han amagat allò que tenim d'humà i que ens dignifica. Està clar que, en aquesta situació, no volem anar enlloc ni sotmetre'ns a cap horari, i no perquè ens estímem més seguir com estem, sinó perquè no tenim forces per sortir-ne.»

No és estrany que, per a molts marginats, aquestes dates nadalenques siguin angoixants. I pensar que, paradoxalment, Jesús va ser enviat precisament per «donar la Bona Notícia als pobres!».

Zoom

Eduard Brufau

El dia 11 de desembre va morir a Barcelona a l'edat de 93 anys l'historiador i pessebrista Josep Maria Garrut i Romà. Garrut va dedicar gran part de la seva vida a l'estudi i difusió de la tradició dels pessebres a través de diverses entitats, com ara la Federació Internacional de Pessebrisme —de la qual va ser fundador—, l'Associació de Pessebristes de Barcelona o el Col·lectiu el Bou i la Mula. També era membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi i va ser conservador del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. En pau reposi.

Lluís Serra Llansana
(llserrall@gmail.com)

Signes d'avui

Avui com ahir

Les icones religioses estan presents en la nostra societat, però, per a molta gent, més aviat es tracta d'un mostrari arqueològic. La proximitat del Nadal multiplica l'aparició de pessebres i altres signes referents al naixement de Jesús, però sorgeix la pregunta: és possible avui, a les albrors del tercer mil·lenni, tenir una experiència personal de contacte amb Jesús? La tipologia dels actors del primer Nadal avui continua en vigor.

Avui com ahir, no hi ha lloc per a Maria i Josep a l'hostal i, per això, s'han de desplaçar al camp, on donarà a llum el fill. Conseqüències. Primera, l'exclusió social continua vigent i actualment presenta molts rostres colpids. Segona, la presència divina sorgeix amb més força en els àmbits d'exclusió.

Avui com ahir, els missatgers de Déu continuen actuant. Els àngels, les estrelles, la pobresa, els somnis... deixen la seva empremta a través de la qual podem descobrir indicis del misteri. Conseqüències. Primera, el control dels mitjans de comunicació i la seva omnipresència social sembla que esgoten l'agenda de la realitat, i no és així. Segona, Déu no apareix en el llampec ni en el tro, sinó en la brisa.

Avui com ahir, els primers que reben el missatge, com en el cas dels pastors, són els que viuen al ras i vigilen a la nit. Conseqüències. Primera, els que capten més bé la presència de Déu són els que viuen a la intempèrie, sense seguretat ni recer. Segona, el despertar, la vigília, tenir els ulls oberts, espolsar-se la somnolència són requisits per captar els missatges divins.

Avui com ahir, la primera reacció humana davant dels fenòmens divins és la por. Els pastors s'espanten molt quan se'ls apareix l'àngel del Senyor. Conseqüències. Primera, la por és el sentiment inicial que cal dissoldre per obrir-nos al que és diví. Segona, la presència autèntica de Déu sempre és motiu d'alegria. Avui com ahir, els missatges de Déu s'encarnen en les persones. No es tracta de teories metafísiques ni de discursos teològics fonamentats en especulacions. El que és essencial de la salvació està en Jesús. Conseqüències. Primera, Déu actua dins de les coordenades de la història, aquí i ara, lloc i temps. Segona, la seva presència no es mostra en els ressorts del poder sinó en la fragilitat d'un nounat.

Avui com ahir, quan Déu toca el cor d'una persona, aquesta es posa en camí. Potser els pastors tornaran després als llocs habituals, però l'experiència haurà modificat la seva vida. Conseqüències. Primera, deixar les seguretats, iniciar un itinerari, estimular la recerca, perdre el control dels projectes és l'inici. Segona, només vivim el que experimentem i només troben Jesús els que el cerquen seguint les indicacions del missatger.

Avui com ahir, els que cerquen, tard o d'hora, troben el que desitgen, encara més enllà dels seus somnis i perspectives. L'estrella apareix i desapareix, però ells no cessen en la seva fal·lera. Conseqüències. Primera, la recerca acostuma a ser laboriosa i cal preguntar a molta gent, seguir les estrelles, evitar els perills. Segona, les qualitats més profundes de qualsevol recerca personal i col·lectiva són el lliurament d'un mateix, simbolitzat en els dons, i la capacitat d'adoració davant del misteri.

Avui com ahir, els poderosos Herodes s'inquièten per la presència divina i manipulen les forces religioses i civils per aconseguir informació i ordinar els seus crims. Conseqüències. Primera, el poder és l'antítesi de l'obertura de cor al missatge diví. Segona, sempre el preu de tanta ambició el paguen els innocents.

Jesús neix novament, avui com ahir...

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA

(EDICIÓ SETMANAL)

BUTLLETÍ DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

(EDICIÓ MENSUAL)

GUIA DE L'ESGLÉSIA DE L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

(EDICIÓ ANUAL)

RÀDIO ESTEL

24 H AL DIA

Informe-vos-en al telèfon: **934 092 810** Fax: **934 092 775**,
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona
e-mail: publicitat@catcrist.com

CARTES DEL LECTOR

■ L'autèntic símbol nadalenc

Quan viatges per Europa una de les coses que crida més l'atenció és l'entusiasme dels seus habitants per la seva ciutat, pels costums, per les tradicions... Em sap greu que aquí no ens passi el mateix, ens deixem enlluernar pels costums estrangers. Particularment ara, quan arriba Nadal, veiem el Pare Noel que passeja pels carrers o representat en joguines per tot arreu. I el nostre pessebre, autèntic símbol del Nadal? Per què no té un lloc preferent? Els calendaris nadalencs per als nens també són del Pare Noel; difícilment hi trobem el Naixement. És bonic conservar la identitat dels pobles i la personalitat que els fa diferents els uns dels altres.

M. DEL CARMEN MALET
Barcelona

■ Nadal, aroma de puresa

Som en temps d'Advent. Ja es percep l'aroma característica del Nadal. Quina aroma és? N'hi ha diverses a l'ambient. La de les flors del temps, els arbustos nadalencs, la molsa, les vacances escolars, la del retrobament familiar, de les viandes pròpies d'aquests dies, la dels bons desitjos, la de l'enviament de nađales (bé a través del correu ordinari, del correu electrònic o del telèfon), la dels obsequis o regals i, sobretot, permeteu-me assenyalar una aroma molt, molt especial, distintiva d'aquest mes i d'aquesta festivitat.

El Naixement del Crist. No sé pas com posar aquesta notícia per tal que, resultant familiar, sigui sobrenatural. Comentem massa que «som a Nadal» i jo penso que hauríem de dir «som amb el Nadal», el de Jesús, el bebè, el nadó, el nino fràgil de carn mortal que, des del seu pobríssim bressol, ens va fer immortals pel seu amor.

«Estem amb Jesús, amb Ell i en Ell» perquè, des d'aquell naixement humil, Déu ens ha demostrat (com si abans no ho hagués fet), aquest amor profund i inexplicable per la seva creació: l'home, que tant l'ha ignorat, humiliat i ofès

a través dels segles i que també, tant l'ha estimat, encara que no tots ni sempre.

I hi ha un altre punt d'aroma a l'ambient. Em refereixo al sentit de puresa. Volem que tot sigui net, sense barreja nociva de cap cosa estranya. Cerquem que qualsevol aliment respongui als enunciats estrictes de puresa en l'elaboració, en celebrem el fet amb l'adquisició i consum, a més de la seva recomanació a l'ús.

Què passa quan trobem alguna cosa manipulada, falsejada, adulterada, corrompuda? Posem el crit al cel, com a testimoni d'aquella agressió a la nostra salut per manca de puresa. Som exigents, és cert. I crec que ho hem de ser. No es pot jugar amb la salut, que és la vida de tots. Però, així com ens comportem amb aquesta exigència amb la puresa dels articles a la venda i al consum, no actuem de la mateixa manera en la puresa del llenguatge, dels costums, del pensament. No tenim cura de la puresa de la nostra ànima com de les altres pureses mercantils. Senzillament, la ignorem. Per què? La resposta és ben senzilla. Per tal de no intoxicar-nos, de no enverinar-nos i de no contagiar, amb la nostra toxicitat, els altres. Siguem nosaltres tan purs com volem que ho sigui tot. Aliments, boscos, platges, rius, muntanyes, carrers i ciutats, cossos. Tinguem integritat i innocència de costums. Això és, al capdavant, el pa que Jesús, en néixer, ens va dur sota el braç. I això, tan senzill, es deia i es diu Nadal.

JOSEP MARIA J. L. GIMÉNEZ i
RAMOS
Barcelona

■ Celebració cristiana del Nadal

Veiem els carrers i les places de les ciutats il·luminades amb llums de colors i bombetes. Els aparadors de les botigues es tornen més suggeridors amb un ventall de productes ben novadosos i atraients que ens fan sortir de la monotonia de la vida quotidiana i ens predis-

posen a viure una cosa més bonica, que farà feliç molta gent.

Per als que tenen fe són dies propicis per reunir la família i gaudir amb els éssers estimats i viure feliçment, en plenitud i al temple, la meravellosa i encantadora vinguda del Messies: «El Déu excels i incompreensible, el Déu etern i omnipotent, ha nascut al portal. Com és possible? L'Etern té un dia, el Verb es fa silenci, i l'Omnipotent, un Infant» (sant Lluís M. Grignon de Montfort).

Enguany, a causa de la crisi econòmica, entre altres causes, malauradament moltes famílies passaran privacions. Per a alguns no serà el mateix Nadal de sempre. Confiança en Déu! També n'hi ha que han de treballar aquests dies de Nadal, de nit, perquè els serveis mínims funcionin. Per als que pateixen és més dur viure aquests dies.

El Nadal és per apropar-nos al petit portal de Betlem i descobrir-hi el misteri desbordant d'un Déu que es fa Infant per amor. Ell ens té. No hi ha cap imatge millor per commoure l'home que la tendresa d'un infant. Per això, Déu, coneixedor dels nostres sentiments, decideix fer-se infant. El Nadal autèntic és el que passa pel naixement del Fill de Déu als nostres cors. El Nadal ens apropa als que pateixen. El Nadal desperta en cadascun de nosaltres els millors sentiments de Crist: pau, amor i benestar per a tots els éssers humans, sense excepcions, ni tan sols les que comporta tota regla. Bon Nadal, de tot cor!

JOSEP VIDAL BORRÀS
Lleida

■ Gràcies, Ràdio Estel!

Només unes línies per donar-vos l'enhorabona per la nova web de Ràdio Estel i per la gran tasca que feu des de l'emissora, tant per la música com pels comentaris de l'Evangeli, els debats, les notícies... sempre amb esperit positiu. Tant de bo incrementeu l'audiència cada dia i, així, pugueu continuar transmetent els valors cristians a la nostra societat.

RAFA PUIG DE LA BELLACASA
Barcelona

■ La reacció d'un catòlic davant l'adversitat

Són molt pocs els mitjans de comunicació que parlen de les persecucions que pateixen els cristians a l'Índia i a l'Iraq, tot i que Benet XVI, moltes vegades, ha demanat públicament el cessament d'aquestes injustícies.

En aquest sentit, Daniel Arasa a *Forumlibertas* escriu un article titulat *Violència contra els catòlics: tres respostes generoses i elegants*, amb el qual estic totalment d'acord. En ell fa referència a la reacció que han demostrat —davant l'assassinat d'Álvaro Ussia, en una discoteca— la seva mare, i els professors i companys de col·legi. Aquestes persones no renuncien que es faci justícia, demanen responsabilitats, però no venjança i més venjança, com estem acostumats a veure davant de qualsevol fet, fins i tot, de menys importància. Ells pregunten i perdonen perquè «davant la mort, no perden la visió de l'altra vida».

El segon cas al qual fa referència és el cotxe bomba col·locat per ETA a la Universitat de Navarra, on, tot i que

només hi va haver ferits lleus, la massacre hauria pogut ser de consideració. Amb tot, les paraules del rector, dels professors, dels alumnes i de la resta de personal «traslluen una cosa similar al cas anterior: perdó, serenitat i continuar endavant, sense amenaces ni rancúnia».

I, per últim, parla de la religiosa Presentación López Vivar, que ha perdut les cames en una explosió a Rutshuru, en aquesta guerra terrible, en la qual moren milers de persones. «En les paraules d'aquesta monja de 64 anys tampoc no hi ha ressentiment, ni queixa; va arribar a dir que era una sort que en l'explosió només ella hagués resultat ferida. Una altra mostra d'amor i generositat», afirma.

Només persones valentes i coherents amb la seva creença i vocació saben donar testimoni, en el qual mostren el seu amor a Déu i a l'Església. N'hem d'aprendre molt i perdre els complexos. «En el món passareu tribulacions, però tingueu confiança: jo he vençut el món» (Jn 16,33).

ELENA BAEZA
Màlaga

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Déu ens castiga? (I)

—Pare, tinc una pregunta. Sóc molt creient, catòlic, catequista a la meua parròquia, casat i pare de tres fills. Déu és un Déu d'amor, però Ell permet coses de càstig perquè entenguem i paguem el mal que fem al proïsme. Això és cert o no? Crec que el Papa actual, fa poc, es va referir al «càstig de Déu». Hi ha sacerdots que em diuen que això és així; altres, en canvi, em diuen que Déu no castiga...

—Crec que fa anys ja vaig tractar aquest tema en aquesta columna. Serà bo recordar-ne algunes coses. Déu actua benigneament envers les seves criatures, els homes i les dones d'aquesta terra. De la mateixa manera que un pare es compadeix dels seus fills, així es compadeix el Senyor, ens diu la Sagrada Escripura. També la Bíblia ens recorda que Déu donarà a cadascú el que mereix i que serem jutjats pel Senyor. El mal sempre genera mal. I qui fa mal mal recull. Això es refereix a la retribució última.

En aquesta vida, com a bon Pare, el Senyor també ha de «castigar» sovint els fills, intervén en la seva educació, en el sentit de corregir-los per al seu bé. No es tracta, doncs, d'un càstig vindicatiu, sinó d'una correcció fruit de l'amor i de la paciència de Déu, que no vol que els seus fills pereixin sinó que se salvin. Ens ho recordava fa poc la lectura de la carta de sant Pere del segon diumenge d'Advent passat. Avui això resulta poc intel·ligible per a molta gent, perquè també, malauradament, en la pedagogia actual oblidem la necessitat de la correcció que, de moment, incomoda el corregit però que, a la llarga, li genera un gran bé. De fet, en la majoria dels casos, som nosaltres mateixos els que ens castiguem quan rebem les conseqüències dels nostres actes equivocats. Un home que, per exemple, ha abusat molt temps de l'alcohol, i que contrau una malaltia hepàtica greu i perd la salut, no ha estat ell mateix qui s'ha castigat? Déu no vol la mort del pecador, sinó que es converteixi i que visqui. I, en el respecte que Déu té per la nostra llibertat, moltes vegades, amb dolor per part seva, ha de contemplar com quedem abandonats a mercè del mal que hem generat. El mal que fem, els nostres pecats, té conseqüències en nosaltres i en els altres.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

L'Esperança de la Mare de Déu.

18 de desembre

Pere Tena

bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

La festa mariana de la litúrgia hispànica

El temps d'Advent i de Nadal és, espontàniament, el temps marià per excel·lència. El misteri de l'encarnació del Fill de Déu té en la maternitat virginal de Maria un element essencial, i per això els textos litúrgics d'aquests dies abunden en referències a Maria. No sols: les diverses famílies litúrgiques han volgut dedicar, al llarg dels segles, una solemnitat especial a celebrar la maternitat de Maria. La litúrgia romana ho ha fet, tradicionalment, el dia 1 de gener, vuit dies després de Nadal. La litúrgia oriental, en canvi, ho fa exactament l'endemà de la solemnitat del naixement de Jesús, el dia 26 de desembre, i dedica el diumenge després de Nadal a la memòria de sant Josep.

La litúrgia hispànica, des de l'any 656, va començar a celebrar una festa mariana pròpia, exactament una setmana abans de Nadal, el dia 18 de desembre. Aquesta situació de la festa, prèvia a la solemnitat del naixement, li va donar des del començament un to d'expectació del

part, i és així com fou anomenada. Popularment, i assumint el llenguatge popular, fou la festa de la Mare de Déu de l'esperança, o de l'esperança de la Mare de Déu.

En la determinació de la festa, i en la confecció dels textos litúrgics per celebrar-la, va tenir una part importantíssima el bisbe de Toledo, sant Ildefons, gran amic del bisbe de Barcelona, Quirze. El P. Jordi Pinell, monjo de Montserrat, ens ha deixat un estudi bellíssim sobre la persona i l'obra de sant Ildefons en el volum 58 de la col·lecció Clàssics del Cristianisme: en l'apèndix ha introduït un conjunt de textos propis de la festa del 18 de desembre, segurament compostos per sant Ildefons.

Maternitat i virginitat

El misteri central de la festa del 18 de desembre és l'anunciació de l'àngel a Maria, o anunciació del Senyor. En aquest sentit, aquesta festa hispana vindria a coincidir amb la solemnitat romana del 25 de març. Els textos litúrgics bàsics estan a l'entorn de l'evangeli de Lluc,

que també la litúrgia romana llegeix en els dies anteriors a Nadal: l'anunci de l'àngel i la visitació de Maria, amb el càntic. Res millor que apropar-nos directament a aquests textos, en els quals trobem destacada sens dubte la maternitat divina, però alhora d'una manera molt intensa la virginitat intacta de Maria, i el misteri de la seva fe. No podem oblidar que sant Ildefons fou un teòleg il·lustre de la virginitat de Maria.

Heus aquí una oració, adreçada a Jesús: «Emprenieu, Jesús, Salvador nostre, la més sublim de les accions en visitar la vostra Verge. Un àngel li enviàveu per fecundar-la amb la vostra Paraula. Deixàveu, però, intacta la seva física entesa. Continuava essent verge, i ja era mare. Amb la potència amb què realitzàreu, Senyor, aquest misteri per accomplir el vostre prodigiós engendrament, vesseu damunt nostre tota mena de benediccions. Feu que ens purifiqui i ens renovi la gràcia que ha adornat la vostra Mare. Amén.»

Una altra oració s'adreça directament —cosa extraordinària en la litúrgia— a la Mare de Déu: «Santa Mare de Déu: per

la veu de l'arcàngel concebíeu la divina Paraula, i bo i madurant per la fe el do que havíeu rebut, del cos vostre engendràveu el cos del Fill etern de Déu; tímida, sí, per la presència de tot un Déu que actua, però confiada en la gràcia que ja us omple l'ànima. Ateneu les necessitats del poble que us invoca, distribuïu-hi generosa els tresors de la vostra bondat. I vós, vós mateixa, que ara ens consoleu estrenyent-nos, bona Mare, en una gran abraçada, quan s'acabi el camí d'aquesta vida guieu-nos salvats a Jesucrist, Fill vostre i Senyor nostre. Amén.»

Una altra oració s'inspira en el Magníficat, i relaciona Maria amb l'Església: «Amb paraules de la vostra santa Mare, la multitud immensa de l'Església us magnifica, Senyor, Redemptor nostre, perquè, abaixant-vos a mirar la humil servidora, heu convertit la verge consagrada en Mare vostra, i us lliureu a l'Església, que per la fe us va descobrint. De l'una nasquéreu per redimir l'altra. La Mare és proclamada benaurada per generacions i generacions, i mentrestant gent de múltiples nacions i races té la sort d'entrar en l'Església...»

Lectures de la missa del dia de Nadal

Lectura primera

Is 52,7-10

*D'un cap a l'altre de la terra
veuran la salvació del nostre Déu*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Quin goig de sentir a les muntanyes els passos del missatger que anuncia la pau i porta la bona nova, que anuncia la salvació i diu a la ciutat de Sió: «El teu Déu és rei.» Escolta els crits dels teus sentinelles, escolta quins esclats de goig: veuen cara a cara com el Senyor torna a Sió. Danseu, ruïnes de Jerusalem, alceu, totes, el crit d'alegria: el Senyor ha consolat el seu poble, ha redimit Jerusalem. Als ulls de tots els pobles el Senyor ha estès el seu braç sant, i d'un cap a l'altre de la terra veuran la salvació del nostre Déu.

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor un càntic nou:
ha fet obres prodigioses,
la seva dreta i el seu braç sagrat
han sortit victoriosos. R.

*R. D'un cap a l'altre de la terra
tothom ha vist la salvació del nostre Déu.*

El Senyor ha revelat la seva ajuda,
i els pobles contemplen la salvació.
L'ha mogut l'amor que ell guarda
fidelment a la casa d'Israel. R.

Tothom ha vist d'un cap a l'altre de la terra,
la salvació del nostre Déu.
Aclameu el Senyor arreu de la terra,
esclateu en cants i en crits d'alegria. R.

Canteu al Senyor les vostres melodies,
canteu-les al so de les cítares;
aclameu el rei, que és el Senyor,
amb trompetes i tocs de corn. R.

Lectura segona

He 1,1-6

Déu ens ha parlat en la persona del Fill

Lectura de la carta als cristians hebreus:

En diverses ocasions i de moltes maneres, Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes, però, ara, en aquests dies que són els darrers, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill, que ell ha constituït hereu de tot, per mitjà del qual ja havia creat el món. Ell que és resplendor de la glòria de Déu i empremta del seu mateix ésser, i que sosté l'univers amb el poder de la seva paraula, acabada l'obra de purificació dels pecats, s'ha assegut a les altures, a la dreta de la majestat divina, i ocupa un lloc tant més superior als àngels com més incomparable és el títol que posseeix en herència. Perquè, ¿a quin dels àngels Déu ha dit mai: «Ets el meu Fill, avui t'he engendrat»? I encara: «Jo seré el seu pare, i ell serà el meu Fill»? Diu també quan presenta al món el seu primogènit: «Que es prosternin davant d'ell tots els àngels de Déu.»

Al·leluia

*Neix la claror d'un dia sant:
veniu, pobles, adoreu el Senyor,
que avui ha baixat a la terra una gran llum.*

Evangeli

Jn 1,1-18

*El qui és la Paraula es va fer home
i plantà entre nosaltres el seu tabernacle*

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la.

[Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum, venia només a donar-ne testimoni.]

Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare ple de gràcia i de veritat.

[Donant testimoni d'ell, Joan cridava: «És aquell de qui jo deia: el qui ve després de mi m'ha passat davant, perquè abans que jo, ell ja existia.» De l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu la donà per Moisès, però la gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist. Déu, ningú no l'ha vist mai: Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.]

CALENDARI DE
LA SETMANA

**Lectures de la missa,
santoral i
altres celebracions
(Cicle litúrgic B; ferial II)
Temps d'Advent i de Nadal
(Salteri: setmana 4)**

DESEMBRE

21. Diumenge

IV d'Advent, Morat. Lectures: 2 Samuel 7,1-5,8b-12.14a.16 / Salm 88 / Romans 16,25-27 / Lluc 1,26-38

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Pere Canisi, prev. i doctor. Severí, b. i mr.; Glicerí, prev. i mr.; Temístocles, mr.

Festa Major: a Renau.

22. Dilluns

Fèria, Morat. Lectures: 1 Samuel 1,24-28 / 1 Samuel 2,1-8 / Lluc 1,46-56

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Zenó, mr.; Santes, Francesca-Xavieri Cabrini, rel. i fund.; Helena, rel.

23. Dimarts

Fèria, Morat. Lectures: Malaquies 3,1-4.23-24 / Salm 24 / Lluc 1,57-66 (Es pot commemorar: *Sant Joan de Kety, Blanc*)

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Sèrvul; Santes, Victòria, vg. i mr.

24. Dimecres

Fèria, Morat. Lectures: 2 Samuel 7,1-5.8b-12.14a.16 / Salm 88 / Lluc 1,67-79

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Delfí, b.; Santes, Adela, ab.; Irmina, vg.

Comença el temps de Nadal

25. Dijous

Nadal del Senyor (S), Blanc. Lectures: *Nit:* Isaïes 9,1-6 / Salm 95 / Titus 2,11-14 / Lluc 2,1-14. *Alba:* Isaïes 62,11-12 / Salm 96 / Titus 3,4-7 / Lluc 2,15-20. *Dia:* Isaïes 52,7-10 / Salm 97 / Hebreus 1,1-6 / Joan 1,1-18
ALTRES CELEBRACIONS: Santes, Anastàsia, mr.; Eugènia, vg. i mr.

26. Divendres

Sant Esteve (F), Vermell. Lectures: Fets 6,8-10;7,54-59 / Salm 30 / Mateu 10,17-22. (Barcelona: Aniv. òbit bisbe Narcís Jubany, *Morat*).

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Dionís, p. i mr.; Zòsim, p.

Festa Major: a Sant Esteve de la Sarga.

27. Dissabte

Sant Joan apòstol (F), Blanc. Lectures: 1 Joan 1,1-4 / Salm 96 / Joan 20,2-8. Barcelona: Aniv. ordenació episcopal bisbe Lluís Martínez, *Blanc*.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Teodor, monjo; Santes, Nicaret, vg.

Lectures bíbliques

IV Diumenge d'Advent

Lectura primera

2S 7,1-5,8b-11,16

**R. Senyor, cantaré tota la vida
els vostres favors.**

*El regne de David es perpetuarà davant del
Senyor*

Lectura del segon llibre de Samuel:

Quan el rei David s'hagué traslladat al seu palau, després que el Senyor l'hagués deixat en pau de tots els enemics que tenia al voltant, digué al profeta Natan: «Mira, jo visc en un palau de cedre, mentre l'arca de Déu està en un envelat.» Natan digué al rei: «Vés, fes tot el que es proposi el teu cor; tens amb tu el Senyor.»

Però aquella nit Natan rebé aquesta paraula del Senyor: «Vés, digues a David, el meu servent: Això diu el Senyor: Tu m'has de fer un casal per a residir-hi? Jo t'he pres del clos del ramat, de guardar les ovelles i les cabres, per fer-te cap del meu poble Israel. He estat amb tu en totes les campanyes que has emprès, he derrotat els teus enemics i t'he donat una anomenada com la dels més famosos de la terra.

He destinat un lloc per al meu poble Israel, l'hi he plantat perquè hi visqui sense por, i no l'oprimiran més els perversos com ho havien fet abans, durant el temps en què vaig enviar jutges per governar Israel, el meu poble. A tu, et deixaré en pau de tots els teus enemics. I ara el Senyor t'anuncia que et farà un casal. Quan t'arribarà l'hora de reposar amb els teus pares, et donaré per successor un descendent, sortit de les teves entranyes, i consolidaré el seu regne. Jo li seré pare, i ell serà per a mi un fill.

El teu casal, la teva dinastia, es perpetuarà davant meu, el teu tron es mantindrà per sempre.»

Salm responsorial

8

Senyor, cantaré tota la vida
els vostres favors,
d'una generació a l'altra anunciaré
la vostra fidelitat.
Vós heu dit: «El meu favor és indestructible,
mantinc la fidelitat en el cel.»

He fet aliança amb els meus elegits,
jurant a David el meu servent:
«T'he creat per sempre una dinastia,
mantindré per tots els segles el teu tron.» **R.**

Ell em dirà: «Sou el meu pare,
el meu Déu i la roca que em salva.»
Mantindré per sempre el meu amor,
la meva aliança amb ell serà perpètua. **R.**

Lectura segona

Rm 16,25-27

*Ha sortit a la llum el pla de Déu,
amagat en el silenci dels segles*

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans: Glòria a aquell qui té el poder de confirmar-vos en la Bona Nova que us anuncio, en allò que proclamem de Jesucrist, i que és la revelació del pla de Déu, amagat en el silenci dels segles, però que ara ha sortit a la llum, per la decisió del Déu etern, d'acord amb els escrits profètics, i ha estat posat a l'abast de tots els pobles, perquè siguin obedients a la fe. Déu és l'únic ple de saviesa. Glòria a ell eternament per Jesucrist. Amén.

Al·leluia

Lc 1,38

*Sóc l'esclava del Senyor:
que es compleixin en mi les teves paraules.*

Evangeli

Lc 1,26-38

Déu t'ha concedit el seu favor i tindrà un fill

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç:

En aquell temps, Déu envià l'àngel Gabriel a un poble de la Galilea anomenat Natzaret, per dur un missatge a una noia, promesa amb un descendent de David, que es deia Josep, i el nom de la noia era Maria. L'àngel entrà a casa d'ella i li digué: «Déu te guard, plena de gràcia, el Senyor és amb tu.» Ella, es torbà en sentir aquestes paraules, i pensava per què la saludava així. Però l'àngel li digué: «No tinguis por, Maria; Déu t'ha concedit el seu favor. Tindrà un fill i li posarà el nom de Jesús. Serà gran i l'anomenaran Fill-de-l'Altíssim. El Senyor Déu li donarà el tron de David, el seu pare, serà rei del poble d'Israel per sempre, i el seu regnat no tindrà fi.» Maria preguntà a l'àngel: «Com pot ser això si jo no tinc marit?» L'àngel li respongué: «L'Esperit Sant vindrà sobre teu, i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit sant que naixerà l'anomenaran Fill de Déu. També la teva parenta, Elisabet, ha concebut un fill a la seva edat; ella que era tinguda per estèril ja es troba al sisè mes, perquè a Déu res no li és impossible.» Maria va respondre: «Sóc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules.» I l'àngel es va retirar.

TARRAGONA

diòcesis

Diaques d'arreu d'Espanya peregrinen a Tarragona

■ La trobada es va emmarcar en l'Any Jubilar de Sant Fructuós

Joan Boronat
Tarragona

Fraternitat i formació són els eixos sobre els quals va girar la XXIII Trobada-Peregrinació dels Diaques Permanents de les diòcesis espanyoles que enguany s'ha celebrat a Tarragona, per tal de poder participar en l'Any Jubilar de Sant Fructuós, en què es commemora el 1.750è aniversari del martiri d'aquest bisbe de Tarragona i dels seus diaques Auguri i Eulogi.

En total van ser 75 els diaques procedents de 27 diòcesis de l'Estat que, sumats a les seves esposes, familiars i aspirants al diaconat, van totalitzar la xifra de 145 pelegrins inscrits en una trobada que es va desenvolupar entre els dies 5 i 8 de desembre, a través d'una atapeïda agenda d'actes i activitats, moltes d'elles obertes al públic en general. Per aquest motiu les jornades van esdevenir d'allò més reeixides i participades, les quals es van iniciar amb el rés de les vespres i amb la reunió fraterna després de sopar, tot fent una degustació de les postres típiques aportades pels participants.

Sens dubte, un dels actes més destacats va ser el viscut damunt l'arena de l'amfiteatre romà de Tarragona, el lloc del martiri del bisbe Fructuós i dels seus dos diaques, cremats vius el 21 de gener de l'any 259, sota la persecució dels emperadors romans Valerià i Gal·liè. El president de l'Associació Cultural Sant Fructuós, Andreu Muñoz, va ser l'encarregat de dirigir als presents unes paraules introductòries sobre la història dels tres tarragonins, màrtirs per la fe, abans que es procedís a la lectura de les actes martirials, les més antigues que es conserven de la Península Ibèrica. Aquest acte, emotiu i curull de simbolisme, va ser presidit per l'arquebisbe metropolità de Tarragona i primat, Mons. Jaume Pujol Balcells, acompanyat del bisbe de Huelva, Mons. José Vilaplana, president de la Comissió Episcopal de Pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola, i de Mons. Bernardo Álvarez, bisbe de Tenerife.

Els diaques, revestits amb l'alba i l'estola creuada, amb la resta de participants es van dirigir plegats, en silenciosa processó, cap a la catedral per celebrar la missa jubilar. En aquesta ocasió l'arquebisbe Jaume, juntament amb els dos germans en l'episcopat, va traslladar les relíquies dels tres màrtirs, des de la seva capella, fins al presbiteri, per disposar-les als peus de l'altar major del temple.

En l'homilia l'arquebisbe de Tarragona va manifestar que aquesta peregrinació «és una de les més volgudes i esperades», per exaltar la memòria dels tres màrtirs «que van confessar amb valentia la seva fe, en un món també complicat, i es van jugar la vida». El prelat es va referir també al cor de Fructuós, «obert a tot el món, d'orient a occident», disposat a la caritat cristiana,

Un dels actes més destacats es va viure a l'amfiteatre romà de Tarragona.

«la que hem de practicar també nosaltres, ajudant qui ho necessita, en aquests moments de crisi», per concloure amb paraules d'exhortació als diaques, «perquè la vostra vida i testimoniatge impregnin els vostres familiars, des de l'Església domèstica, i s'estengui a tots els cristians».

En el vessant formatiu, el programa va

incloure tres ponències que Mn. Estanis Figuerola, director del Secretariat per al Diaconat, va qualificar de «magistrals». La primera d'elles va tenir lloc al Seminari Pontifici de Tarragona, a càrrec de Mn. Rafael Serra, doctor en Sagrada Litúrgia, el qual va parlar de la *Vocació martirial i testimonial del diaca*, fent palesa l'acti-

tud de servei dels tres màrtirs tarragonins, que és la que ha de presidir la diaconia: «Un esperit de donació plena envers els altres, fins on sigui necessari.»

La segona ponència la va dirigir Mn. Armand Puig, degà de la Facultat de Teologia de Catalunya, que va tractar de la *Relació bisbe-diaconia: relació entre el ministeri apostòlic i el ministeri diaconal*, una interrelació que, va explicar, «no prové d'una estructura piramidal, sinó triangular, on la plenitud del ministeri episcopal ocupa el vèrtex, que s'ajuda, a un costat i a l'altre, del presbiterat i del diaconat, respectivament».

La darrera ponència, *Vocació a la santedat del diaca*, la va pronunciar al monestir de Santa Maria de Poblet el prior de la comunitat cistercenca, el P. Lluc Torcal, que va fer una reflexió profundament espiritual en què va deixar clar que «la vocació a la santedat del diaca i de servei ve donada per la contemplació i la pregària, la qual li permet reconèixer Jesucrist en qualsevol germà».

A la tarda del segon dia, els participants a la trobada van desplaçar-se a Reus per visitar el santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia, conèixer el lloc de l'aparició de la Verge a la humil pastoreta, per anar després a la prioral de Sant Pere.

Mn. Estanis Figuerola, responsable de l'organització de la trobada, va destacar la gran col·laboració d'estaments, entitats i persones que «han contribuït a l'èxit de les jornades». No en va, la trobada de Tarragona ha estat la que ha tingut una participació més alta de totes les que s'han fet fins ara.

LUIS ALFONSO ALLER VA REBRE L'ORDENACIÓ DIACONAL RECENTMENT A PAMPLONA

«Ara em sento més a prop de Déu»

J.B.

Fa escassament un mes que Luis Alfonso Aller Labajos és diaca de l'Església catòlica. Aquest navarrès de 64 anys, a través del ministeri diaconal, s'ha posat al servei de la comunitat cristiana que peregrina a l'arxidiòcesi de Pamplona. Per primera vegada ha pres part en una trobada de diaques com la que s'ha celebrat a Tarragona. Mn. Luis Alfonso ens parla de les seves sensacions en els inicis de l'exercici del ministeri.

—En el seu cas, com a diaca, la trobada de Tarragona ha estat com arribar i besar el sant...

—Podem donar com a vàlida la dita popular. Recentment ordenat, he pogut compartir una trobada amb els germans i viure de prop una història per a mi desconeguda i alhora corprenedora, com és la d'aquests sants màrtirs de l'Església primitiva, entre ells, dos diaques. Trepitjar la sorra de l'amfiteatre de Tarraco, l'escenari del suplici, ha estat d'una emotivitat inimaginable.

—Ha estat profitosa la trobada?

—Evidentment que sí. Malgrat que em trobo en plena maduresa, sóc neòfit en la diaconia i puc afirmar que la trobada de Tarragona ha estat enormement enriquidora. He escoltat, compartit valoracions i experiències; crec que he «anat picant» d'en-

tre tot allò que em pot ajudar a anar endavant en la vocació i en el servei a la comunitat. A banda, he quedat meravellat del patrimoni monumental de Tarragona i de la història que l'avalua. També vull expressar la meua felicitació als responsables de la trobada per l'excel·lent organització.

—Parli'ns de vostè.

—Vaig nèixer a Pamplona, estic casat, tinc dos fills i dos nèts. Sóc funcionari del Govern de Navarra i estic al càrrec de la direcció de recursos humans en un centre sanitari de Pamplona. Vaig ser ordenat diaca el 23 de novembre, festa de Crist Rei, a la catedral de Santa Maria la Reial de Pamplona, pel ministeri de l'arquebisbe Francisco Pérez. El ministeri diaconal ha estat molts anys oblidat a la diòcesi i ara ja en som dos, en la confiança de perseverar atès l'impuls que li està donant l'arquebisbe actual.

—Com va prendre aquesta decisió?

—Em van demanar ajuda i, de fet, ja feia anys que col·laborava en les tasques pastorals en tres petites parròquies de poblets del cinturó de Pamplona, sota la supervisió d'un prevere. Els diumenges hi faig la celebra-

ció de la Paraula i administrador la comunitat, un servei que davant de l'absència del sacerdot fa que els fidels puguin complir amb el precepte dominical. Ara continuaré aquesta feina des de les atribucions i el caràcter que imprimeix l'ordenació com a diaca. La meua relació amb el reial monestir de Santa Maria de l'Oliva, de

Carcastillo, on hi ha una fundació de laics cistercencs de la qual sóc cofundador, va influir en la vocació diaconal. He cursat els estudis durant sis anys a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Pamplona, fins a l'ordenació. Des del primer moment he tingut el suport i l'aprovació de la meua esposa, una condició indispensable per accedir al diaconat. Els meus fills són persones adultes i sempre han estat molt respectuosos amb el pare i la mare. És més: m'han donat suport en tot moment i participen de la joia del meu ministeri.

—Què ha canviat en vostè?

—La meua vida espiritual ha millorat moltíssim i m'he enriquit personalment. D'ençà de l'ordenació sento més la proximitat de Déu i això fa que la meua disponibilitat de servei a l'Església i al pròisme siguin la premissa.

BARCELONA

«Hi va haver un moment en què la medicina ja no m'omplia»

■ Xavier Rius, metge cirurgià, va rebre l'ordenació diaconal de mans del cardenal Martínez Sistach

Carme Munté

El Dr. Xavier Rius Cornadó, cirurgià, és professor del Departament de Cirurgia de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona. El seu bagatge en el camp de la pràctica quirúrgica durant més de trenta anys a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau així com en el de la recerca científica i en el de la docència l'han fet un professional respectat, justament en un àmbit professional on la competitivitat es viu d'una manera molt aferrissada. Però el que molts dels seus alumnes i col·legues de professió no saben és que el Dr. Xavier Rius és també diaca permanent al servei de l'Església de Barcelona i adscrit a la parròquia de la Sagrada Família, on exerceix un servei en el qual pot donar sortida als seus anhels més pregonos. El diumenge 30 de novembre, després d'anys de formació, va arribar el dia de la seva ordenació diaconal de mans del cardenal Lluís Martínez Sistach.

—Després de tota una vida dedicada a la medicina, en quin moment va sentir que Déu el cridava al ministeri diaconal?

—Per respondre aquesta pregunta cal primer parlar a grans trets del que ha estat la meua trajectòria vital i professional. Fill d'una família creient, vaig sentir de seguida la vocació a la medicina, una professió molt absorbent que requereix molta dedicació i una formació contínua. La meua trajectòria professional, doncs, ha transcorregut en la pràctica quirúrgica i en la tasca docent a la Universitat. Va arribar un moment, però, que vaig sentir que no en tenia prou i que l'ídol que fins aleshores havia estat el meu déu, la medicina, ja no m'omplia. Si bé és cert que practicar la medicina i veure en el malalt el Crist sofrent també pot ajudar a tenir una vivència de fe, en el meu cas sentia que Déu em cridava a un altre ministeri. En un moment donat, la proposta al diaconat em va arribar a través d'una religiosa, que és la que em va donar l'empenta necessària per posar-me en contacte amb els responsables de la Comissió per al Diaconat Per-

manent de l'arquebisbat de Barcelona. Fa cinc anys vaig començar els estudis de Teologia.

—Fins a quin punt la medicina va arribar a ser un ídol per a vostè?

—La medicina és una professió molt absorbent i molt competitiva, fins al punt que va acabar esdevenint el motor i el motiu de la meua vida. El més important de tot era tenir el reconeixement de la societat científica i mèdica, el prestigi que suposava haver publicat articles en revistes especialitzades de reconeixement internacional o el fet d'haver pogut arribar a llocs de responsabilitat, també en l'àmbit universitari. Però arriba un moment que t'adones que tot això no et porta enlloc.

—Quina visió de la fe trobem en l'àmbit científic?

—L'ambient social, científic i universitari que rodeja la medicina és senzillament ateu, en el sentit que prescindeix totalment de Déu. I per què és així? Doncs perquè realment la medicina avui dia és molt potent i gairebé té explicacions per a tot, i no necessita cap força superior per explicar les malalties. En aquest sentit la medicina es creu autosuficient i és molt hostil de cara a la religió.

El Dr. Rius, al seu despatx a la Facultat de Medicina.

—Hi ha metges que es consideren ells mateixos com déus?

—La supèrbia, l'envaniment i l'orgull poden ser certament característiques d'al-

guns metges. Però no es consideren déus tant perquè guareixen malalts com perquè tenen el reconeixement professional de part dels seus companys. De vegades, importa més una bona publicació en una revista científica d'impacte, com diem nosaltres, que no pas fer una tasca assistencial de qualitat tant mèdica com humana. La qüestió és que la promoció professional ve més per haver publicat uns quants articles en revistes de prestigi internacional que no pas per l'excel·lència de la feina assistencial. Al meu entendre això és una perversió total del sistema que a mi m'indigna molt i vaig veure que per aquest camí no volia seguir.

—Quins avenços de la ciència actual li causen més inquietud?

—El que em causa més inquietud i angoixa és que la ciència pugui arribar, i ho farà, a manipular el genoma de manera que pugui crear individus a mesura. És tan immoral que em crea molta angoixa. De tota manera, reconeixo que en el meu subconscient penso de vegades en el cas de Galileu, que va xocar molt fortament amb l'Església del seu temps però que va acabar esdevenint molt important per a la ciència. Per això sobre aquestes qüestions sóc molt prudent. El que sí que podem dir ben clar és que l'avortament és un assassinat i que la legislació actual permet assassinar. I això és així ara i ho serà d'aquí a cent anys.

—La seva mentalitat científica li ha ocasionat dificultats a l'hora d'estudiar teologia?

—Estava acostumat al llenguatge científic —experimental, positivista, empíric—, i durant els primers anys d'estudiar teologia vaig tenir dificultats d'estructura mental i de raonament. El llenguatge teològic, a diferència del científic, és més especulatiu i, evidentment, no té una base empírica.

—Finalment, com va viure el dia de la seva ordenació diaconal?

—Amb molta emoció. El moment més fort de l'ordenació va ser durant la prostració, mentre tots els assistents pregaven per mi, així com durant la imposició de les mans i la pregària d'ordenació.

El nou diaca, acompanyat pel cardenal i per la seva família.

Iniciativa de l'arquebisbat per acompanyar les persones que han perdut un ésser estimat

Redacció / Barcelona

El divendres 28 de novembre, el cardenal Lluís Martínez Sistach va presidir una missa a la basílica de Santa Maria del Mar per a tots els difunts de l'arquebisbat de Barcelona traspassats durant aquest any. A l'acte hi van assistir més de 1.300 persones, que van omplir totalment les naus de la basílica. Amb motiu d'aquesta celebració també s'ha donat a conèixer una iniciativa de l'arxidiòcesi de Barce-

lona, promoguda per Mn. Miquel Bada, encarregat de coordinar els serveis religiosos als tanatoris. L'objectiu és acompanyar les persones que han perdut un ésser estimat. Es tracta d'un opuscle de 24 pàgines, editat en tamany de butxaca i del qual se n'han fet edicions separades en català i en castellà.

L'opuscle es titula *La tristesa i el dolor de la mort. La confiança en la vida de Déu* i inclou el text d'una breu carta del cardenal Martínez Sistach, que comença

amb aquestes paraules: «Benvolguts i benvolgudes, desitjo acostar-me a vosaltres en aquest moment tan dolorós, amb motiu de la mort d'una persona estimada. Aquest quadern que teniu a les mans vol ser una expressió del desig que tenim d'acompanyar-vos en aquests moments, tant jo, pastor d'aquesta Església diocesana, com tota la comunitat cristiana. En les seves pàgines hi trobareu ajudes per pregar, per refermar la vostra fe i la vostra esperança, per demanar el consol de

Déu, per encomanar-li aquest familiar o amic vostre que ha mort.» L'opuscle ha estat redactat pel Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona i editat amb la col·laboració de la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya. A partir dels primers dies del proper mes de gener, els mossens del servei religiós als tanatoris oferiran aquest quadern com un ajut més al suport que fan a les famílies que lliurement demanen un servei religiós amb motiu de la mort d'un familiar o amic.

BARCELONA

Reflexió i estudi en el IV Simposi Teològic Ecumènic

■ La trobada va tractar el tema del Baptisme i la Confirmació en les diverses confessions cristianes

Samuel Gutiérrez
Barcelona

Tres intenses jornades d'estudi, diàleg i reflexió van centrar de l'1 al 3 de desembre els treballs del IV Simposi Teològic Ecumènic de Barcelona, que enguany va tractar sobre *El Baptisme i la Confirmació en les confessions cristianes*. Organitzat per la Delegació diocesana d'Ecumenisme i Relacions Interreligioses de l'arquebisbat de Barcelona, en col·laboració amb la Facultat de Teologia de Catalunya i la Fundació Balmesiana, la trobada va congrega prop d'un centenar de persones en representació de les més diverses ramificacions de les Esglésies cristianes. També hi van assistir alguns delegats d'Ecumenisme d'altres diòcesis espanyoles, a més de comptar amb la presència destacada del cardenal Leonardo Sandri, prefecte de la Congregació vaticana per a les Esglésies Orientals, que va participar juntament amb el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona, a la darrera sessió del simposi.

La valoració d'aquesta nova edició del Simposi Teològic Ecumènic de Barcelona ha estat molt positiva per part de Mons. Jaume González-Agàpito, delegat diocesà d'Ecumenisme i principal promotor de la iniciativa. «Més que una trobada de col·laboració o de germanor —ha afirmat González-Agàpito—, que també ho és, han estat uns dies de feina profunda. Tant les ponències, pronunciades per grans especialistes, com la participació de la gent als col·loquis, han estat molt valuoses, i tot això viscut des de l'escolta i el desig de comprendre l'altre, és a dir, des d'una dimensió ecumènica.» Entre els ponents que al llarg de les jornades han anat desgranant les particularitats amb què el Baptisme i la Confirmació són expressades i viscudes en cada confessió cristiana, han destacat

Mons. Matti Repo, bisbe luterà de Tampere (Finlàndia) i professor de Teologia Dogmàtica; Mons. Carlos López, bisbe de l'Església Reformada Episcopal Espanyola de la Comunió Anglicana, i Mons. Policarpos, metropolita d'Espanya i Portugal del Patriarcat Ecumènic Ortodox. En representació de l'Església catòlica hi van intervenir també el Dr. Armand Puig, degà de la FTC, que va parlar sobre *El Baptisme i la Confirmació en el Nou Testament*; Mons. Enric Benavent, bisbe auxiliar de València, el

tres Esglésies germanes». Després de repassar la teologia i la praxi dels sacraments de la iniciació cristiana a Orient, Sandri va fer una crida a «restablir en tota l'Església catòlica la unitat del Baptisme, Confirmació i Eucaristia que, en definitiva, són la base de la vida cristiana».

Una de les preocupacions que més es va posar de manifest durant els col·loquis del simposi va ser la recerca de l'equilibri necessari entre l'argument pastoral i el teològic a l'hora de restablir l'orde i la praxi dels sacraments, a més del reconeixement de la validesa sacramental per part de les altres confessions. En tot moment, com va recordar Mons. Jaume González-Agàpito en les seves paraules de cloenda, la trobada va destacar per un clima de cordialitat i estima: «L'estil de Barcelona és ecumènic, basat en l'amistat i el tracte de molts anys, així com en la capacitat de treball.» «El nostre primer objectiu amb

aquest simposi —va afirmar— era el d'aclarir què volem dir quan parlem de Baptisme, Confirmació, gràcia o filiació divina... Reflexionant i aprofundint sobre aquests temes, i sobretot endinsant-nos en la qüestió terminològica, hem descobert que les nostres aparents grans diferències potser no són tan grans com podia semblar en principi.»

El simposi va concloure amb un altre gest marcadament ecumènic: la presentació de l'edició en espanyol del llibre *Motivos para creer. Introducción a la fe de los cristianos*, de Mons. Rowan Williams, arquebisbe de Canterbury i primat de la Comunió Anglicana. Curiosament aquest llibre, la presentació del qual va anar a càrrec de Mons. Carlos López i del teòleg Eliseo Vila, ha estat publicat per l'editorial catòlica Sígueme.

El cardenal Martínez Sistach va presidir la darrera jornada del simposi.

tema del qual va tractar sobre *El Baptisme i la Confirmació en l'Església catòlica*, i Mons. Juan Fernando Usma, del Pontifici Consell per a la Promoció de la Unitat dels Cristians, que va explicar *Els acords interconfessionals sobre el Baptisme i la Confirmació*.

Llarg camí vers la unitat

Una de les intervencions més esperades del simposi va ser la que va pronunciar el 3 de desembre, a la sessió de cloenda, el cardenal argentí Leonardo Sandri, prefecte de la Congregació per a les Esglésies Orientals, que es va referir precisament a *El Baptisme i la Confirmació en les Esglésies d'Orient*. Abans d'entrar en la complexitat de la matèria proposada, el cardenal Sandri no va dubtar a qualificar aquestes Esglésies catòliques de ritu oriental com a «germen i pont d'unitat amb totes les al-

La Vetlla va comptar amb una gran participació de fidels.

Vetlla solemne de Crist Rei al Tibidabo

Redacció / Barcelona

El dissabte 22 de novembre es va celebrar al temple del Sagrat Cor de Jesús del Tibidabo una solemne Vetlla de Crist Rei presidida per Mons. Josep Àngel Saiz, bisbe de Terrassa, i per Mons. Joan Godayol, bisbe emèrit d'Ayaviri (Perú). En el transcurs d'aquesta celebració, que va comptar amb una gran participació de fidels, va fer la seva promesa la 49a promoció de nous adoradors, així com la resta de promocions de veterans, veterans constants i exemplars. Després de la celebració eucarística va tenir lloc la pregària de l'ofici de lectures i la benedicció solemne des del balcó de la basílica a la ciutat de Barcelona i la seva rodalia. A l'Adoració Perpètua del temple del Tibidabo, a més de les persones que es comprometen una hora al mes en l'Adoració diürna o una nit en la nocturna, també es poden unir des de casa seva totes aquelles persones que per edat, malaltia i altres circumstàncies no poden anar al temple del Tibidabo. Un grup de voluntaris també es compromet a anar a buscar amb els seus cotxes les persones que en alguna ocasió voldrien fer l'adoració al Tibidabo. Per a més informació, podeu trucar al tel. 934 175 868.

El Consell Pastoral Diocesà insta a la solidaritat

Redacció / Barcelona

Davant de les greus conseqüències de l'actual crisi econòmica i financera, el Consell Pastoral Diocesà de l'arquebisbat de Barcelona, reunit el 29 de novembre passat sota la presidència del cardenal Lluís Martínez Sistach, ha fet una crida a la solidaritat. En una nota feta pública, el Consell afirma «solidaritzar-se amb els grups i persones que pateixen els efectes de la crisi; demana a les auto-

ritats i als experts que busquin solucions justes i adients; crida, en les circumstàncies actuals, a intensificar la solidaritat i ajuda mútua». També «exhorta especialment a les comunitats cristianes a pregar perquè Déu il·lumini els agents polítics i socials perquè trobin les solucions necessàries». Finalment, el Consell Pastoral Diocesà fa «una crida a reflexionar sobre els orígens de la crisi i la necessitat de potenciar valors com l'austeritat i la sobrietat».

BALCLIS
BARCELONA

Compramos al contado
JOYAS ANTIGUAS, RELOJES, ORO-PLATA

Valoraciones gratuitas
Repartos de herencia
Visitas a domicilio

Rosselló, 227 Barcelona t 93 218 40 09 www.balclis.com

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT PRESENTA

Propostes de Montser

Carme Munté

El 19 de desembre se celebra el primer aniversari de la inauguració de la llibreria de Publicacions de l'Abadia de Montserrat a la ciutat de Barcelona,

concretament al carrer d'Ausiàs Marc, núm. 92-98. És un bon moment, doncs, per fer un cop d'ull a les propostes literàries que l'editorial montserratina ens presenta per a aquest Nadal. Trobem, d'una banda, llibres adreçats als més petits de casa per tal que

visquin de forma divertida l'esperit del Nadal i, de l'altra, propostes de temàtica religiosa per als més grans. També es pot consultar el catàleg complet a la web de Publicacions de l'Abadia de Montserrat: www.pamsa.com

Llibres per als més petits

Contes de Nadal

Les malifetes del dimoni escuat, El pessebre esbojarrat i El gall dindi esportista són els títols dels tres contes que ha escrit Joan de Déu Prats Matute al voltant del Nadal. Amb dibuixos de Valentí Gubianas, aquest llibre és una molt bona proposta perquè els més petits de casa gaudeixin de l'esperit de Nadal d'una manera divertida i molt entretinguda. Són històries ben «esbojarrades» per tal que els infants descobreixin uns Nadals ben diferents.

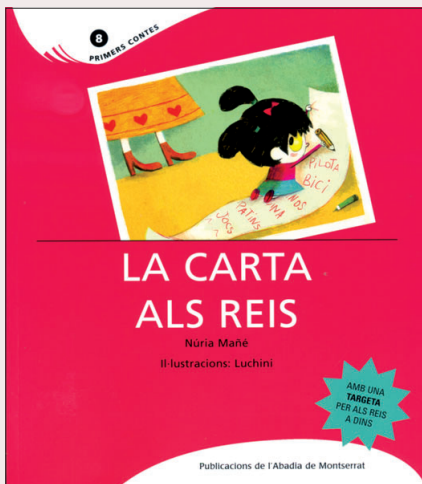

Joan de Déu Prats Matute (text) i Valentí Gubianas (dibuixos), 3 contes de Nadal. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Insòlits, Barcelona 2006, 14 pàg.

La carta als Reis

La col·lecció Primers Contes és una bona proposta perquè els nens i les nenes que comencen a llegir tinguin els seus primers llibres de lectura. *La carta als*

Reis és el darrer llibre d'aquesta col·lecció i amb ell resseguim les peripècies d'una nena que es diu Mercè i que ha d'escriure la carta als Reis, però que s'ha de pensar ben bé què hi posa. Dins del conte els nens també trobaran una targeta perquè hi escriguin les tres coses preferides que els demanen.

Núria Mañé (text) i Luchini (il·lustracions), La carta als Reis. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Primers Contes, Barcelona 2008, 15 pàg.

Poemes i cançons de Nadal

Aquest llibre és eminentment pràctic, especialment perquè presenta els poemes i les cançons de Nadal que tots sabem, però dels quals sovint només recordem algunes estrofes. Així, hi podem trobar poemes de Joan Maragall, de Josep Carner o de Jacint Verdaguer, així com la lletra de cançons tan conegudes com *Santa Nit*, *El dimoni escuat*, *Fum, fum, fum*, o *Les dotze van tocant*. El llibre també inclou un CD que permetrà crear a casa un ambient ben nadalenc.

Dani Jiménez (dibuixos), Poemes i cançons de Nadal. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Lluerna, Barcelona 2007, 14 pàg.

Contes de Reis

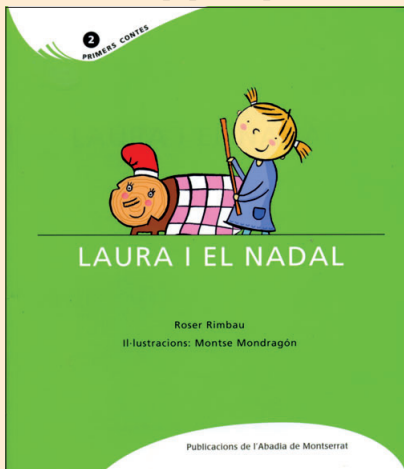
El 6 de gener és per als nens un dia molt especial, no únicament perquè reben regals sinó sobretot perquè viuen la màgia dels Reis Mags d'Orient i comparteixen amb ells l'anhel que els va portar fins a Betlem seguint un estel. A través dels tres contes que trobem en aquest llibre, els nens descobriran com s'ho va fer el rei Melcior quan li va sortir el primer cabell blanc, viatjaran pel desert amb el rei Gaspar i sabran qui va ajudar el rei Baltasar quan els núvols li van amagar l'estrella.

Ramon Girona (text) i Linhart (dibuixos), 3 contes de Reis. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Insòlits, Barcelona 2005, 14 pàg.

Viure el Nadal

A través d'una nena que es diu Laura i d'una figura de camell que compra en una fira, els infants podran viure les festes del Nadal: faran el pessebre amb un riu de paper de plata, faran cagar el tió a cops de bastó, menjaran

sopa de galets per Nadal, retallaran llufes per al dia dels Sants Innocents i esperaran amb deler l'arribada dels Reis d'Orient. Són moltes les sorpreses que amaga aquest llibre per als nens que tot just comencen a llegir.

Roser Rimbau (text) i Montse Mondragón (il·lustracions), Laura i el Nadal. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Primers Contes, Barcelona 2007, 15 pàg.

La màgia del Nadal

Els Bum-Bum són una família de llops que protagonitzen moltes aventures i que per això ja són força coneguts pel públic infantil. En aquest cas, trobem aquests llops tan simpàtics fent els preparatius per viure amb molta intensitat el Nadal. A través dels dos llobatons d'aquesta família tan insòlita, en Bum i la Bum, prepararem l'arbre de Nadal, farem el pessebre, farem cagar el tió i escriurem la carta per als Reis Mags.

Montse Ginesta (text) i Luchini (dibuixos), Els Bum-Bum i l'estel de Nadal. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 2001, 6 pàg.

AA.DD., **Junta de Catalunya**, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Abat Oliber, 2008,

Un se
d'hista
la Jun
Museu

Fa cent a
Diputació i
barcelonins
tats i fons p
crear la Jun
de Barcelo
seus prime
d'existènci
sar salvar l
màniques, f
cions d'
adquirir im
col·leccions
bé va plani
els museus,
edificis de
la capital d
aquell mor
diem que el
als són, en
reus de la
van fer els
museologia
període qu
comunitat a
Els autors d
són Andrea
tre, doctora
l'art; Maria
Trill, docto
de l'art; Ev
fessora d'h
la Universi
bra; Lluís a
cenciada en
i gestora c
M. Truller
Museu d'A

A LES DARRERES NOVETATS DE LES SEVES COL·LECCIONS rnat per a aquest Nadal

Llibres per als més grans

Cent anys de la Junta de Museus de Catalunya (1907-2007). Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Biblioteca de Catalunya, Barcelona 2007, 247 pàg.

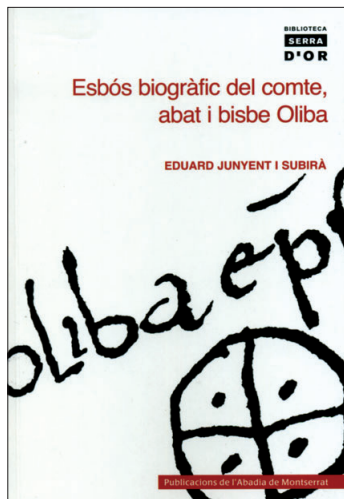
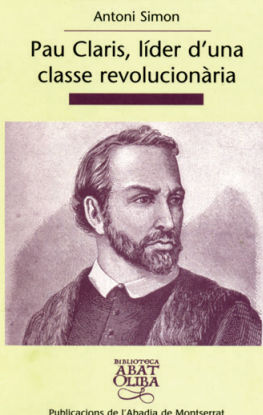
gle òria de ta de us

any (1907), la Junta de Museus de Catalunya, que en els seus trenta anys d'existència es va proposar fer pintures i fer les excavacions i emporis i portants obres i s. La Junta taméficar i ordenar col·leccions i què disposava de Catalunya en ment. Per això s museus actu- bona part, he- gran feina que pioners de la catalana en el e va de la Man- a la República. d'aquest volum A. Garcia Sas- en història de -Josep Boronat ora en història va March, pro- istòria de l'art a tat Pompeu Fa- Sala Tubert, lli- història de l'art cultural, i Josep a, director del rt de Girona.

El lideratge de Pau Claris

El darrer volum de la Biblioteca Abat Oliba està dedicat a Pau Claris, una personalitat política molt reconeguda de mitjan segle XVII. Així, entre els anys 1640 i 1641, Pau Claris i una classe conscient de les seves funcions públiques i dirigents van reaccionar contra les directrius i la pràctica política del govern central de la monarquia espanyola, que repetidament havien violentat les vides, hisendes i honres dels naturals catalans, i que també amenaçaven amb desvirtuar el règim de llibertats que els identificava com a comunitat política. No hi ha dubte que, malgrat el pas dels anys i dels segles, avui dia encara podem observar des d'una perspectiva ben actual els fets que va protagonitzar Pau Claris, ja que la seva actitud resistencialista va marcar d'una manera decisiva les relacions de la formació històrica catalana amb l'estat hispanocastellà en construcció dels temps moderns. La publicació d'aquesta obra ha rebut el suport del Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

Antoni Simon, Pau Claris, líder d'una classe revolucionària. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Biblioteca Abat Oliba, Barcelona 2008, 477 pàg.

Eduard Junyent, Esbós biogràfic del comte, abat i bisbe Oliba. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Biblioteca Serra d'Or, Barcelona 2008, 92 pàg.

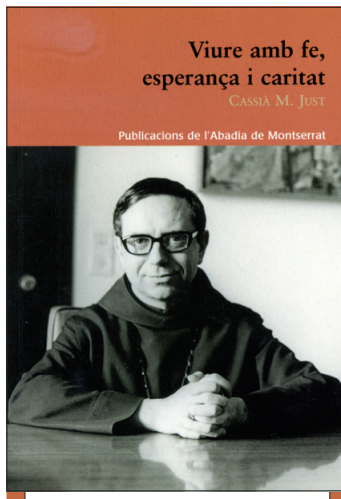
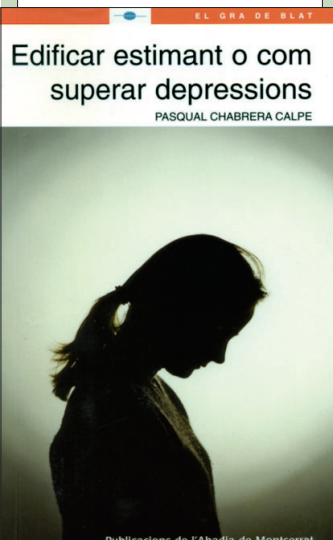
En l'any del bisbe Oliba

Al llarg d'aquest any 2008 hem celebrat el mil·lennari del nomenament d'Oliba com a abat de Ripoll i de Cuixà. Ha estat, per tant, una ocasió propícia perquè Publicacions de l'Abadia de Montserrat hagi presentat una nova edició de l'*Esbós biogràfic* que va escriure Eduard Junyent i que va ser publicat l'any 1971 en l'escaiença de la commemoració mil·lenària del naixement de l'abat i bisbe Oliba. El criteri de revisió, a càrrec de Ramon Ordeig i Mata, ha consistit a respectar al màxim el text de Junyent, però fent avenir les dates amb les adoptades en el diplomatarí olibà (1992), a més d'esmenar alguns noms de persona i de lloc per tal d'adaptar-los a les formes més usades avui i alguns errors tipogràfics que s'havien fet escàpols en la primera edició. El comte, abat i bisbe Oliba és una de les figures més importants de la Catalunya medieval, per la seva personalitat destacada en molts aspectes, per la seva activitat com a bisbe de Vic, abat de Ripoll i de Cuixà, i fundador de Montserrat.

La llum que il·lumina la nostra vida

Com petites espurnes de llum que il·luminen el camí de la nostra vida, aquest llibre presenta reflexions que ens ajudaran a discernir la nostra actitud davant de la vida, el que hi ha dins de nosaltres, el sistema de relacions que establim amb els altres, com ens situem davant del passat del present i del futur, les nostres pors... Són paraules plenes de saviesa com les que trobem en el breu capítol *Creure en Jesucrist i ser de Jesucrist*: «La voluntat pot ser parcial, com diem, també quan volem ser cristians. Ser cristià vol dir ser seguidor de Crist, però això implica ser com ell era. I no és prou ser creient —també creuen els jueus—, cal ser deixeble de Jesucrist, és a dir, aprendre tot allò que ell va ensenyar, per a poder fer allò que ell feia i encara coses més grans. Quan li preguntaren qui era no digué res, sinó que donà la vista als cecs, l'oïda als sords, curà els leprosos... i per damunt de tot, perdonà els pecats.»

Pasqual Chabrera, Edificar estimant o com superar depressions. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció El Gra de Blat, Barcelona 2008, 135 pàg.

Cassià M. Just, Viure amb fe, esperança i caritat. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció Saurí, Barcelona 2008, 89 pàg.

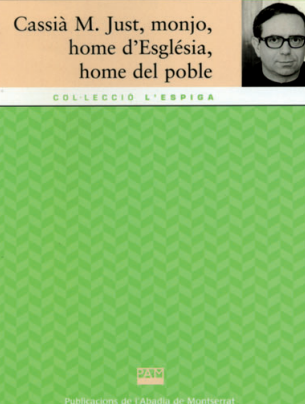
El record de Cassià M. Just (I)

Com no podia ser d'una altra manera, Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha volgut fer diverses aproximacions a la personalitat rica de Cassià M. Just, abat de Montserrat durant 22 anys i traspassat recentment. En aquest primer volum ho fa aplegant algunes de les seves conferències sobre temes diversos, però sempre enfocats des de la perspectiva de la fe cristiana. Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat, afirma en la introducció que Cassià M. Just ha estat una figura senyera de l'Església i de la societat catalanes, tant durant els anys que va ser abat de Montserrat com en els darrers temps, més a la penombra però potser per això més intensament comunicadora d'aquell esperit cristià que l'ha mogut al llarg de la vida. En aquest recull trobem temes tan interessants com *L'esperança cristiana i l'home d'avui*; *La caritat, experiència espiritual* o *Com viure madurament l'esperança de vida*.

El record de Cassià M. Just (II)

Cassià M. Just, monjo, home d'Església, home del poble és la següent proposta que presenta Publicacions de l'Abadia de Montserrat amb motiu del recent traspàs del seu abat emèrit. En aquest cas, aquest llibre conté les intervencions fetes el 5 d'abril de 2008 en una taula rodona celebrada al monestir benedictí de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona. Hi trobem un conjunt excel·lent de reflexions i de comentaris entorn de la vida i de l'activitat de l'abat Cassià M. Just, que ha deixat un bon record en tantes persones per la seva bondat i per la seva intel·ligència, concretades en un compromís cristià i humà que no va abandonar mai al llarg dels anys. Les intervencions de la taula rodona van ser molt interessants per les persones que van abordar la personalitat de Cassià M. Just des de diverses perspectives. Així, tots ells —P. Sebastià M. Bardolet, P. Joan Botam, Laura Borràs, Francesc Domingo, M. Maria-Lurdes Solé i el bisbe Joan Carrra— ajuden a crear un perfil biogràfic molt ajustat de la personalitat de Cassià M. Just.

AA.DD., Cassià M. Just, monjo, home d'Església, home del poble. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció L'Espiga, Barcelona 2008, 57 pàg.

ràdio estel

la ràdio amable

- Barcelona 106.6
- Tarragona 100.6
- Catalunya Central 93.7

- Girona 103.4
- Tortosa 90.1
- Garraf 96.8
- Vic 91.3

- Lleida 91.5
- Cerdanya 104.4
- Seu d'Urgell 105.0
- Andorra 107.5

www.radioestel.com

URGELL

Sentit comiat a Mn. Joan Mas Ardiaca

■ El prevere era rector de Castellciutat, Arfa i Montferrer

David Codina

La Seu d'Urgell

Centenars de fidels amics, sacerdots i familiars de Mn. Joan Mas Ardiaca es van aplegar a la catedral de Santa Maria d'Urgell el 3 de desembre per retre un darrer homenatge d'estima i d'agraïment al qui ara era rector de Castellciutat, Arfa i Montferrer, i que anteriorment ho havia estat durant molts anys de Balaguer i Guissona, i que va morir la nit de l'1 de desembre a l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida.

La missa exequial a la catedral va ser presidida pel bisbe d'Urgell, que va destacar la generositat i la voluntat de servei envers la comunitat, i especialment envers els més necessitats, que van caracteritzar la seva llarga vida sacerdotal, sobretot el seu treball amb els laics, la seva bonhomia. El bisbe va parlar de l'anunci de la fe que desvetlla i exerceix sempre el prevere envers la comunitat cristiana, i l'ànima a confessar la seva fe en Crist mort i ressuscitat. I que cal «vetllar» com sentinelles,

Mn. Mas va morir l'1 de desembre passat.

per estar sempre a punt per a l'amor que Déu ens demana i que el pròxim necessita. També va qualificar d'«homenot», a la manera de Pla, el molt estimat Mn. Joan.

Mn. Joan Mas Ardiaca havia nascut a Estac (Pallars Sobirà) el 21 de març del

1930. Va cursar estudis de Filosofia i Teologia al Seminari d'Urgell i el 20 de juny del 1954 va ser ordenat prevere i nomenat vicari de Balaguer. El gener de 1959 va ser nomenat vicari d'Andorra la Vella i dos anys més tard va esdevenir consiliari diocesà dels homes d'Acció Catòlica. Més tard, va exercir com a director espiritual del Seminari Major Diocesà i com a delegat episcopal del Clergat i de Pastoral, fins que el 5 d'agost de 1972 va ser nomenat ecònom de Balaguer, i l'11 de novembre del mateix any, arxiprest de la Noguera. El 1989 va ser nomenat rector de Guissona, Concabella i Gra, i el 1993, arxiprest de la Ribera del Segre, la Ribera de Sió, la Segarra i l'Urgell Mitjà.

Des de l'any 2005, quan li va ser acceptada la jubilació i va pujar a residir a la Seu d'Urgell, li van ser confiades com a administrador parroquial les parròquies de Montferrer, Arfa i Castellciutat. També col·laborava pastoralment a la parròquia de Sant Julià de Lòria, al Principat d'Andorra, i en la viceconsiliaria del Moviment de Vida Creixent.

Clausura de la visita pastoral a la Massana

D.C. / La Massana

La celebració solemne de l'eucaristia en honor de la Mare de Déu de Fàtima va cloure el dijous 13 de novembre al vespre la visita pastoral que el bisbe Joan Enric ha fet a la parròquia de la Massana, a Andorra, i que va començar la diada de Tots Sants. L'església de Sant Iscle i Santa Victòria de la Massana es va omplir de ciutadans de la parròquia, amb el cònsol major, Josep Maria Camp, al capdavant. Entre els fidels hi havia una nombrosa representació de la colònia portuguesa que ha dut a Andorra la devoció que els ciutadans d'aquells país senten per la Mare de Déu de Fàtima.

El cor de la Confraria de la Mare de Déu de Fàtima va acompanyar alguns passatges de la celebració eucarística, i una colla d'infants portuguesos que segueixen la catequesi a la parròquia van escenificar la lectura de l'Evangel·li. En l'homilia, Mons. Vives va encoratjar l'assemblea a practicar més intensament la nostra fe, perquè això ens farà estar més units, especialment en moments de crisi com els que vivim actualment, que es quan els cristians hem de donar encara més un testimoni de servei i d'amor. El bisbe d'Urgell també va recordar com Andorra, «que ha estat sempre terra d'acollida», s'anirà fent enriquint-se amb les aportacions de la fe i la cultura dels immigrants arribats al Principat.

Jornades de formació dels preveres ordenats en els darrers anys

D.C. / Balaguer

Del 4 al 6 de desembre el santuari de la Mare de Déu de Loreto, a Tarragona, regit pels religiosos Rogacionistes, va ser el marc on van tenir lloc les ja tradicionals jornades de formació permanent i convivència dels preveres ordenats en els darrers deu anys a la diòcesi d'Urgell. Van estar acompanyats pel bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives, i pel vicari general, Mn. Joan Pujol, en un ambient de joia fraterna i de comunió en un mateix ministeri de servei pastoral.

Tot vivint el Jubileu que té lloc pels 1.750 anys del martiri del bisbe sant Fructuós i dels seus diaques Eulogi i Auguri, van tenir lloc diverses visites guiades a l'amfiteatre romà, on es van llegir les ac-

tes del seu martiri; a la catedral metropolitana de Tarragona; a la vila romana amb els mosaics cristians de Centcelles; a la necròpoli romana, i al Museu Bíblic, de la mà del seu director, Andreu Muñoz. La missa jubilar del dia 5 va ser presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, i les conferències sobre *La Paraula de Déu* i *Sant Pau evangelitzador* van anar a càrrec de Mn. Joan Magí i de Mn. Josep M. Gavallda. També van tenir una reflexió espiri-

tual sobre el ministeri i pastoral dels capellans a Urgell a càrrec del bisbe Joan Enric Vives. Les jornades de formació van acabar amb una visita al monestir cistercenc de Poblet.

L'arquebisbe de Tarragona va acompanyar la delegació urgellenca.

Ratificació de l'acord entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu

D.C. / La Seu d'Urgell

El bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, Mons. Joan Enric Vives, va signar el 20 de novembre, al Palau Episcopal, l'instrument de ratificació de l'acord entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu, signat el 17 de març passat per Albert Pintat, cap de Govern, i aprovat el 15 de maig pel Consell General. Aquest acord tradueix, d'acord amb la Constitució andorrana, les relacions que en el decurs dels darrers set segles han mantingut el Principat i la Santa Seu, a través de la figura del copríncep episcopal. Totes dues parts han coincidit a felicitar-se per l'acord i han informat que properament es dipositarà a Roma aquest instrument de ratificació perquè entri en vigor després de la seva publicació.

Assemblea anual de l'Hospitalitat de Lourdes

D.C. / Balaguer

El diumenge 30 de novembre es va celebrar al santuari del Sant Crist de Balaguer la 30a Assemblea anual de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes, amb la par-

ticipació de prop d'un centenar de membres. Es va iniciar amb la celebració de l'eucaristia, presidida pel consiliari de l'Hospitalitat, Mn. Ignasi Navarri. La comunitat de monges clarisses del Sant Crist també va participar a la missa dirigint els cants. Com

cada any, es va pregar pels membres difunts de l'Hospitalitat.

A continuació va tenir lloc la celebració de l'Assemblea, sota la presidència del vicepresident de l'Hospitalitat, Josep M. Marimon, acompanyat de la resta dels membres de la junta directiva. La presidenta, Carme Bescós, no hi va poder assistir per motius de salut. Els temes tractats van ser els següents: la revisió dels actes fets en aquest any jubilar de Lourdes 2008, tot coincidint amb la celebració del 150è aniversari de les aparicions de la Mare de Déu a santa Bernadeta; la programació del nou curs; el balanç econòmic, així com les informacions sobre el Congrés Nacional d'Hospitalitats celebrat a Bilbao. El dinar de germanor va cloure, un any més, aquesta entranyable diada de l'Hospitalitat diocesana.

Foto de família dels assistents a l'assemblea.

LLEIDA

«Recordar la fidelitat d'aquests servents de Déu és també fer memòria històrica»

■ Mn. Joan R. Ezquerro, vicepostulador de la causa dels màrtirs de Lleida

Jordi Curcó

Tal com ja va informar *Catalunya Cristiana*, la catedral de Lleida va acollir el vespre del diumenge 9 de novembre una eucaristia en commemoració del segon aniversari de la cloenda del procés diocesà de beatificació de 169 màrtirs, sacerdots i seglars de la diòcesi de Lleida. «Es tractava de recordar l'aniversari de la cloenda del procés i de fer "caliu" a l'entorn dels nostres màrtirs», explica el vicepostulador de la causa i vicari general, Mn. Joan R. Ezquerro.

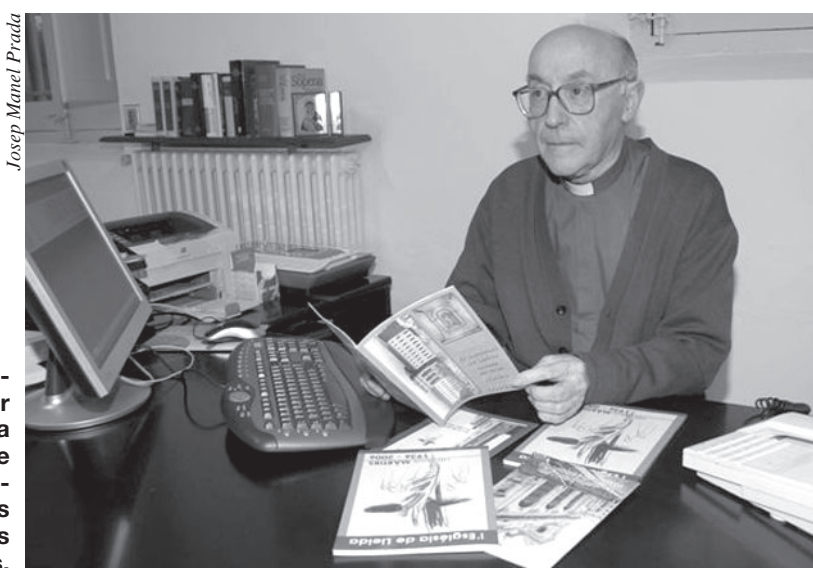
—El bisbe Joan Piris va anunciar en aquesta celebració que Roma ha reconegut la validesa del procés, què vol dir això?

—Vol dir que la Congregació per a les Causes dels Sants ha reconegut que tot el procés diocesà que es va fer a Lleida es va fer totalment conforme a les normes que regeixen en aquests casos. Per a nosaltres és una gran satisfacció. Han passat dos anys des que vam presentar la documentació a Roma, però és normal. De totes formes, ho esperàvem.

—En quin moment es troba ara el procés?

—Ara és qüestió que la postuladora, l'advocada italoargentina Silvia Monica Correale, que també és la vicepostuladora del procés de canonització del beat Francesc Castelló, i el relator facin l'estudi per poder demostrar que cadascun dels presumptes màrtirs van ser morts precisament per la seva condició i actitud de

El vicepostulador mostra alguna de les publicacions dedicades als màrtirs.

creients, és a dir, cal demostrar que són realment màrtirs. Aquesta prova o escrit és el que anomenem *positio*. Pot durar força temps, especialment perquè són 169 els casos que hem presentat; i això no es fa en quatre dies. Això no obstant, tinc la convicció que tant la postuladora com el relator hi posaran el temps i els mitjans necessaris per tal de no ajornar innecessàriament el procés romà. Per tal d'agilitzar-lo, des de Lleida hi estem enviant la nostra col·laboració, unes 900 pàgines.

—En aquests moments en què es parla tant de memòria històrica, endegar aquest procés ha estat també fer memòria històrica dels nostres màrtirs?

—Des d'un bon començament, vam deixar clar que el procés només tenia una intenció: recordar la fidelitat a la fe per

part d'uns mossens i d'uns laics i laiques que van preferir donar la vida abans que renegar de la seva fe en Jesucrist. I que per això van morir cantant lloances a Crist i perdonant com ell ho va fer des de la creu. Recordar la fidelitat d'aquests servents de Déu també és fer memòria històrica; però és —i hem volgut que quedí clar— una memòria alligadora, serena i portadora de pau i de reconciliació.

—S'acaba d'editar un nou fulletó dedicat aquesta vegada als màrtirs del Seminari, què hi podem trobar?

—Els membres de la Comissió que hem preparat tot el procés vam editar un fulletó complet amb els 169 màrtirs que està a disposició de tothom. Però s'han fet també altres edicions com aquesta que parla dels màrtirs de l'equip directiu i pro-

fessors del Seminari, amb fotografies, biografia i comentaris del que va passar. A banda s'han editat altres fulletons sobre els màrtirs de la Unitat Pastoral de les parròquies de l'Eix Comercial, de Lleida i el corresponent als màrtirs de la catedral. També està gairebé enllestit el fulletó que parlarà dels màrtirs d'una part de les Garrigues. Val a dir, a més, que a començaments d'aquest curs escolar es va posar a disposició de les escoles, catequistes i educadors un full especial: una auca que, amb dibuixos de Pilarín Bayés, col·laboradora del nostre setmanari *Catalunya Cristiana*, molt propis per als infants i uns rodolins adients, volen fer comprensible a la mainada la lliçó i el missatge dels màrtirs.

—Qui desitgi tenir més informació sobre el procés o vulgui col·laborar-hi, què ha de fer i on ha de dirigir-se?

—Tothom que vulgui no solament informar-se del procés, sinó també aportar documentació o notícies sobre els màrtirs, fotografies que ens falten, comunicar gràcies o favors que s'han aconseguit per la intercessió d'aquests màrtirs i també col·laborar en les despeses, que no són poques, pot fer-ho trucant al telèfon 973 268 628 o venint al bisbat de Lleida. També a la pàgina web del nostre bisbat (www.bisbatlleida.org) podeu trobar informació d'aquest procés. Sí que des de *Catalunya Cristiana* voldria fer una recomanació: que tots els cristians ens encomanem a aquests màrtirs, perquè Déu, per la seva intercessió, ens ajudi en tots els moments, de vegades difícils, de la nostra vida.

I Jornades «Cos, afectivitat i espiritualitat»

J.C. / Lleida

La teologia del Déu Amor: de la condemna a la tendresa ha estat el títol de les I Jornades «Cos, afectivitat i espiritualitat», celebrades el 14 i 16 de novembre a l'Acadèmia Mariana de Lleida i organitzades per la Delegació de Missions i la casa d'espiritualitat.

Les jornades es van iniciar amb una taula rodona que va comptar amb la participació de Ramon Prat, teòleg i director de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida; Carles Sanmartín, sacerdot i missioner, i Siro López, teòleg i artista polifacètic. L'activitat va ser un moment excepcional d'aprofundiment en la persona humana, amb tres visions complementàries: des de la teologia del Déu que estima, a l'apropament a les necessitats i riqueses del poble africà, fins a la visió del cos com a obra creada per Déu.

El dissabte al vespre, el Teatre de l'Acadèmia Mariana va acollir la representació de mim *El gran crit silenciós*, a càrrec de Siro López, llicenciat en teologia i artista polifacètic. L'artista va fer

El curs de tendresa va ser tot un èxit.

vibrar el públic, que va riure, es va emocionar i es va divertir amb una obra tendra, senzilla i participativa.

Durant el cap de setmana també es va dur a terme el curs de dotze hores *Comunicació i afectivitat: el dret a la tendresa*, amb la participació d'unes 20 persones de totes les edats que es van enriquir mútuament amb diferents dinàmiques en les quals van treballar les emocions, tot incorporant-hi la corporeïtat, els sentits, la música, el silenci, la trobada profunda amb un mateix, amb els altres i amb Déu. «Hem pogut poten-

ciar les nostres capacitats comunicatives, sinceres, de cor a cor, reflexionar sobre la importància de recuperar la tendresa en les nostres relacions i la necessitat de relacionar-nos de nou amb la natura i amb la senzillesa dels infants», va

explicar Camino Galán, coordinadora d'aquestes activitats

La coordinadora va manifestar alhora la seva satisfacció per aquestes jornades, que tindran repetició el proper any: «Les tres activitats previstes han estat tot un èxit de participació. Ens han donat l'oportunitat per a la reflexió i l'aprofundiment entorn de les relacions humanes i la capacitat de tendresa que Déu ens ha donat. Les jornades han suposat, per tant, un apropament renovat a un Déu creador de bellesa i esperança, fraternal i ple d'amor incondicional.»

Siro López exposarà la seva obra «Art i drets humans»

L'artista polifacètic Siro López, que centra la seva obra en la lluita pels drets humans i la dignitat de totes les persones, començant per les més desfavorides, va ser rebut pel bisbe de Lleida, Joan Piris, que va mostrar el seu interès per les Jornades «Cos, afectivitat i espiritualitat». El bisbe Piris el va esperar a continuar treballant en aquesta línia d'aprofundiment de la persona humana.

Així mateix, l'artista, acompanyat pels organitzadors, va ser rebut per la regidora de Drets Civils, Cooperació i Immigració de Lleida, Rosa M. Ball, per tal de portar al maig l'exposició de Siro López, *Art i drets humans*, que es podrà veure a la Biblioteca Pública. «Aquesta col·laboració entre el bisbat i l'Ajuntament ens satisfà especialment ja que crea vincles de comunió, la possibilitat d'un treball conjunt a l'entorn de la defensa dels drets humans i l'anunci que les coses poden i han de ser diferents», va dir Camino Galán, de la Delegació de Missions.

MALLORCA

Trobada d'immigrants llatinoamericans a la parròquia de Sant Alfons

■ La reunió va tenir lloc coincidint amb el Congrés sobre Codesenvolupament i Migracions

La trobada va tenir lloc a la parròquia de Sant Alfons Rodríguez.

Cristina Sánchez
Palma

Amb motiu del Congrés sobre Codesenvolupament i Migracions, que es va dur a terme els dies 13 i 14 de novembre, es van fer presents a la ciutat de Palma un grup d'agents i animadors del projecte Codesenvolupament i Migracions provinents de l'Equador, Bolívia i Colòmbia. Aquest projecte té ja cinc anys de vida, durant els quals milers d'immigrants han passat per Càritas Mallorca per fer diverses activitats relacionades amb aquesta iniciativa. Amb aquest motiu, es presentava una bona ocasió d'intercanvi d'experiències entre els immigrants, sobretot llatins, residents aquí, i els diferents agents i animadors del projecte als països de Lla-

tinoamèrica on s'ha anat desenvolupant.

La trobada va tenir lloc el 12 de novembre al saló d'actes de la parròquia de Sant Alfons Rodríguez, de Palma. Els residents a Mallorca van expressar la pròpia experiència d'immigració que, amb encerts i goigs, s'ha teixit també de dificultats i dols. Poder conèixer de primera mà el que a l'Equador, Bolívia i Colòmbia s'ha anat fent, gràcies al projecte Codesenvolupament i Migracions, va significar una injecció optimista per reforçar el sentit de la presència de molts immigrants a la nostra Mallorca.

També va ser ocasió per tal que els animadors de Càritas Mallorca expressessin als agents de Llatinoamèrica tot el que aquestes persones novingudes han aportat a la societat mallorquina.

La Jornada diocesana de Catequesi se centra en la Paraula de Déu

C.S. / Palma

Els catequistes de Mallorca es van donar cita al Seminari Nou per escoltar la ponència que Mn. Francesc Ramis va oferir al voltant de *La Paraula de Déu a la catequesi*. La jornada, que es fonamenta en tres eixos, formació, relació i celebració, es va dedicar especialment a aprofundir en l'itinerari infantil.

D'aquesta manera, al llarg dels darrers tres anys s'ha intentat donar resposta a la prioritat exposada en el Pla Diocesà de Pastoral, que preveia la posada en marxa d'itineraris de catequesi d'infants i joves, el catecumenat baptismal i els itineraris de Confirmació d'adults. El bisbe de Mallorca, Mons. Jesús Murgui, va presidir la celebració de la Paraula que va cloure els actes de la jornada anual de catequistes, durant la qual els va recordar que «el Senyor els crida a cooperar amb

Ell, fent retre tants de dons rebuts i dels quals estam cridats a donar compte».

També, i aprofitant la coincidència de la celebració del Dia de l'Església Diocesana, Mons. Jesús Murgui va comentar com tots «ens sentim part viva de l'Església de Déu a Mallorca, la nostra diòcesi». Una Església, segons el prelat, que ve de lluny, «amb una bella història de la qual formen part els nostres avantpassats, als quals ho devem tot». En aquesta mateixa línia, va erigir la parròquia com el lloc ideal per visualitzar l'Església «servidora i propera», on és a l'abast de tothom, visible, pròxima, oberta i al servei de tothom, sense distincions.

Els catequistes van ser encoratjats especialment a «oferir i a cuidar el coneixement del Senyor i del seu missatge», a ser «seminadors d'aqueixa Paraula en el cor dels infants i adolescents de la nostra terra que acudeixen a ells per conèixer el Senyor».

Trobada d'escolanets i infants de postcomunió al Seminari Menor

C.S. / Palma

El Seminari Menor va acollir el 16 de novembre passat la XI Trobada de nins i nines de postcomunió i d'escolanets i escolanetes coincidint amb la jornada de l'Església diocesana. Aquest any la trobada va girar a l'entorn de la figura de l'apòstol Pau, sota el lema «Volem ser com sant Pau».

La trobada va resultar tot un èxit de participació. Més de 160 nins i nines van participar d'un dia de convivència, de jocs i de pregària. El caire lúdic va ser

l'eix que va vertebrar tota l'activitat catequètica. Els infants van descobrir sant Pau com a missioner, com a deixeble, com a apòstol, com a escriptor de cartes, com a creador de comunitat i com a animador de l'eucaristia en una interessant i moguda gimcana.

Totes aquestes activitats van ser possibles gràcies a l'esforç i a la preparació de tots els seminaristes majors i menors. La intensa jornada va acabar amb una participada celebració de l'eucaristia presidida pel vicari general, Mn. Lluc Riera.

Residència Nostra Senyora de Fàtima al Tibidabo

- ✓ Instal·lacions amb espais enjardinats i de bosc molt amplis.
- ✓ Habitacions individuals amb bany i instal·lació per a TV i telèfon.
- ✓ Ampli menjador amb vistes panoràmiques.
- ✓ Capella, gimnàs, etc.

Equip humà de professionals: metge, assistent tècnic sanitari, assistent social, gabinet psicològic, podòleg, fisioterapeuta, terapeuta ocupacional i animació, perruqueria, personal assistencial i auxiliar.

Últims avenços informàtics, en el control postural i la localització de persones.

Disposem d'un nombre de places concertades amb la Generalitat de Catalunya.

La qualitat de vida de les persones grans és la nostra prioritat

FUNDACIÓ B. NOSTRA SENYORA DE FÀTIMA
Carretera de Vallvidrera al Tibidabo, 102-104
08035 Barcelona
Tel. 934 343 630 - 609 101 344
Fax 934 343 650
e-mail: fundfatima@terra.es
web: www.fundacionntrasrafatima.org

TORTOSA

Professió perpètua d'una germana de la Consolació

■ Ana Espada va emetre els vots perpetus davant de la mare general

Víctor-Manuel Cardona
Jesús-Tortosa

Cada any la casa mare de les Germanes de Nostra Senyora de la Consolació, a Jesús-Tortosa, es posa de gala per acollir en la seva àmplia capella la professió perpètua de les religioses d'Espanya. Enguany, el 9 de novembre passat, va tenir lloc la professió perpètua d'Ana Espada Jiménez. En una eucaristia presidida pel bisbe de la diòcesi, Mons. Xavier Salinas, la religiosa va emetre els seus vots perpetus davant de la seva mare general.

Ana Espada és una jove castellana que ja va passar dos anys de la seva vida, com a novícia, a les nostres terres del Baix Ebre. Aquell temps va ser de preparació i de formació intensa per a la vida religiosa. Després d'aquesta etapa ha estat durant cinc anys, com a juniora —religiosa jove—, continuant la seva formació al col·legi que les germanes de la Consolació tenen a Madrid, on també ha estat fent classes i ajudant en la pastoral del centre.

En acabar aquest període, juntament amb totes les seves companyes d'arreu del món que ja feia cinc anys que havien professat, va passar tres mesos a Tortosa formant-se acuradament per fer el pas definitiu per a una vida consagrada per sempre a Jesucrist i al servei de l'Església des del carisma de les germanes que va fundar fa 150 anys santa Maria Rosa Molas.

El 9 de novembre va ser ja la culminació. Gairebé havia passat un any després d'aquells tres mesos de formació, de reflexió i de pregària, durant els quals conviden les germanes joves, que han de fer el pas cap a la vida consagrada per sempre, a posar les seves vides en

La jove, en el moment d'emetre els vots.

mans de Déu i a ser capaces de discernir a la llum de l'Esperit de Crist la vocació a la qual han estat cridades i la Gràcia que se'ls dona per a la perseverança.

Aquest dia va ser el moment de fer el pas. Ana, «atretra per la força de l'amor de Crist» i «per dilatar el seu Regne», davant de la presència del bisbe diocesà, dels sacerdots concelebrants, de les germanes que la van acompanyar i de la nombrosa comunitat que es va reunir al voltant de l'altar, va emetre els vots de pobresa, de castedat i d'obediència a la mare general del seu Institut, M. Emília Sebastià.

En l'homilia, el bisbe Xavier va recordar l'any jubilar que està celebrant la Congregació de Germanes de la Consolació amb motiu del 150è aniversari de la seva fundació. I va dir a la nova professa que ella era «la 151a d'aquesta llarga cadena que ha anat portant arreu del món, a imitació de la seva fundado-

ra, la veritable Consolació: Crist Jesús».

En l'acció de gràcies, la religiosa va tenir unes paraules especialment afectuoses envers els seus pares i la seva família, que l'han ajudada a viure en la fe i des de la fe. També envers les germanes que durant aquests anys l'han acompanyada i animada. I va recordar a tots els presents l'alegria que suposa poder viure al servei de Crist en la donació sincera i senzilla de la vida a favor dels germans.

Després de les felicitacions emocionades, els de Madrid, comunitat on ha estat servint durant 5 anys; els de Castelló, on ara està treballant al Col·legi de la Consolació, i els dels pobles del voltant van retornar animats cap al seu lloc d'origen amb les ganes i la voluntat de ser també als seus respectius llocs deixebles de Crist i testimonis del seu Regne donant en tot la seva autèntica consolació.

Reunió diocesana dels Grups d'Oració i Amistat

V.M.C. / Jesús-Tortosa

El dissabte 22 de novembre, a la residència teresiana de Jesús-Tortosa, va tenir lloc la trobada diocesana anual dels Grups d'Oració i Amistat (GOA). Mons. Josep-Maria Tomàs, consiliari diocesà dels GOA, els va convocar per compartir una estona de formació, una estona de pregària, l'eucaristia i la taula del dinar de germanor. Dels 37 grups que hi ha a la diòcesi, (en 27 parròquies, amb 378 membres), van acudir a la trobada prop d'un centenar.

La conferència per a la formació dels assistents va anar a càrrec de Mn. Joan Güell, director general dels Grups d'Oració i Amistat, que havia estat el secretari particular de Mons. Josep M. Cases, el bisbe de Castelló que va fundar aquests grups. Mn. Güell, que acabava d'arribar de Xile, on els grups estan expandint-se amb molta força, va centrar la seva xerrada en la pregària. El tema d'inici va ser una frase de Benet XVI, que en una visita *ad limina apostolorum* deia que «els bisbes, els preveres, els religiosos i tots els cristians hem de pregar més». I aquí va centrar les seves paraules: la necessitat de la pregària i la urgència d'intensificar en la nostra vida el temps dedicat a l'oració.

Mons. Josep-Maria Tomàs va insistir en el tema recordant als participants i a tots els membres dels grups que si «de vegades ens pot venir la temptació que ja no podem fer-hi res, ho hem de rebutjar. Sí que podem fer: pregar. La força poderosa de la pregària l'hem de continuar treballant sense descans a favor de l'Església, de les nostres comunitats i de les nostres vides».

La missa, celebrada a la capella de les germanes teresianes, va ser presidida pel bisbe de Tortosa, Mons. Xavier Salinas, amb el qual van concelebrar sis sacerdots. En l'homilia el bisbe va animar els GOA a continuar en la seva dinàmica, que és l'impuls que necessita la diòcesi, ja que de la pregària també neix la força per poder viure cada dia el que ens ensenya Mateu 25: l'evangeli de la jornada.

VIC

Recés d'Advent centrat en la figura de sant Pau

J.C.S. / La Gleva

Durant tres dijous seguits, el bisbe de Vic va impartir la prèdica del recés d'Advent. De fet la trobada és tripartita, és a dir, que es dona en tres llocs centrals al llarg de la diòcesi: al santuari de la Gleva, a la casa d'exercicis de la Cova de Manresa i a la casa d'espiritualitat de les germanes d'Igualada. Així, va ser el dijous 4 de desembre quan va començar aquesta tanda de recessos dictada per Mons. Romà Casanova, al llarg de la qual es va trobar amb pràcticament un centenar dels mossens de Vic, més de la meitat dels quals estan en actiu.

Com que ens trobem en l'Any de Sant Pau, les trobades mensuals es van articular al voltant d'aquest apòstol de l'Església, nascut fora de temps. D'entre l'exposició espiritual del bisbe Romà, destacarem

la idea que sant Pau no va tenir cap conversió, tal com acostumem a indicar en la seva caiguda del cavall, que no va ser tal, en el camí de Damasc.

Si per conversió entenem, tal com l'entén el Nou Testament, la conversió dels ídols al Déu veritable, a Jesucrist, sant Pau no va sofrir aquesta conversió. Efectivament, ell ja creia en el Déu viu, només que hi va haver, certament, una il·luminació —com llegim al capítol 9 dels Actes dels Apòstols— per la qual va adonar-se que, justament en Jesucrist, es donava l'acompliment de les paraules de les Escripures, la Llei i els Profetes. A partir d'aquell moment, la seva vida es va veure sotraguejada i canviada, va seguir

El bisbe es va reunir amb els preveres en el recés d'Advent.

un camí d'iniciació i formació per acabar convertint-se en l'apòstol dels pagans.

Aquest va ser un altre dels punts forts. Pau va ser l'home de les tres cultures —jueva,

grega i romana—, cosa que li va permetre fer la traducció i translació de la fe cristiana als altres mitjans en els quals es va trobar predicant la Paraula de Déu.

Finalment, cal adonar-nos que dels 27 llibres del Nou Testament, catorze són cartes de sant Pau, a més de l'evangeli de Marc, un deixeble secretari de Pau, així com també els dos llibres de Lluc, l'Evangelí i els Actes dels Apòstols. El tercer evangelista, de ben segur, va estar també en gran contacte amb Pau, donades la gran quantitat de dades que recull dels seus viatges, de la seva predicació i del seu pensament.

Testimoni

FRA MANUEL FONTANET, O.S.M., RESPONSABLE DE LA MISSIÓ SANT GABRIEL A MOÇAMBIQUE

«Volem viure el cristianisme a l'estil africà i moçambiquès»

Rosa María Jané Chueca

Fra Manuel Fontanet pertany a l'orde dels Servents de Maria (Servites). Va ser ordenat sacerdot per Joan Pau II el 1982, a València, i fa deu anys que treballa a la missió servita Sant Gabriel a Matola (Moçambic). Ara ha gaudit d'un any sabàtic que ha aprofitat per descansar, per formar-se a Roma i per visitar les comunitats servites a Espanya. El 7 de gener torna una altra vegada a Matola, després de donar testimoni, al nostre país, de la feina que fa a Moçambic i de l'Església africana.

—Com és l'Església moçambiquesa?

—Hem de remuntar-nos a l'any 1975, quan Moçambic va aconseguir independitzar-se de Portugal. Hi va sorgir amb molta força una Església laical, una Església família, una Església comunitat... era l'època en la qual es portaven a terme les reformes del Concili Vaticà II. Es va prendre una gran consciència d'Església comunitària, en la qual els seglars tenien un paper molt important i indispensable. Així, es va celebrar la primera reunió nacional de tota l'Església: bisbes, sacerdots, religiosos, religioses i seglars van parlar sobre quina Església volien. Les conclusions van ser que volien una Església família, comunitat de comunitats, que donés molta importància a la base. Després hi va haver un segon consell nacional de l'Església, on els esforços es van centrar en la formació. L'any passat vam celebrar el tercer congrés nacional, on es va subratllar el fet d'obrir-nos al món. És una Església evangelitzadora, que porta la bona notícia de Jesús al món. Ara som en aquesta fase. A mi, com a sacerdot, m'emociona participar en aquesta Església.

—Quina és la feina de la missió Sant Gabriel?

—Pertanyem a la diòcesi de Maputo. En total són 12 diòcesis i la nostra és privilegiada perquè tenim 22 sacerdots nadius, mentre que n'hi ha altres que només en tenen un o dos, més el bisbe, i la resta són missioners. Les parròquies es divideixen en nuclis, que són aquelles persones que viuen al mateix barri i que es reuneixen cada setmana per preparar la lectura de la Paraula de Déu, la reflexió comuna, l'ajuda social... en l'esperit de les primeres comunitats cristianes. Jo visc a Matola (600.000 habitants), a 15 km. de Maputo, i sóc vicari episcopal de la meua zona. La meua parròquia és la de Sant Gabriel i comprèn uns 60.000 habitants. Tenim la parròquia mare, set comunitats i disset nuclis. Són quatre comunitats rurals i tres de suburbanes. Tenim molts pobres: la pobresa del camp és més «digna», podríem dir, i solidària; mentre que

la pobresa dels suburbis és molt pitjor, on la lluita més gran és intentar portar una mica de dignitat. La feina és enorme. Som tres sacerdots i jo en sóc el rector. Tenim una escola secundària, una llar d'orfes, d'avis, escoles bressol...

—Quin és el problema més gran al qual s'enfronten?

—Els catòlics són un 22-24% de la població i han de conviure amb musulmans, amb la religió tradicional animista africana, amb sectes, amb l'ateisme... El problema més gran és com han de conviure els valors cristians i evangèlics amb els valors tradicionals. No hem d'imposar la creu, però la creu pot il·luminar, portar veritat on no n'hi ha. Però on descobrim que hi ha veritat, que hi ha valors autèntics favorables a l'ésser humà, els hem de donar suport. Aquest és el desafiament que tenim ara: el diàleg interreligiós o intercultural. Aquest diàleg no és fàcil perquè el món musulmà és molt tancat, i el món tradicional ens té por perquè en altres èpoques l'Església hi ha passat com una piconadora...

—Quines línies ha de seguir aquest diàleg?

—Hem d'anar amb molta humilitat i aprendre a conviure amb les altres realitats. Aquí és molt necessària la formació del clergat local per poder mostrar aquest rostre de Crist africà, encarnat, integrat, i inculturar l'Evangeli. Volem viure el cristianisme a l'estil africà i amb la cara moçambiquesa. Jo sóc director espiritual al Seminari i crec que la formació passa per preparar el clergat, però d'una manera asèptica per no transmetre-li els valors europeus. Només cal apostar pels valors de l'Evangeli i de Jesucrist, encarnat en una cultura que és la seva, no la meua. Nosaltres semblem, altres recolliran. És una terra bona, i semblem als cors.

—Ha passat deu anys fora d'Espanya. Hi ha trobat molts canvis?

—He trobat coses molt canviades i constato que aquí també és terra de missió. Hem de ser testimonis i pensar que no hi ha fórmules màgiques. La societat fa el seu camí i nosaltres l'hem d'acompanyar: ser-ne llum sense cercar l'enfrontament, però ajudant-la a veure-hi quan està equivocada. Ens hem d'acostumar a ser minoria i això no és fàcil, però una minoria convençuda i amb força. Hem de començar a dir les coses pel seu nom, amb molta tranquil·litat i respecte.

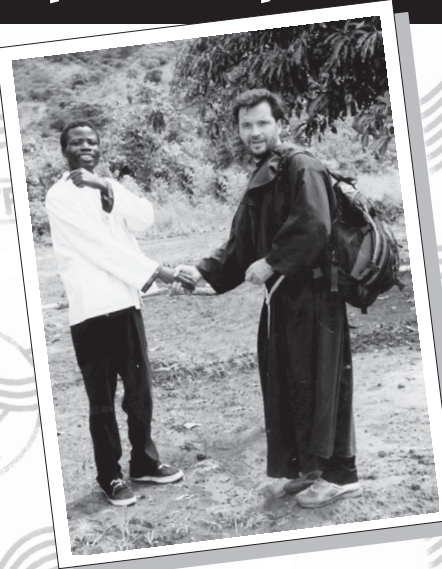
—De segur que a vostè també l'han trobat canviat...

—Sens dubte. Per exemple, m'he tornat més orant, més reflexiu, perquè allà tinc molt temps per pensar... La missió ha estat una benedicció per a mi, tot i que també hi ha moments de patiment. La meua fe ha madurat molt i crec que ha guanyat en entusiasme. Em sembla que pateixo el «mal» d'Àfrica: qui la prova queda atrapat. L'Àfrica m'ha ensenyat a viure amb més sensibilitat i la col·laboració que hi trobes t'obre el cor. Una altra cosa que aprens a l'Àfrica és el servei d'escoltar i això és una cosa que hauria de descobrir l'Església europea.

—Europa no té gaire en compte l'Àfrica.

—Jo no sóc analista polític, però m'adono que manca la voluntat de voler solucionar els problemes de l'Àfrica i l'única cosa que es fa és posar-hi pedaços quan s'hauria d'ajudar a prevenir els problemes abans que passin. Es podrien fer moltes més coses de les que es fan. Europa viu de l'Àfrica i se n'aprofita. És cert que hi ha molts problemes a l'Àfrica i molt dolor, però no podem oblidar l'Àfrica que canta, que riu, que balla... L'Àfrica ens porta un missatge d'esperança, de força.

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

APADRINA UN MISSIONER

Amb la teua aportació, ells o elles i encara més persones llegiran CATALUNYA CRISTIANA cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 208,70 €** ☐
Àsia i Oceania: 279,89 € ☐
Missioner ☐ **Missionera** ☐
 (Es pot mantenir correspondència)

Nom i cognoms
 Adreça
 Població Província C.P.

FORMA DE PAGAMENT:

Adjunto xec nominatiu ☐ Domiciliació bancària ☐

Titular Data
 Entitat Oficina DC Compte

Envieu aquesta butlleta a: CATALUNYA CRISTIANA

Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona - Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

cultura

La clarissa M. Victoria Triviño presenta a Lleida el seu darrer llibre

■ «La palabra en odres nuevos, presencia y latido», una invitació a caminar per la Bíblia

Jordi Curcó
Lleida

La sala d'actes de la Fundació Pública de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI) va acollir el 21 de novembre l'acte de presentació del llibre *La palabra en odres nuevos, presencia y latido*, de M. Victoria Triviño, religiosa clarissa del Sant Crist de Balaguer, i publicat per l'editorial Desclee de Brouwer. El presentador de l'obra va ser el frare franciscà Ramon Domènech Castells, fill d'Alcarràs, que va dirigir durant molts anys el col·legi menor Sant Antoni de Pàdua dels pares franciscans de Lleida. El P. Domènech és actualment vicari judicial del Tribunal Eclesiàstic de l'arquebisbat de Barcelona i «frare» de la fraternitat franciscana de Sant Francesc d'Assís de Sabadell.

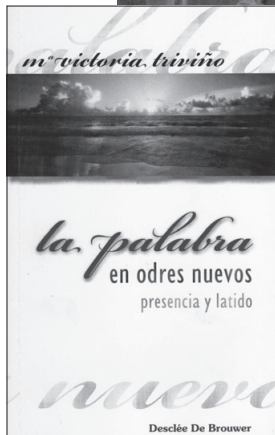
L'acte va revestir una solemnitat, i alhora una sobrietat franciscana, digna de menció. Es va iniciar amb la intervenció ben preparada del P. Domènech, que fins i tot va fer una pinzellada històrica de l'antic Hospital de Santa Maria, avui seu de l'IEI, on tenia lloc la presentació. Era un hospital per a la gent pobra, del qual es va posar la primera pedra, com bé va recordar, l'any 1454.

El P. Domènech va fer una memòria històrica del que ha representat per a la

Servei Audiovisuals IEI

El franciscà P. Ramon Domènech va presentar el llibre a la sala d'actes de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de Lleida.

nostra història la vida dels monestirs, «que van ser les fonts de la cultura i de la ciència i els rierols que transportaven el saber de generació en generació». Tot fent un

paral·lelisme, va presentar l'autora com a «continuadora d'aquella tradició». I va afirmar: «Com n'és, de fecund, el silenci; com n'és, de fecunda, la reflexió! El que és productiu en el silenci i en la quietud ho és per a les persones, tant com ho ha estat per a la natura mateixa!»

Abans de l'obra, va presentar-ne l'autora: «Una dona que de molt jove va optar per la vida religiosa entre les germanes de Santa Clara, entre la gent més senzilla, les monges clarisses.» El P. Domènech va apuntar que l'objectiu de la germana M. Victoria Triviño ha estat sempre l'estudi de les fonts franciscanes, sobretot santa Clara i sant Francesc. «L'ha ocupada —va dir— la investigació i, d'una manera ben especial, l'estudi i la reflexió sobre la Sagrada Escriptura. La seva inquietud intel·lectual i el zel per compartir la saviesa l'han convertida en una monja viatgera.» El presentador va posar en relleu que, al llarg d'aquests darrers vint-i-cinc anys, ha escrit 34 llibres, «sempre en l'àmbit dels seus coneixements i sempre dirigits a les religioses i al poble cristià».

Tot seguit, el P. Domènech va presentar la darrera obra de la germana Triviño, gestada quan Benet XVI va anunciar la convocatòria d'un sínode per a l'estudi de la Paraula de Déu: «Aquest anunci va impactar en el cor de la germana Maria Victoria, ja que ella sempre havia entès que, dintre del catolicisme, la Paraula de Déu no ocupava el lloc que li era propi. Per això es va posar mans a l'obra i va començar a recollir, entre els seus apunts, tot allò que sobre aquest tema havia estudiat i reflexionat enmig del silenci i a través de la pregària.»

Per al P. Domènech, es tracta d'un llibre «de reflexions senzilles però profundes, a l'abast de tothom... curull de les experiències i vivències que ens apropen més a la humanitat i que més ens atansen al Déu que és amor».

Tot seguit, fou l'autora la que prengué la seva cordial i molt escoltadora paraula per capbussar-nos en el seu darrer llibre, el qual, segons les seves paraules, «pretén ser una invitació a caminar per la Bíblia». La germana M. Victoria Triviño, que es va definir ella mateixa com «una enamorada de la paraula de Déu», va comentar que la seva obra aporta experiències i no teories. Va explicar que *La palabra en odres*

nuevos, presencia y latido pretén suggerir i donar experiència, sense trobar-hi sentimentalisme ni solucions, «des de la reflexió, l'oració i la contemplació, fem camí cap a Déu».

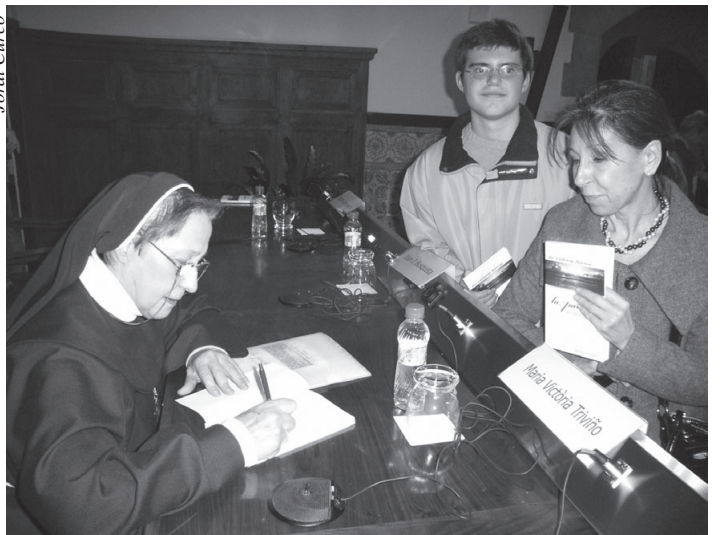
Afecció per la Bíblia

L'autora va dir també que el llibre pretén acompanyar, elegir, conèixer i veure, alhora que el va qualificar com una aportació al moviment suscitat amb el Sínode de la Paraula. Va acabar la seva intervenció amb el desig que «aquest llibre ajudi qui el llegeixi a trobar afecció per la Bíblia».

Joan Busqueta, director de l'IEI i alhora professor de la Universitat de Lleida, va cloure l'acte destacant la singularitat de la presentació alhora que va definir l'obra de la religiosa clarissa com «una reflexió plena d'humilitat, però alhora de saviesa; un llibre humil i creatiu». Posteriorment, la germana Triviño va signar un bon nombre d'exemplars del seu llibre al públic que va assistir a la presentació. Un dels primers va ser el que va signar a l'alcalde de Balaguer, Miquel Aguilà, que amb satisfacció de l'autora es va sumar a la presentació, com també ho va fer la comunitat franciscana de Lleida.

El llibre va tenir una segona presentació a Balaguer, la ciutat del santuari del Sant Crist, a redós del qual les religioses clarisses tenen el seu antic monestir, del qual és superiora la germana Triviño i amb una antiga i ara interrompuda presència dels fills de sant Francesc a l'històric convent de Sant Domènec. La presentació, amb els mateixos protagonistes, va tenir lloc la tarda del 28 de novembre a la Sala de Plens de l'Ajuntament, amb una nombrosa assistència en un acte que va ser presidit per l'alcalde, Miquel Aguilà, i on l'arrelament franciscà a la capital de la Noguera es va evidenciar en la memòria històrica que va fer el P. Ramon Domènech, a banda de presentar i convidar a la lectura d'aquest singular llibre.

Jordi Curcó

La Gna. M. Victoria Triviño va signar exemplars del seu llibre.

La bona notícia...

Tot recordant Francesc Riera-Marsà

Francesc Gamissans

El 22 de novembre moria a Barcelona Frederic Riera-Marsà als 91 anys. Indústries Riera-Marsà, creada als anys quaranta per aquest il·lustre patrici, va ser una de les primeres manufactures espanyoles del sector de l'alimentació. També va ser el fundador i president d'altres indústries i entitats comercials de gran volada. Des de la presidència de l'AEOC —associació que avui reuneix més de 24.000 empreses— va impulsar la col·laboració entre fabricants i distribuïdors, i va ser l'artífex del l'enlairament i desenvolupament d'aquesta institució.

A més, però, Riera-Marsà era el president del Banc d'Aliments, una organització solidària sense ànim de lucre, destinada a facilitar la recollida de productes alimentaris i la seva

distribució gratuïta a persones i famílies necessitades. Justament per aquesta causa, li va ser lliurada la medalla d'or de la Federació Espanyola del Banc dels Aliments i la gran creu de l'orde del mèrit civil del Ministeri d'Assumptes Exteriors, que va obtenir el 1997.

Frederic Riera-Marsà era un home de profundes conviccions religioses. La fe cristiana li suggeria promoure i dur a terme obres socials molt eficaçes i puntuals. De la mare Teresa de Calcuta recordava i repetia aquesta frase: «El que m'escandalitza més no és que hi hagi rics i pobres, sinó el malbaratament que es fa dels aliments de primera necessitat.» Això el feia patir i desmoralitzava, però potser també per això, es va manifestar sempre honest, sobri i generós, característiques d'aquest prestigiós industrial català.

Sor Àngela Serafina Prat, fundadora de les Caputxines

■ S'acompleixen tot just ara quatre-cents anys de la seva mort

Fra Valentí Serra
Manresa

La vigília del Nadal d'enguany s'acompliran quatre segles del traspass de sor Àngela Serafina Prat, manresana que, l'any 1599, a semblança de la dama catalana Maria Llorença Llong —que va encetar a Nàpols la branca caputxina dins de l'orde de santa Clara—, va fer també quelcom força similar amb la fundació del monestir de Barcelona, que es va titular de Santa Margarida la Reial, des d'on s'expansionaren les clarisses-caputxines arreu dels territoris hispans i americans.

Àngela Prat era filla dels pagesos Maties i Coloma. Va néixer, segons una vella tradició, dins de l'estable d'una casa anomenada El Trull, situada al carrer de Talamanca de la ciutat de Manresa, possiblement el 26 d'octubre de 1543, jorn en què va rebre el baptisme a la parròquia de Santa Maria de la Seu, sent padrins de baptisme Francesc i Àngela Ricart. Era la filla gran d'una nombrosa i cristiana família manresana. Quan va morir la seva mare, els seus padrins la van col·locar com a serventa, a Barcelona, a casa del mercader Salvador Molins, al carrer dels Canvis Vells. Allà va treballar «per temps de setze anys contínuos, ocupant-la de ordinari en cosir y brodar y trevallar de sas pròpias mans», segons llegim a les cròniques.

Com que era molt bonica, alguns joves la volien seduir, però ella els defugia sempre. Àngela va mostrar grans desitjos de fer-se religiosa com la seva padrina, sor Àngela Ricart, però influïda per les pressions del seu pare, Maties Prat, i de la seva madrastra, Eufrasina, i també per la família Molins, després de prestar setze anys de serveis domèstics a l'esmentada família, el 15 de maig de 1575, als 32 anys d'edat, es va casar, «per obediència», amb el sastre Francesc Serafí a la parròquia de Santa Maria del Mar de Barcelona. Com a casada, i segons els costums de l'època, prengué el cognom del marit: Serafina. Malgrat els tractes brutals del seu marit —molt mundà, carnal i jugador— ella va ser tothora una esposa dolça i afectuosa.

Experiències espirituals i místiques

En l'estat matrimonial, Àngela Serafina va viure a Barcelona, Vilafranca del Penedès i, des de finals del 1581, a Manresa, ciutat nadiua d'Àngela, on el 15 de desembre de 1582 va morir el seu espòs després d'una vida molt dissoluta. El canonge Pere Dalmau descriu la vida matrimonial de la futura fundadora de les caputxines talment com una veritable creu i turment continuat, ara en diríem una crua experiència de «violència domèstica». Va tenir tres fills, dels quals només en sobrevisqué una filla, Bàrbara, que l'any 1593 es va fer religiosa franciscana al monestir de Santa Isabel de Barcelona,

de terciàries regulars, on prengué el nom de sor Estefania.

Poc després d'enviudar, Àngela Serafina, en companyia de la seva filla Bàrbara, va obrir, a Manresa, una «costura de noies» a casa d'Elionor de Peguera, on ensenyava de cosir i de brodar, duent, alhora, una vida de pregària i penitència sota la direcció del reverend Cristòfor Dalmau. Àngela Serafina va ser agraciada amb intenses experiències espirituals i místiques, que van causar l'admiració dels seus conciutadans i que trobem recollides en les biografies, i també descrites àmpliament en el text del procés de beatificació. En el procés no s'oculta pas que, a semblança de la majoria de les dones espirituals del seu temps, fou examinada, amb sospita, pels inquisidors del Sant Ofici, encuriosits pels èxtasis freqüents d'Àngela Prat i per l'esperit de profecia i de curació que la va caracteritzar.

La fermesa i la gran categoria espiritual d'Àngela Serafina va possibilitar que l'any 1584 o 1585, el framenor caputxí Arcàngel d'Alarcón li concedís de vestir l'hàbit de caputxina, car ella sovintejava l'església dels frares caputxins de Manresa on, segons la tradició, li va parlar la imatge d'un santcris, indicant-li que havia de ser la fundadora de les monges caputxines.

Els framenors caputxins, procedents de Nàpols, sota el guiatge del P. Arcàngel d'Alarcón, feia ben poc que s'havien instal·lat a Catalunya (1578) i, segurament, aquells frares deuien parlar a Àngela Serafina —aquella dona intrèpida que volia vestir i viure com ells— que a la ciutat italiana de Nàpols des de l'any 1538 una dama catalana, Maria-Llorença Llong, havia iniciat una experiència femenina de vida franciscana «a la caputxina».

Segons sembla, Àngela Serafina, a Manresa, va començar d'entusiasmar-se per aquelles monges de Nàpols i Roma que havien maldat per retornar al ver esperit de santa Clara a través d'una vida penitent i de pobresa i de forta experiència contemplativa. Àngela, esperonada per forts desitjos fundacionals i amb la ferma voluntat de poder seguir l'ofici diví, durant els seus darrers mesos de residència a Manresa, es va esforçar per aprendre a llegir sota la direcció d'un jove seminarista. Finalment, es va traslladar, de nou, a Barcelona l'any 1586 (o bé el 1588). Allí, a la Ciutat Comtal, sota

la direcció de l'eminent sacerdot Diego Pérez de Valdivia (bon amic dels caputxins), el 1586 Àngela Serafina va començar una primera experiència de vida religiosa amb algunes companyes seves. Aquesta incipient fundació fou finalment canalitzada vers l'estructuració d'una comunitat de clarisses-caputxines.

Fundació de les clarisses caputxines

La fundació de les clarisses caputxines s'esdevingué el 26 de maig de 1599 i

La mare Serafina sempre va tenir una gran categoria espiritual.

va comptar amb el suport de la marquesa de Montesclaros i el de la reina Margarida d'Àustria. Aquesta fundació fou especialment ajudada pel bisbe de Barcelona Joan Dimas Loris. Sor Àngela Serafina Prat, acabat un temps de formació, va professar el 7 d'abril de 1602 com a clarissa caputxina en mans del nou bisbe de Barcelona, Alfons Coloma. El 12 d'agost del mateix any, en la solemnitat de Santa Clara, rebria, ja com a abadessa, la professió de les primeres novícies, en una cerimònia presidida pel mateix bisbe Coloma.

Sor Àngela Serafina, segons consta en el procés diocesà de beatificació, va ser agraciada amb el do intern dels estigmes, que imprimiren forts senyals en el seu cos, tal com consta en la reconeixença mèdica del cadàver efectuada l'any 1685, durant les primeres etapes del procés diocesà de beatificació. Els darrers mesos de la vida de sor Àngela Serafina van ser una eloqüent testimoniança

d'amor fraterno, mentre s'anava consolidant la fundació de Barcelona i, alhora, les clarisses-caputxines estaven a punt d'iniciar la primera expansió pels territoris de Catalunya, Aragó i València. La mare Serafina va morir, en opinió de santedat, el 24 de desembre de 1608, i el seu cadàver fou visitat per una gran gernació. Va presidir i va predicar la litúrgia exequial el Dr. Francesc Broquetes, sacerdot que el 1603 havia traduït al català les *Constitucions* de les caputxines.

Arran mateix de la seva mort va començar, ben aviat, un fervorós culte popular, especialment amb motiu del trasllat del cos, efectuat el 9 de maig de 1615 per disposició del bisbe de Barcelona, Lluís Sans; una veneració que hagué de ser deturada l'any 1625 quan, per les disposicions del papa Urbà VIII, es va prohibir donar culte als fidels encara no canonitzats. El 1640 el Consell de Cent de Barcelona es va comprometre, durant la Guerra dels Segadors o de Separació, a postular-ne la beatificació i a pagar-ne les despeses. El procés de beatificació de sor Àngela no s'inicià, però, fins a l'any 1665, i es prosseguí en diverses etapes, però sense prosperar, en part per raons polítiques. Actualment, el procés de sor Àngela Serafina, reprès el 1902, es troba totalment deturat a Roma, talment una veritable causa «històrica»...

Cal fer esment que el Consistori de Manresa, l'any 1883, va inaugurar la Galeria de Manresans Il·lustres amb un retrat del cardenal manresà Joaquim Lluch, col·locat al saló de sessions de l'Ajuntament. Passats uns anys, altres personatges foren afegits a la Galeria, entre ells el retrat d'Àngela Serafina. El cronista de la ciutat Joaquim Sarret i Arbós anota que «sense cerimònia oficial o pública», el 1896 hi foren afegits a la Galeria els retrats de fra Bernat Oller, del bisbe Joan Comes Vidal i de la venerable «mare Serafina» que, fins als nostres dies, és encara l'única dona que figura en aquesta Galeria de Manresans Il·lustres.

La ciutat de Manresa va fer una sessió d'homenatge a la «mare Serafina» el dijous 11 de desembre al Saló de Plens de l'Ajuntament en un acte cultural on es va parlar de la vida i projecció espiritual d'Àngela Serafina Prat. L'endemà, dia 12, hi va haver una jornada d'espiritualitat al monestir de les caputxines (ubicat al carrer de Talamanca, a la casa nadiua d'Àngela Serafina) i el dissabte 13 es van cloure aquests actes commemoratius amb una missa d'acció de gràcies al monestir de les caputxines, obert a tots els manresans i a la família franciscana de Catalunya, que va presidir fra Jacint Duran, ministre provincial dels caputxins de Catalunya.

La ceràmica pura de Madola, presència selecta a Montserrat

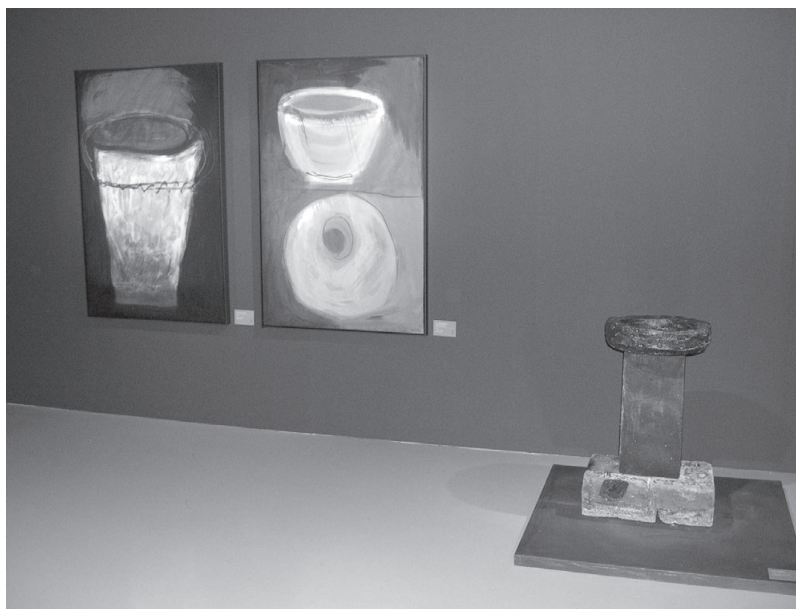
■ La mostra «Madola. Vasos sagrats» es pot visitar a l'Espai Pruna del MDM

Redacció
Montserrat

L'Espai Pruna del Museu de Montserrat (MDM) aposta per la ceràmica en la seva nova exposició temporal. Una selecció de divuit obres de Maria Àngels Domingo Madola —entre ceràmiques i pintures sobre fusta i sobre paper— es poden veure a Montserrat, fins al 15 de març de 2009, en una mostra que porta per títol: *Madola. Vasos sagrats*.

Madola és una artista contemporània que treballa ceràmiques amb caràcter d'escultura i que té una àmplia projecció internacional. És una de les figures més destacades en el camp de la ceràmica d'art a Catalunya, que centra el seu treball en l'elaboració d'unes peces de ceràmica pura, prescindint de l'acabat superficial amb esmalts com és habitual en molts ceramistes. En l'acabat final de les peces procura l'aprofitament d'algun aspecte del tractament i del comportament dels materials o del procés ceràmic.

A Montserrat, Madola presenta vasos, una temàtica tan clàssica com la figura humana per a un escultor. La sacralitat del vas ceràmic és prehistòrica com la pròpia ceràmica. Va lligada amb el culte i les ofrenes i també amb els rituals d'enterrament o incineració. Per aquest motiu, la conjunció dels dos termes «vasos-sagrats» no ens diu altra cosa sinó que ens trobem en el nucli roent de la producció ceràmica de tots els temps.

La sacralitat del vas ceràmic, objecte de la mostra.

Madola ho sap i a més s'hi abona tot fent aquests vasos, transcendint-ne el sentit utilitari i donant-los una sacralitat que ve precisament de la seva gratuïtat. Continuen sent recipients, però les seves formes i sobretot la seva textura i el text que la cobreix completament, que és quelcom més que decoració, fan que les obres que ens presenta a Montserrat tinguin arrels de sempre, tinguin una modernitat sorprenent i enllacin el nostre moment actual, fugaç per definició, amb allò que hi ha d'etern i d'il·lusió de futur en cada època, en cada espectador i en cada instant en què l'artista anava modelant i anava donant forma i color, que el forn

va consolidar i acabar de forma definitiva.

Dimensió il·limitada

Els vasos de Madola tenen una dimensió clàssica, perenne, pròpia de les obres d'art que ho són de veritat, que no són banals ni efímeres, còpia de còpies, sinó nascudes d'una ment creativa de gran potència que coneix el que es porta entre mans i que, al mateix temps, domina l'ofici a la perfecció.

L'obra de Madola té al darrere la de Josep Llorens Artigas (1892-1980), el seu mestre, però la seva ceràmica té el batec de la generació posterior i evoca, és clar, un món diferent. Es podria lligar els vasos

sagrats de Madola amb la cultura talaiòtica de les illes Balears o amb l'art de les Cíclades. S'hi pot trobar la reminiscència del culte solar i dels rituals de la mare Terra, de la nostra antiquíssima Mediterrània.

«A vegades, i segons les circumstàncies, els vasos deixen de ser vasos i, com si es despleguessin, es fan simples superfícies de formes insospitades, capaces de rebre una informació que a vegades pot semblar escriptura indecifrada; és com si obrissin les seves entranyes i ens volguessin explicar, amb un llenguatge tel·lúric, allò que ni elles saben què és ni nosaltres podem capir amb la nostra limitació natural i temporal», afirma el P. Josep de C. Laplana, director del MDM, sobre la mostra. «Ciències arcanes, misteris que volen ser transmesos, històries que no podem ni imaginar» és el que podem trobar en els vasos sagrats de Madola que es troben exposats al Museu de Montserrat, segons el P. Laplana.

Maria Àngels Domingo (Barcelona, 1944) va estudiar ceràmica a l'Escola Massana de Barcelona i posteriorment es va llicenciar en Escultura i es va doctorar en Belles Arts per la Facultat de Barcelona. Ha fet exposicions individuals i col·lectives des de l'any 1966 a diferents llocs de l'Estat espanyol i de l'estranger. Ha obtingut diversos premis i és membre de l'Acadèmia Internacional de la Ceràmica amb seu a Ginebra i del Work-Craft Council a la Unesco de París. Té obres en diverses col·leccions, així com a diferents museus nacionals i internacionals. Des de 1988 treballa en obres de gran format per a espais urbans a Barcelona, a Manchester o a Icheon (Corea), entre d'altres, i en obres per a espais públics i privats dins de l'àmbit de Catalunya i l'estranger. Simultàniament amb la seva obra en ceràmica, treballa sobre paper i obra gràfica des del 1980.

Estil Estel:

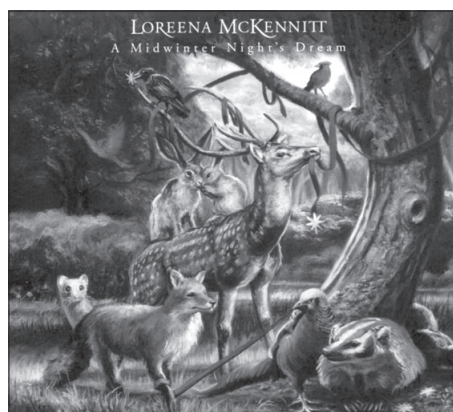
recomanacions discogràfiques

★ Cor Infantil Amics de la Unió, *Musica Coeli. La música del Cel*. Edicions Albert Moraleda.

Perla exquisida

El Cor Infantil Amics de la Unió dedica tot aquest CD a la música sacra. És una aposta agosarada, partint de les dificultats específiques i estilístiques del repertori. Cal dir que els nois i les noies d'aquesta coral de Granollers se'n surten de manera sorprenent. La peça central és la *Missa Brevis*, de Benjamin Britten, executada amb mà mestra. Sota la direcció de Josep Vila Jover i amb Vicenç Prunés a l'orgue, s'ha comptat per a l'enregistrament amb l'orgue Josep Maria Ruera, el més modern de Catalunya.

★ Loreena McKennitt, *A midwinter night's dream*. Quinlan Road Records.

Prodigi de sensibilitat

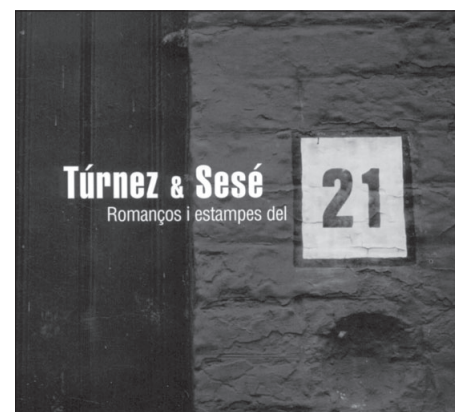
El nou disc de la cantant canadenca Loreena McKennitt és un desplegament d'influències que van des de la música celta fins a la clàssica, passant per la música d'Orient Mitjà. El seu eclecticisme es percep en el misticisme del tema *The Holly & The Ivy*, en la cançó cantada en llatí *Emmanuel*, en els arranjaments orientals de *God Rest Ye Merry, Gentlemen* i en *Noël Nouvelet!*, cantada en francès antic. Les melodies de Loreena McKennitt són impecables, tot un prodigi de sensibilitat.

★ Luciano Pavarotti, *The duets*. Decca Music.

La veu d'un gran tenor

Tot coincidint amb el primer aniversari de la mort de Luciano Pavarotti, apareix aquest disc que aplega una selecció dels millors duets que el cèlebre tenor va cantar amb les grans estrelles del rock i del pop en la dècada dels noranta. Noms com Eric Clapton, Elton John, Celine Dion, Sting, Bono, Mariah Carey, Frank Sinatra, Lionel Richie... es donen cita en aquest disc memorable. Una part de la recaptació de les vendes anirà destinada a Unicef i a la recerca contra el càncer.

★ Túrnez & Sesé, *Romanços i estampes del 21*. Picap.

El món sonor del romanç

Aquest disc està lligat a les arrels tradicionals catalanes a través del romanç com a fil conductor per crear un espectacle interdisciplinari. Les lletres transcorren per un itinerari propi de la tradició, però amb narracions de nova autoria que s'atenen a arguments d'actualitat. Pel que fa a la música, en alguns casos es parteix de melodies que han perdurat fins avui dia; en altres, a partir de la inspiració tradicional se'n componen de noves per tal de reinventar el món sonor del romanç.

Excepcionals maquetes del projecte de l'església de la Colònia Güell

■ El Museu Diocesà de Barcelona presenta la mostra «El primer temple de Gaudí. La recuperació d'una obra mestra»

Miquel Àngel Codina
Barcelona

El Museu Diocesà de Barcelona i Caja Mediterráneo commemoren el centenari de la cripta de la Colònia Güell, d'Antoni Gaudí, amb un conjunt d'activitats que duen per títol «El triomf de l'arquitectura moderna» i que s'inicien amb l'exposició *El primer temple de Gaudí. La recuperació d'una obra mestra*, que es pot visitar al Museu Diocesà de Barcelona. A partir de gener del 2009 es duran a terme altres quatre exposicions previstes: *Els vitralls de Gaudí a la cripta de la Colònia Güell* i *Pere Cànovas, Investigació sobre les tres columnes desaparegudes de l'església de la Colònia Güell*, *L'últim de la nissaga d'arquitectes de la Colònia Güell* i *Els plànols de Berenguer i Gaudí*.

«El temple inacabat de la Colònia Güell ocupa un lloc preeminent en l'obra extraordinària de Gaudí. La seva cripta ha estat declarada patrimoni de la humanitat per la Unesco. El genial arquitecte va dissenyar l'església amb l'ajuda de la seva famosa maqueta funicular. Els treballs, iniciats el 1908, es van interrompre el 1914, en morir el comte Güell, el seu mecenes i amic», va explicar Mn. Josep M. Martí Bonet, director del Museu Diocesà de Barcelona, en la inauguració de la mostra.

Es va construir només la planta baixa de l'església amb la cripta, restant la part superior inacabada. Amb la destrucció de la maqueta funicular l'any 1936, semblava que el conjunt del projecte mai no veuria la llum. Això representava una enorme pèrdua, atès que en aquesta obra Gaudí va experimentar una nova forma constructiva que va revolucionar l'arquitectura i l'art.

«El projecte del temple s'ha pogut reconstruir en un laboratori i interdisciplinari treball d'investigació efectuat a la Universitat d'Innsbruck (Àustria), amb la col·laboració de la parròquia de la Colònia Güell i l'Institut de Geodèsia, Aerofotogrametria i Cartografia de Moscou. La reconstrucció, realitzada sota la direcció del professor Rainer Graefe, es presenta per primera vegada en una exposició permanent al Museu Diocesà de Barcelona amb maquetes, dibuixos manuals i virtuals en tres dimensions», va comentar Mn. Martí Bonet.

Agust Codinach

Rainer Graefe contempla la maqueta, ubicada al Museu Diocesà de Barcelona.

«El temple de la Colònia Güell va servir d'assaig experimental. Gaudí i el seu equip van aprofitar l'encàrrec per fer experiments i desenvolupar mètodes nous i originals. Gaudí es referia a la seva església de la Colònia Güell com la maqueta "monumental" per al que seria el seu gran temple, el de la Sagrada Família. Per això, a la "germana petita" de la Sagrada Família la podem designar sense objeccions com el "primer temple"», va afirmar Rainer Graefe, professor de la càtedra d'Història a la Universitat d'Innsbruck.

Gaudí va ser el primer a atrevir-se a conjugar la forma constructiva amb el disseny arquitectònic. «Això —va subratllar el professor Graefe— és el veritablement revolucionari del seu projecte. Gaudí va crear una nova unitat entre forma constructiva i artística. La conseqüència per al procés de disseny és que l'arquitectura ja no es pot projectar segons el lliure albir, sinó que es troba subjecta a un procés d'autoformalització, la dinàmica pròpia del qual impedeix la manipulació i solament permet cauteloses intervencions discrecionals.»

L'il·lustre arquitecte feia servir una maqueta funicular a força de cordes, a les quals s'aplicaven les càrregues corresponents mitjançant pesos. La maqueta funicular constitueix el projecte en si. La pèrdua d'aquesta maqueta significava, per tant, la pèrdua de tot el projecte del temple. Per això, s'havia de donar per desaparegut un dels projectes més importants de

Gaudí. Això no obstant, es van poder obtenir nous coneixements rellevants a través de l'intent de reconstrucció d'Isidre Puig Boada el 1976 i de Yasuo Matsukura el 1978.

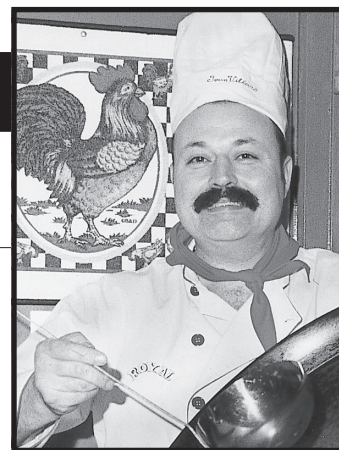
El 1983, Rainer Graefe i altres investigadors van fer una reconstrucció de la maqueta funicular de Gaudí a la Univer-

sitat de Stuttgart (Alemanya). «Fa uns deu anys que vam començar a determinar el projecte de Gaudí de l'església de forma més precisa a través d'una investigació renovada encara més minuciosa. Les investigacions que segueixen fins al dia d'avui tenen com a objectiu fer una reconstrucció més precisa i fidedigna possible del projecte, i per a aquest fi s'ha recorregut a tota la informació i totes les fonts que s'han pogut consultar que en fan referència», manifesta Graefe.

Per a la recuperació del projecte de l'església de la Colònia Güell, l'equip investigador ha treballat fonamentalment dues fonts: les parts ja construïdes de l'edificació i les fotografies històriques de la maqueta funicular de Gaudí. «Es tractava d'analitzar aquestes parts —va revelar Rainer Graefe— amb la major precisió possible i d'entrellagar les dades obtingudes d'una manera lògica. Una condició essencial per l'èxit de la nostra investigació era la possibilitat de poder utilitzar tots els mètodes més moderns de captació i representació formal. La reconstrucció ens ha sorprès a tots. El resultat és un temple singular, però molt bell.»

LES RECEPTES DE

JOAN
Villaró

Una maionesa diferent

Els focs artificials pujaven ben amunt. El soroll dels petards era cada vegada més espaiat. La música de fons i la presència de les estrelles feien que aquella nit semblés màgica. Una nit diferent, ja que comptava amb la companyia dels meus amics.

La Rosalia, l'Antonio, l'Enriqueta i jo xerràvem tranquil·lament mentre menjàvem uns entrepans de pernil i formatge.

Aleshores, la Rosalia em va dir: «Joan, oi que el paper d'alumini no és gaire bo?» Jo li vaig contestar: «No t'has de preocupar, ja que és un protector perfecte dels aliments i els manté molt bé.

Només cal tenir en compte evitar-ne el contacte amb les conserves en vinagre, o la llimona, perquè el poden corroir.»

Exposició de les il·lustracions del llibre «El poema del pessebre»

Redacció / Barcelona

L'església parroquial de Nostra Senyora dels Àngels, de Llívia, acull fins al 12 de gener de 2009 l'exposició dels originals de les il·lustracions del llibre *El poema del pessebre*, de Joan Alavedra, convertit en oratori per Pau Casals com a símbol de pau

al món. La mostra està composta de vint-i-sis acrílics realitzats per l'artista Jordi Roca, dels quals n'és propietari el sabadellenc Joan Rios i Masanell, gestor cultural i promotor d'activitats cíviues. En edicions anteriors, la col·lecció ha estat exposada a localitats com Barcelona, Madrid, Ripoll, Girona, Lleida, Tarragona o Montserrat.

ESCOLA DE CUINA JOAN VILLARÓ

c/ Emili Botey, 5, local 2 - 08400 Granollers

Tots els interessats a adquirir el seu llibre *Aprèn amb mi* truqueu al tel. 938 793 402 • www.joanvillaro.e.telefonica.net

Nova edició de la campanya «Reis per a tothom»

M.A.C. / Barcelona

Un any més, el Centre Cristià dels Universitaris (CCU), Ràdio Estel i la Fundació Formació i Treball posen en marxa conjuntament la campanya «Reis per a tothom», que ja arriba a la seva onzena edició. La finalitat és aconseguir que determinats col·lectius que viuen situacions de precarietat i pobresa tinguin també l'oportunitat de celebrar la festivitat de Reis.

«Tot i que la campanya s'ha centrat habitualment en la recollida de joguines noves per a infants de famílies amb escassos recursos econòmics, detectades pels serveis socials de Càritas de les parròquies», des de l'organització informen que aquest any «es vol posar especial èmfasi sobretot en la recollida d'altres recursos que permetin cobrir les necessitats bàsiques de persones en situació d'exclusió, com ara mantes, sabates, necessers, tovallols, mitjons, pijames...». També es poden fer aportacions en metàl·lic en un compte corrent: 2081-0401-72-3300004114.

El CCU és el centre neuràlgic de tota la campanya, ja que és l'indret on es fa la

feina de selecció, classificació, empaquetatge i distribució tant de les joguines com dels diferents obsequis. El voluntariat és un element imprescindible per tirar endavant tota aquesta tasca. Per col·laborar com a voluntari no cal cap requisit especial, només tenir ganes d'ajudar en la selecció dels regals i de les joguines, classificar aquestes últimes segons les edats dels infants a qui aniran

destinades i preparar els lots que s'entregaran a les parròquies i entitats que els hagin demanat prèviament.

Fins al proper 5 de gener, la gent que vulgui col·laborar en la campanya «Reis per a tothom» pot portar joguines noves i/o obsequis a aquests dos punts de recollida de Barcelona: CCU (c/ Villarroel, 81) i Ràdio Estel (c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69). Enguany, com sempre, s'espera desvetllar la generositat de moltíssimes persones, malgrat la crítica situació econòmica que ens afecta, i fer realitat l'objectiu fonamental d'aquesta iniciativa: oferir un detall material embolcallat d'amor i solidaritat. Sens dubte, el millor dels regals. Més informació: tel. 933 233 368, a/e: ccu@dpuniversitaria.org

Els Mossos d'Esquadra col·laboren amb Càritas en una campanya de recollida d'aliments

Els aliments aniran destinats a quatre equipaments de Càritas.

Miquel Àngel Codina
Barcelona

Agents de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra de la Regió Policial Metropolitana Nord—que comprèn les comarques del Vallès Oriental, Vallès Occidental, Maresme i la zona nord del Barcelonès (Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià de Besòs)—participen en una campanya de recollida d'aliments, destinats a les persones més necessitades ateses per Càritas. «Aquesta campanya és la primera vegada que es fa, tot i que altres anys s'ha participat en altres campanyes solidàries com la recollida de joguines», afirma la caporal Imma Bestard, de la Unitat Regional de Proximitat i d'Atenció al Ciutadà (URPAC) de la Regió Policial Metropolitana Nord.

Els ciutadans poden sumar-se a aquesta iniciativa portant menjar fins al 19 de desembre a alguna de les vint comissaries que formen part de la Regió Policial Metropolitana Nord: Granollers, Caldes de Montbui, Sant Celoni, Mollet del Vallès, Sabadell, Santa Perpètua de Mogoda, Terrassa, Rubí, Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Ripollet, Montcada i Reixac, Barberà del Vallès, Arenys de Mar, Pineda de Mar, Mataró, Premià de Mar, Badalona, Sant Adrià de

Besòs i Santa Coloma de Gramenet.

«El cos de Mossos d'Esquadra—explica Bestard—és una policia amb vocació de servei al ciutadà i aquesta campanya està lligada a aquesta vocació, realitzant un acte solidari envers les persones més necessitades, sobretot en aquestes dates nadalenques. Els Mossos d'Esquadra són un reflex de la societat i com a tal participa en totes aquelles iniciatives que tinguin com a objectiu millorar el benestar de tots nosaltres. És per això que la nostra participació s'ha d'entendre com una aportació a la societat a la qual servim.»

Càritas recomana portar oli, conserves, arròs, llegums en gra, fruita en almívar i cacau soluble. Els aliments recollits aniran destinats a quatre equipaments de Càritas situats a Sant Cugat del Vallès, Granollers, Premià de Mar i Badalona. L'acte de lliurament dels aliments tindrà lloc el 20 de desembre a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, ubicat a Mollet del Vallès. D'altra banda, els mossos de la Regió Policial Metropolitana Nord també participen en altres dos projectes solidaris. El 20 de desembre lliuraran a l'ONG Pallassos Sense Fronteres els diners recaptats a través d'una rifa solidària. A més, col·laboraran amb el Banc de Teixits i Sang de Catalunya amb una donació de sang.

Maionesa de pernil al perfum de tomàquet

INGREDIENTS:

2 cullerades de tomàquet
2 llesques de pa
100 grams de pernil
250 grams de maionesa

PREPARACIÓ:

Poseu en un bol dues cullerades de tomàquet fregit, dues llesques de pa (només la molla) i 100 grams d'un bon pernil (dolç o del país) trinxat abans amb el ganivet i tritureu-ho tot bé. Barregeu-ho amb 250 grams de maionesa, no gaire avinagrada, i mescleu-ho bé. I ja teniu una salsa boníssima per acompanyar qualsevol plat de carn!

Si teniu algun dubte d'aquesta recepta Joan Villaró us atindrà al tel. 938 793 402.

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Santuari de Mariazell

Àustria va dedicar el 2007 un segell al santuari de Mariazell, amb motiu del 850è aniversari de la seva construcció. És un segell magnífic, molt bent dissenyat. La nit del 21 de desembre de 1157, Magnus, un monjo benedictí, caminava pel bosc cercant un lloc per construir-hi un monestir. Una gran roca li impedia el pas i es va agenollar per pregar a la Mare de Déu que el guiés. La roca es va partir i va decidir construir-hi una petita capella per a una talla de fusta de la Mare de Déu. El príncep Enric Ladislau de Moràvia va construir al segle XIII la primera església a la Mare de Déu en agraïment de la seva guarició. Lluís el Gran d'Hongria va construir el 1377 la capella de las Gràcies en agraïment per la victòria sobre els invasors turcs. Benet XVI va peregrinar al santuari el 8 de setembre de 2007.

Signis celebra el 80è aniversari

Peio Sánchez*

Roma

El 22, 23 i 24 de novembre es va celebrar a Roma la commemoració del 80è aniversari de l'Associació Catòlica Mundial per a la Comunicació, denominada des de l'any 2001 com a Signis. Els actes van ser precedits per la reunió del Consell d'Administració de Signis i per l'Assemblea de Signis Europa.

L'Assemblea europea va reunir representants d'Alemanya, Àustria, Bèlgica, Txèquia, Espanya, França, Holanda, Islàndia, Itàlia, Lituània, Luxemburg, Polònia, Portugal, el Regne Unit, Romania, Rússia, Sèrbia i Suïssa, que representaven principalment professionals i institucions de la ràdio, televisió, internet, cine i educació. Es va destacar la riquesa d'iniciatives de cada un dels països, que van des de la presència en festivals de cinema, fins a la producció de programes de televisió o la promoció de xarxes a internet. Es va subratllar la importància de la comunicació amb els bisbes en els diferents països així com els projectes conjunts. Així mateix es va aprovar la incorporació de Signis-Líban a la conferència europea com a forma de suport a aquesta realitat desafiada no només per les dificultats de la violència sinó també per l'exclusió i discriminació en concret d'un programa de televisió.

De forma conjunta amb el consell d'administració es van desenvolupar una sèrie de tallers. En primer lloc, el taller de cinema, on es va informar de la presència dels diferents festivals a través de jurats interreligiosos (Dhalca, Fajh, Nyon i Brisbane); ecumènics (Berlín, Canes, Karlovy, Friburg, Kíev, Leipzig, Cottbus, Mannheim, Bratislava, Locarno, Montreal, Oberhausen, Yerevan, Zlin) o pròpiament Signis/catòlics (Sant Sebastià, Les Palmes, Venècia, Tolosa, Milà, Hong Kong, Alba, Buenos Aires, Setúbal, Monte Carlo, Zanzibar, Càller, Quito, Montevideo, Roma, París, Amiens, Mar de Plata i l'Havana). Aquesta presència en el món del cinema suposa que es premiï un grup molt significatiu de pel·lícules de valors humans i espirituals. També es va destacar la necessitat de coordinar els festivals de cinema espiritual, en concret de Barcelona, Roma, México y Alba, amb la qual cosa es van assumir passos de coordinació conjunta pel que fa a pel·lícules i continguts.

Un altre dels tallers conjunts va ser sobre la presència a internet, on es va ressaltar la riquesa d'iniciatives en aquest sentit. Particularment interessant va ser la presentació de la web www.catholicv.tv, amb un catàleg en imatges de programes de televisió disponibles procedents d'Itàlia, França, Austràlia, Rússia, EUA, Bèlgica, el Congo, el Sudan, Romania, Indonèsia i el Líban: una mostra imprescindible de les televisions i produccions catòliques al món. També vam tenir l'oportunitat de conèixer a fons, i amb els seus promotors, la iniciativa www.h2onews.org, amb un desplegament espectacular en els darrers mesos. Aquest servei d'informació catòlica realitza i distribueix cada dia notícies en format àudio/vídeo/text en nou idiomes sobre la vida de l'Església i sobre els esdeveniments socials i culturals que tenen a veure directament amb la vida dels catòlics al

L'aniversari de Signis va reunir a Roma comunicadors dels cinc continents.

món. Des d'aquí es van establir diverses menes de coordinació amb Signis a escala internacional.

També es va celebrar un altre taller-seminari al voltant de l'educació. Des de l'Assemblea de Delegats de l'any 2003 es va decidir orientar la prioritat al voltant del tema *Mitjans per a una cultura de la pau*. En aquest sentit es va ressaltar de quina manera la pobresa i les estructures socials de desintegració, el sectarisme religiós i ètnic, la intolerància xenòfoba i la degradació ambiental constitueixen les realitats socials en què els membres de Signis treballen i viuen. Des d'aquí es va posar de manifest com la construcció d'una cultura de la pau exigia de manera especial

atendre els drets dels nens. Així es van recórrer diverses iniciatives d'educació en el mitjans tenint com a destinatària la infància. En aquesta direcció es pot assenyalar la invitació al Congrés Mundial del 2009, que se celebrarà a Chiangmai (Tailàndia) sota el lema «Mitjans per a una cultura de la pau: els drets dels nens, promesa del demà». Es pretén recollir el nombre més gran possible d'esforços creatius dels mateixos nens i dels comunicadors professionals al voltant dels drets de la infància. S'ha de destacar en aquest sentit el Festival Internacional de Cinema i Televisió celebrat a Romania i organitzat per Signis i Unicef.

En darrer lloc i com a conclusió, va

tenir lloc a la Sala Marconi de Ràdio Vaticana la celebració del 80è aniversari de Signis i de la *Rivista del Cinematografo*, pertanyent a la Fondazione Ente dello Spettacolo de Itàlia. Amb la presentació d'Augustine Loorthusamy, president de Signis Mundial, i Federico Lombardi, director de Ràdio Vaticana, es va passar a un discurs de Mons. Claudio Celli, president del Pontifici Consell de Comunicacions Socials, que va ressaltar la necessitat de formar comunicadors catòlics «que no siguin només experts en l'ús de les noves tecnologies, sinó també comunicadors cristians que puguin comprendre la cultura, el context i les tendències, i sàpiguen adaptar-se al panorama actual». Signis, va assegurar el prelat, «ha fet un paper important ajudant els comunicadors cristians a viure la seva vocació, a crear llaços de solidaritat entre ells, creant una xarxa mundial única de professionals de mitjans de comunicació catòlics». La trobada va acabar amb una dissertació interessant de Maria Elisa Marzotti, de Save the Children, sobre la protecció dels nens a internet. Marzotti va proposar iniciatives d'educació, sensibilització i prevenció dels menors des d'un ús segur dels nous mitjans. En aquest sentit es van indicar pàgines web per a la denúncia de la pedopornografia així com campanyes de conscienciació de pares i educadors.

Com es pot reconèixer, la realitat dels comunicadors cristians continua donant fruits d'iniciatives cada cop més globals i interessants. Sens dubte, tot això pot ser un estímul per desenvolupar, aplicar i desplegar diferents propostes entre nosaltres. Una invitació que també és, sens dubte, una urgència d'evangelització.

*Delegat Signis-Espanya

CRÍTICA CINEMATogrÀFICA

Gomorra: fent llum a la zona fosca

P.S.

«El Senyor va fer ploure del cel sobre i foc sobre Sodoma i Gomorra» (Gn 19,24). Descriptivament semblen complir-se aquestes paraules sobre Nàpols, la ciutat de la Camorra, on plou la mort, que tot ho contamina.

Matteo Garrone, director entre altres d'*Ospiti* (1998) i *L'imbalsamatore* (2002), a l'ombra del millor neorealisme, descriu en una ficció de la realitat el que havia desvelat Roberto Saviano (Nàpols, 1979) al llibre del qual la pel·lícula és complement imprescindible. Candidata per Itàlia als Oscars a la millor pel·lícula estrangera ens allunya de la màfia del cinema de Coppola i Scorsese per ensenyar la màfia real, *el Sistema*.

Concebuda com a cinc històries creuades, amb una imatge aparentment descuidada i bruta, ens va submergint en una experiència estètica propera a la náusea i al crit. Més que una narració de personatges ofereix una immersió en un ambient, en què sortir del cinema arribarà a ser un alliberament. Però en què l'experiència viscuda recorda la necessitat d'afrontar amb coratge el mal submergit, quan aquest es converteix en l'aire que es respira.

Les històries entrecruades de la guerra interna al barri de Secondigliano, en plena guerra de l'Iraq a Itàlia; el supermercat a l'aire lliure de Scam-

pa, on es ven la droga com qualsevol altra mercaderia; la indústria submergida i tacada de sang i explotació de la moda a Tersigno; la contaminació a les zones del Casertano i la Campània, on la terra fa pudor de residus de destrucció massiva; i la història de dos joves innocents que viuen en una pel·lícula de gàngsters on ells porten les armes i la mort.

El mal que s'hi descriu ja no és personal, és com el cel i la terra, com la llum fosca, com la música barrejada en què les melodies italianes es contaminen del soroll, on fins la bondat es pot autodestruir. Un mal on ningú no és innocent i que sembla convertir-se en un mal primigeni.

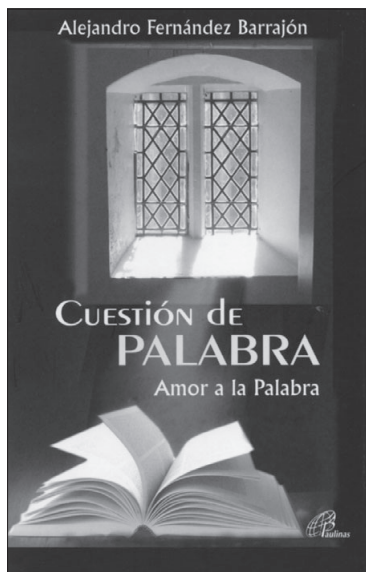
Únicament alguns personatges-periscopi surten drets i ferits, dignes i bons, enmig de la devastació immoral. Com restes d'una cosa més original que emergeix enmig de l'abominació de la desolació. Com ara viuen tants que han denunciat o han abandonat *el Sistema*. Són el mascaró d'una esperança gens ingènua, crucificadament provada, tan feble que la seva mateixa existència

impossible en garanteix la fortalesa agraciada.

A una hora escassa, per només 38 euros en un vol barat, podem visitar l'infern, a la rebotiga d'Europa. Aquí la veritable intencionalitat teològica del text bíblic exigeix una substitució: «I *el Sistema*, la Camorra o una d'elles, va fer ploure sobre Sodoma i Gomorra sobre i foc.» L'infern és a prop, és un avís, no dels vells predicadors per intimidar, sinó dels que denuncien la veritat oculta que no es vol veure. I aquest cinema també és imprescindible i ens pot ajudar, com a Lot, a sortir de Gomorra: «Els àngels el van agafar per la mà juntament amb la seva dona i les seves dues filles, i els van treure tots de la ciutat» (Gn 19,16).

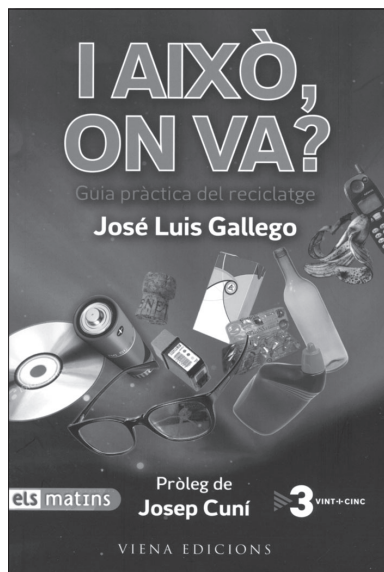
Llibres

Experiència d'amor

En aquest any 2008 la Paraula està d'actualitat. Recordem que el Sínode de Bisbes portava per tema *La Paraula de Déu en la vida i en la missió de l'Església*. Alejandro Fernández Barrajón, religiós mercedari i president de la Confer, ens convida a endinsar-nos en «l'espessor de la vida consagrada i la Paraula, convençuts que sempre han d'anar plegades». I afegeix: «Si ens deixem evangelitzar per la Paraula estarem en condicions de ser autènticament evangelitzadors.»

Alejandro Fernández Barrajón, *Cuestión de palabra. Amor a la Palabra*. Editorial Paulinas, Col·lecció Búsqueda, Madrid 2008, 76 pàg.

Conducta ecològica

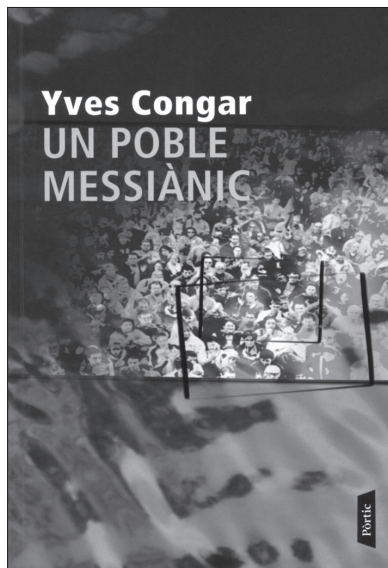
Cada cop són més les persones que ens preocupem per tenir un comportament ecològic i reciclar correctament. A l'hora de posar-lo en pràctica, això no obstant, és quan sorgeixen els dubtes. «I això, on va?», és la pregunta que ens fem tot sovint. José Luis Gallego, expert en medi ambient del programa *Els matins* de TV3, ha posat per escrit les respostes a totes les preguntes que puguin sorgir a casa, a la feina o a l'escola en relació amb els residus.

José Luis Gallego, *I això, on va? Guia práctica del reciclaje*. Viena Edicions, Barcelona 2008, 143 pàg.

Salvació cristiana

La salvació ha estat un tema habitual al llarg de tota la història, abans fins i tot de l'era cristiana, però a mitjan segle XX era especialment candent: eren els temps de la Teologia de l'Alliberament i del Concili Vaticà II, així com d'una profunda renovació social. El cèlebre teòleg Yves Congar va fer en aquest llibre una aportació singular a partir de l'expressió «poble messiànic», en què s'oposa l'autèntic messianisme encarnat en la vida de l'Església a altres messianismes seculars.

Yves Congar, *Un poble messiànic*. Editorial Pòrtic, Col·lecció Clàssics Cristians del Segle XX, Madrid 2008, 294 pàg.

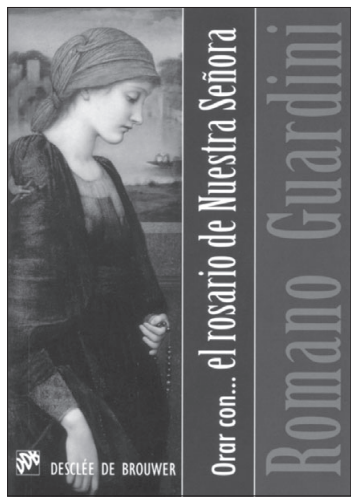
A flor de pell

L'escriptor Màrius Serra narra, amb una sensibilitat a flor de pell, la vida del seu fill Lluís, de set anys. Va néixer amb una greu encefalopatia que «la ciència neurològica encara no ha estat capaç de definir». L'autor explica que el seu fill «té unes necessitats un xic peculiars, però això només significa que estem més pendents de la seva fragilitat». Al llarg d'aquestes pàgines parla de la malaltia del seu fill amb naturalitat i sense embuts, fent-nos participants de la seva vulnerabilitat.

Màrius Serra, *Quiet*. Editorial Empúries, Col·lecció Narrativa, Barcelona 2008, 224 pàg.

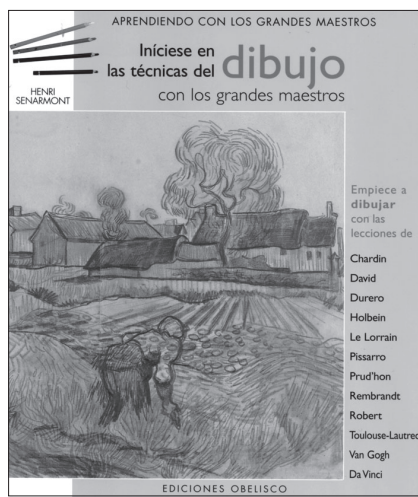
Clima de contemplació

El rés del rosari es diferencia de la pregària litúrgica sobretot per la seva voluntat de permanència en una actitud contemplativa. El rosari és una forma de pregària que repeteix insistentment diverses pregàries amb la voluntat de crear un clima de contemplació entorn dels misteris de la vida de Jesús i de Maria. El teòleg Romano Guardini presenta unes breus exposicions teològiques dels diferents misteris i unes indicacions pràctiques per fer com cal aquesta forma de pregària.

Romano Guardini, *Orar con... el rosario de Nuestra Señora*. Editorial Desclée De Brouwer, Col·lecció Hablar con Jesús, Bilbao 2008, 146 pàg.

Dibuixant pas a pas

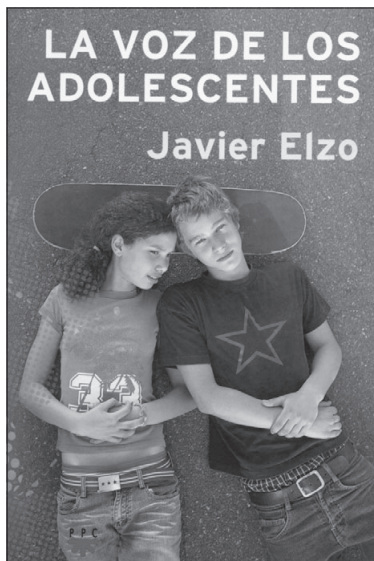
Aquest manual d'iniciació a les tècniques del dibuix s'inspira en un mètode molt senzill que consisteix a «copiar» els grans mestres: Rembrandt, Toulouse-Lautrec, Van Gogh o Da Vinci. Per això, es proporciona la quadrícula del pintor, un mitjà emprat des de fa segles pels artistes més importants i que permet fer una obra progressant pas a pas. L'autor d'aquest volum és el pintor Henri Senarmont, fruit dels seus anys d'experiència amb infants, joves i adults.

Henri Senarmont, *Iniciase en las técnicas del dibujo con los grandes maestros*. Ediciones Obelisco, Col·lecció Aprendiendo con los Grandes Maestros, Barcelona 2008, 72 pàg.

L'adolescent d'avui

Els adolescents actuals, dels darrers deu anys, presenten alguns trets diferencials que permeten pensar i afirmar que estem davant de «nous adolescents». El trànsit per l'etapa de l'adolescència ve marcat fortament per la societat i la família en què creixen i les seves estructures i valors. Aquest llibre, del prestigiós sociòleg Javier Elzo, pretén avançar en la reflexió, amb l'objectiu d'aportar algunes claus que ajudin a comprendre més bé l'adolescent d'avui.

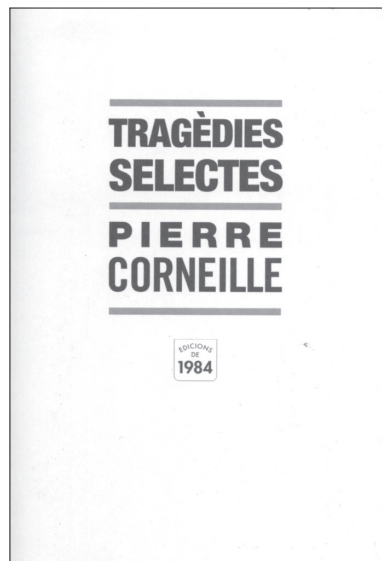
Javier Elzo, *La voz de los adolescentes*. Editorial PPC, Madrid 2008, 250 pàg.

Prototips perennes

Contemporani de Molière i de Racine, Pierre Corneille (Rouen, 1606 - París, 1684) va escriure trenta-dues obres dramàtiques i és considerat el pare del teatre clàssic francès. La seva caracterització dels personatges com a prototips perennes de la conducta humana fa que siguin vigents malgrat els segles transcorreguts. En aquest volum antològic es recullen, segons l'ordre en què van ser escrites i representades, sis obres teatrals: *El Cid*, *Horaci*, *Cinna*, *Polieucte*, *Rodoguna* i *Nicomedes*.

Pierre Corneille, *Tragèdies selectes*. Edicions de 1984, Col·lecció Teatre, Barcelona 2008, 621 pàg.

La crítica literària d'aquesta setmana

Cristóbal Sàrrias

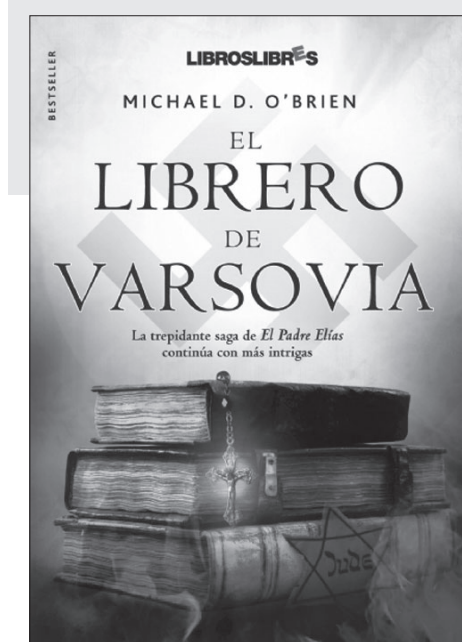
Buscant l'estil de la fe

No us sabria dir si ha estat una posada en escena premeditada, o providencial, però la realitat és que escric aquestes línies en plena nit, gairebé d'amagat, com si fos un membre del gueto de Varsòvia. No sento el compàs ferri de les botes de les SS, però, a la cantonada del meu carrer, es duen a terme, amb benevolència, les proves d'alcoholèmia als noctàmbuls de les garites del port per part de la guàrdia urbana, sense cap problema... un alleujament, ja que, després de llegir les cinc-centes pàgines d'*El librero de Varsovia*, podríem imaginar el pitjor.

Però no, Michael D. O'Brien ha escrit aquesta novel·la extensa tenint present la realitat tremenda d'una Varsòvia assetjada, on les forces nazis no deixen canya dreta i on cal anar amb molta cura si es vol sobreviure.

Mentre les tropes ocupants destrueixen i maten, un jove jueu cerca refugi a la rebotiga d'un vell llibreter i, així, entre lligalls i pergamins, tenen temps per parlar. Molt temps per a la dialèctica sobre el que és diví i humà.

No cal dir que no es tracta de grans

elucubracions, però O'Brien aprofita l'ocasió per parlar, per boca del llibreter, dels aspectes essencials del pensament catòlic: el bé i el mal, el pecat i la redempció. L'autor l'encerta en reunir un intel·

Michael D. O'BRIEN
El librero de Varsovia
Libroslibres, Madrid 2008, 530 pàg.

lectual típic del segle XX, educat en cristià però ferit per la crisi de la modernitat, i un jueu ortodox i gelós, amb gran curiositat cultural.

Estem davant d'una novel·la «centó», com moltes d'aquestes obres que ens arriben de més enllà de l'Atlàntic (Follet, Chrichton...) però que no deixa de ser interessant. Sobretot, en aquest cas, especialment, perquè ens col·loca davant de problemes transcendentals, i no se ceneix sobretot a un món de fantasia o de violència descarnada. El que va ser, d'alguna manera, l'estil de Gaarder a *El món de Sofia*.

Amb tot, hi ha un buit en la narrativa d'inspiració cristiana. No és únicament cristiana el que és una acumulació de

reflexions sobre els punts essencials del dogma, o una al·lusió clara als principis que regeixen en el que anomenem vida cristiana. Cal una narrativa explícitament cristiana, però també ha de ser possible un implícit que es reflecteixi en conductes, en solucions als conflictes que es plantegin, en la concepció general de la vida i de la convivència. Això és possible, com ho demostren homes com Bernanos, Greene, Cesbron i alguns escriptors castellans (M. Descalzo).

La lectura d'*El librero de Varsovia* resulta interessant, a més, pel record d'èpoques i circumstàncies en les quals ser creient tenia un valor que trobem a faltar en altres obres del gènere.

La sardana i la dansa

Federació Sardanista de Catalunya
web: <http://fed.sardanista.com>

Apoteòsica cloenda del centenari de Puigferrer

El dia 21 de desembre se celebra a Banyoles la cloenda dels actes commemoratius del centenari del naixement d'un dels més aplaudits i admirats compositors de sardanes de tots els temps: Manel Saderra i Puigferrer.

Sota l'emoitiu epígraf *Manel, et recordarem sempre!*, el Foment de la Sardana de Banyoles es disposa a culminar les activitats organitzades en memòria del mestre Puigferrer. I per fer-ho, ha llançat una crida a compositors i instrumentistes que es vulguin afegir a aquesta commemoració, comptant com sempre amb una munió de sardanistes que donen suport fidelment a les convocatòries del Foment.

Aquesta trobada de músics i compositors tindrà lloc a la plaça Major de Banyoles, el dia 21 de desembre, a partir de dos quarts de dotze del matí.

El repte, en primer lloc, és aplegar el màxim nombre de músics de cobla que es vulguin integrar a una formació monumental per interpretar algunes de les sardanes més representatives dels germans Saderra i Puigferrer: *Magdalena, Cant vell i Et recordarem sempre* (d'en Manel) i *La jove i Maria de les Trenes* (d'en Josep). Cal recordar que en aquest any 2008 que ja finalitza, a més d'escaure's el centenari del naixement de Manel Saderra Puigferrer, també s'ha commemorat el 125è aniversari del naixement del seu germà Josep.

D'altra banda, el Foment banyolí també

ha cercat la complicitat de 10 compositors per escriure la primera sardana global. Concretament, s'ha adreçat a 10 dels autors guanyadors dels premis Ceret-Banyoles i els ha encarregat participar en la composició d'una sardana que es titularà *T'estimem*. La participació d'aquests 10 compositors ha consistit a escriure una de les 10 tirades d'aquesta «sardana global», amb els mateixos compassos que *Somni*: 35 de curts i 77 de llargs.

Sota la coordinació de Francesc Cassú, els deu compositors que han participat en aquesta singular experiència d'escriure una sardana col·lectiva són, per ordre alfabètic: Joan Josep Blay, Salvador Brotons, Albert Carbonell, Jaume Cristau, Joan Lluís Moraleda, Jordi Moraleda, Esteve Palet, Josep Solà, Marc Timón i Paco Vicianà. Cada un ha fet un curt o un llarg, de manera que tota l'obra tindrà melodies diferents, però es podrà ballar amb normalitat.

La sardana *T'estimem* formarà part de la ballada de la Trobada de Músics i Compositors que se celebra el 21 de desembre, i serà estrenada per la cobla La Flama de Farners, sota la direcció de Josep Cassú.

Finalitzada la ballada hi haurà un dinar de germanor al restaurant La Masia de Banyoles, obert a tothom que hi vulgui participar, prèvia inscripció. El preu del menú és de 35 euros. Per a més informació, els interessats han de posar-se en contacte amb el Foment de Banyoles a l'adreça electrònica informacio@elfoment.cat.

Catalunya
Cristiana
Una xarxa per a
l'evangelització

Subscribiu-vos-hi ara
només per 105,99€ l'any

Desitjo subscriure'm al
setmanari CATALUNYA CRISTIANA
durant un any (52 números)

Edició en català ☐

Edició en castellà ☐

Nom

Cognoms

Adreça

Població

D.P.

Tel.

N.I.F.

FORMA DE PAGAMENT

☐ Amb un únic pagament de 105,99€
per any

☐ Amb dos pagaments semestral
de 53€

☐ Domiciliació bancària
(Ompliu l'ordre de domiciliació)

☐ Xec nominatiu que adjunto

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Titular

Data

Entitat

Oficina

DC

Compte

Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:

CATALUNYA CRISTIANA

(Departament de Subscripcions).

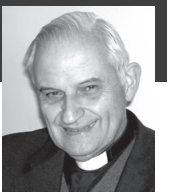
Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona

Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

Actualitats científiques

Què diu la ciència sobre el consum de l'aigua?

Per Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Al número d'octubre d'*Investigación y Ciencia* hi ha un llarg article sobre la crisi de l'aigua a nivell mundial. A nosaltres ens va tocar de prop el tema no fa pas gaires mesos i m'ha semblat oportú fer-vos un breu resum del que diu l'articulista en aquesta prestigiosa revista. El problema, de fet, és ja ara a tot el planeta i cal prendre'n consciència per posar-hi el remei convenient. Ens explica que segons dades de les Nacions Unides la insuficiència de recursos hídrics, si no s'hi fa res, el 2025 es notarà al 50% dels països i al 75% el 2050. Per què? Les causes són múltiples: increment de la població mundial, creixement de la demanda individual i canvi climàtic. I, a més, maleses que fa l'home: sistemes defectuosos d'eliminació de residus, contaminacions industrials, aigües carregades de fertilitzants provinents de camps conreats, entrada d'aigua salada en aqüífers costaners... Avui dia al primer món cada persona necessita (o malgasta) cada any 1.000 m³ d'aigua, que és l'equivalent a uns dos cinquens d'una piscina olímpica. S'hi afegeix l'ús indegut o exagerat per a l'agricultura: el Nil, el Iang-Tsé i el Ganges resten en uns mínims insostenibles durant alguns períodes de l'any.

Se n'extreu massa aigua.

Tot això, i altres raons encara, ens mostren que cal fer alguna cosa per aturar el malbaratament de l'aigua. Quins remeis suggereix l'articulista? Posar preus més alts al consum de l'aigua, estalviar aigua de regar posant-

hi canalitzacions més racionals i el sistema del gota a gota, construir més embassaments per aprofitar a l'estiu l'aigua emmagatzemada durant l'hivern, i, on es pugui, fer embassaments subterranis, que no pateixen tanta evaporació. També exportar aliments cultivats en llocs més humits a les regions seques, que seria com portar-hi aigua virtual. Un altre suggeriment: estalviar aigua en els sanitaris separant orina d'excrements, els quals poden introduir-se en la indústria del *compost* (que és com un humus artificial). Finalment, construint dessaladores de l'aigua del mar (d'això ja en vam parlar també nosaltres).

Per acabar ens diu que els analistes de Booz Alten Hamilton han calculat que per tal de proporcionar prou aigua per a tots els usos fins al 2030 el món ha d'invertir uns 650.000 milions d'euros anuals, si volem aplicar les tècniques que estalvien l'aigua, substituir infraestructures i construir sanejaments. Ens tocava a uns 80 euros per càpita. No és cap exageració. Sembla factible. Oi que aniria bé que passés a ser una realitat i tothom tingués prou aigua per viure? Ara només falta que tots els governs se'n facin responsables.

Cosmologies actuals i fe cristiana

Si hem parlat d'Alfvén creiem que amb més motiu hem de parlar d'aquest astrofísic indi que és encara més benemèrit de la ciència astronòmica que el físic suec, per molt que la seva cosmologia no sigui la del Big Bang i per això se'l tingui arraconat per part de molts autors. Jayant Vishnu Narlikar va néixer el 19 de juliol de 1938 a Marathi (Índia), fill d'un eminent matemàtic. Es graduà a la universitat índia Bachelor (Benarés), als 19 anys se n'anà a completar estudis a Cambridge i el 1963 es posà allà sota la direcció de Fred Hoyle. Amb ell fundà el 1966 l'Institut d'Astronomia Teòrica, i el treball que hi exercí va ser notable i digne d'encomi. S'hi estigué fins al 1972, que retornà a l'Índia per fer de professor a l'Institut Tata de Recerques Fonamentals de Bombai. El 1988 va fundar a Pune el IUCAA (Inter-University Centre for Astronomy and Astrophysics) i ara n'és el director.

Partidari de l'Steady State, que després es modifica

Com que Narlikar va ser a Cambridge un dels col·laboradors de Fred Hoyle, no és estrany que acceptés la teoria de l'estat estacionari tal com la proposava el seu col·lega. Però quan van sortir objeccions dignes de ser tingudes en compte, per eliminar-les, sense abandonar el principi fonamental que l'univers es manté semblant a ell mateix indefinidament, estructuraren entre tots dos una altra explicació de la teoria: incorporant el principi de Mach —que diu que la massa inerta de qualsevol cos és el resultat de la massa total de tot l'univers (que una baldafa giri és del tot equivalent a estar quieta i girar tot l'univers al seu voltant en sentit contrari)— afirmaren que el que passa en expandir-se l'univers, no és una creació de matèria del no-res sinó que es produeix

37 La cosmologia de Jayant V. Narlikar

nova massa a partir de la pròpia energia còsmica, sempre d'acord amb la fórmula einsteiniana $E=mc^2$. És la mateixa expansió de l'univers la que provoca que l'energia es faci matèria. S'ha anomenat «camp de Hoyle-Narlikar» l'univers entès així, si bé no és un *camp* en el sentit físic habitual. Ara bé, matemàticament això significa que aquest «camp» és un dipòsit d'energia negativa que fa que com més en produeixi més en tingui, cosa tan difícil d'entendre com la creació contínua que es postulava en la primera formulació de l'Steady State.

Aquesta nova teoria de l'Estat Estacionari pretenia resoldre tres problemes, que eren: a) la dificultat d'una veritable creació del no-res que hi havia abans, b) que la gravetat sigui una acció a distància (cosa que ja dificultava la teoria gravitacional de Newton), ara es veu com efecte del principi de Mach, i c) el fet de ser la gravetat atractiva sempre, i no com les altres forces físiques.

La major part dels físics no acceptaren el valor d'aquesta nova teoria, que fins ara no ha tingut cap prova experimental que l'avalí. Un article a *Nature* firmat per McCrea mostrava que no aportava cap avantatge respecte de la teoria clàssica. Per això ha tingut tan pocs seguidors.

I pel que fa al Big Bang, Narlikar afirma en un article del 1973 que no en posseeix cap prova definitiva i que encara resten dificultats que no s'han superat, com és el fet de la perfecta homogeneïtat de l'anomenada «radiació de fons» (dificultat que va desaparèixer, com veurem, el 1992), i que, per una altra banda, no hi

ha cap dificultat important contra aquesta nova formulació de l'estat estacionari. I diu: «És que les observacions astronòmiques han assassinat de debò l'estat estacionari? Si aquesta pregunta es plantejés en una enquesta, la majoria dels astrònoms contestaria probablement en sentit afirmatiu. Però a la història de les ciències les teories no són descartades pel vot de majoria, sinó només quan hi ha proves irrefutables contra elles. I realment, les proves observacionals contra la teoria de l'estat estacionari corresponen a una interpretació objectiva de les dades?» Ni la distribució de les radiofonts descrita per Ryle, ni la descoberta dels quàsars invaliden l'estat estacionari. Les radiofonts, perquè presenten complicacions i encara es veu problemàtica la seva pretesa distribució. I els quàsars demostren que hi ha *little bangs* en el cosmos (és a dir explosions d'energia), però no una concentració en una època determinada sinó esparsos pel cosmos. Això és el que hi deia.

Després, ja ho sabem, s'ha vist que Ryle tenia raó i que el fenomen dels quàsars va tenir un màxim ara fa uns 3.000 milions d'anys. Aquests dos fets també s'oposaven a aquesta altra exposició de la teoria de l'estat estacionari.

Una nova interpretació de la llei de Hubble

En la nova explicació de l'estat estacionari hi ha un punt interessant del qual es pot treure una conseqüència important: l'augment de massa de les partícules amb el temps. Equival a dir que tota la massa

còsmica creix constantment. La conseqüència és que la llum que ens arriba de les galàxies llunyanes procedeix d'àtoms més antics, és a dir, que tenen la massa inferior respecte dels que són a prop. Això voldrà dir que són menys energètics, cosa que comporta que la llum que emeten, provenint d'electrons menys carregats, sigui més feble, o sigui més roja. Així, doncs, potser no és que les galàxies se separin sinó que la seva distància les fa endarrerides en el temps, i les dimensions de l'univers són invariables; resulta ser més estacionari encara que abans quan s'admetia l'expansió.

Aquesta conseqüència és tan contrària a la interpretació habitual del fenomen *redshift* que no fa gens estrany que no hagi tingut adeptes. Ja no seria vàlida la llei de Hubble i això fa que la teoria no sigui acceptable. Així pensaren molts astrofísics. I per una altra banda s'ha de dir que no resol tampoc com va ser el començament del cosmos: si la massa de les partícules ha anat augmentant vol dir que hi va haver un moment que valia zero i, com en el Big Bang, ens trobem amb una espècie de singularitat inicial. Com va començar tot? És el mateix interrogant amb què es trobaren els qui, volent evitar un Creador, negaven que hi hagués hagut un inici en el Big Bang i per això postularen un cosmos etern i idearen l'Steady State.

Després de Cambridge, com hem dit, Narlikar, el 1972 ja se'n tornà al seu país. La comunitat científica l'ha deixat molt de banda. Creiem que injustament. El fet d'haver presentat una contrapartida al Big Bang no ha de fer oblidar que, com a astrònom professional, ha fet també, i encara fa, un bon treball que la ciència ha d'agrair. El seu últim llibre, de 2006, és *Current Issues in Cosmology*. El 2003 havia publicat *Scientific Edge: The Indian Scientist from Vedic to Modern Times*, interessantíssim per a la història de la ciència a l'Índia.

RÀDIO

GRAELLA DE PROGRAMES

De dilluns a divendres

06.50-08.00 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
08.00-09.30 El Primer Cafè
09.30-17.50 Radiofórmula
14.55-15.00 Espurna d'Alba
15.30-15.35 Evangeli
15.00 i 21.00 Comentari general
22.00-23.00 Finestra oberta

Dilluns

19.00-20.00 Vida sana
20.00-21.00 Radiofórmula
21.00-22.00 Coneixes Jesús?
23.00-00.00 Planeta Blau
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dimarts

18.00-20.00 Parlem d'empresa
20.00-21.00 Radiofórmula
21.00-22.00 Buscant la llum
23.00-00.00 Paraules d'amor
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dimecres

18.00-19.00 Amb els ulls de Maria
19.00-20.00 De cap i de nou
20.00-21.00 Radiofórmula

21.00-22.00 Temps d'escolta
23.00-00.00 Radiofórmula
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dijous

21.00-22.00 Mirades
22.00-00.00 Projectes
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Divendres

18.00-19.00 Amb els ulls de Maria
19.00-20.00 Catalunya sense barreres
20.00-22.00 Radiofórmula
23.00-00.00 Amb llum pròpia
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Dissabte

06.50-08.00 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
08.00-10.00 Radiofórmula
10.00-10.30 A tota costa
10.30-12.30 Trotamundos
15.00-15.05 Cuina a Ràdio Estel

16.00-16.05 Llibres a l'abast
16.30-16.35 Clip de teatre
22.00-00.00 Radiofórmula
00.00-01.00 Completes-Radiofórmula
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Diumenge

06.50-08.00 Santoral, El tren de les set, Sant Rosari, Evangeli, Laudes des de Montserrat
08.00-09.00 Radiofórmula
09.00-10.00 Tot sardana
10.00-11.00 Radiofórmula
11.00-12.30 Missa de Montserrat
12.30-14.30 Rutes per Catalunya
15.00-15.05 Cuina
16.00-16.05 Llibres
16.30-16.35 Crítica de teatre
18.00-18.30 La taula de l'Evangeli
18.30-20.00 Avui és el dia del Senyor amb la carta dominical (prèvia i Eucaristia des de la catedral de Barcelona)
20.00-20.30 Església Viva
20.30-23.00 Melodies de fe
23.00-23.45 La cantata
23.45-00.00 Moments a mitjanit
00.00-00.30 Pregària de Completes
00.30-01.00 Jazz
01.00-02.00 Ressons
02.00-02.30 Espurna d'Alba, Dietaris, Evangeli
02.30-06.50 Música instrumental-Radiofórmula

Desconnexions de Ràdio Estel

De dilluns a divendres:

09.00 Informatiu matí + el temps + agenda
10.30 Agenda
12.00 Butlletí informatiu
14.00 Informatiu migdia + el temps + agenda
16.00 i 18.00 Butlletí informatiu
18.30 Agenda
20.00 Informatiu vespre + el temps + agenda
20.30 Música Principat (Dl., Dm., Dc.)
La Taula de l'Evangeli (Dj.)
Església d'Urgell (Dv.)

Dissabte

08.00 Agenda
14.00 Agenda
16.00 Agenda
17.30 Agenda

Diumenge

08.00 Agenda
14.00 Agenda
16.00 Agenda
17.30 Agenda

RÀDIO BARCELONA

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge - De 22.00 a 23.00h, Objectiu, l'home
Programa de valors humans: fets, el cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominicana» de l'arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach. (Edita i presenta: J.M. Alimbau.)

TELEVISIÓ

La 2

Diumenge 21

08.45 Shalom
Programa de la comunitat jueva.
Director: Benito Garzón.
09.00 Islam hoy
Programa de la comunitat islàmica.
Director: Mohamed Chakor.
09.15 Buenas noticias TV
Programa de la comunitat evangèlica.
Director: José Pablo Sánchez.
10.00 Últimas preguntas
«El primer nacimiento.»
Directora: M. Ángeles Fernández.
10.25 Testimonio
«En el portal de Belén.»
Director: Isidro Catela.
10.30 Santa Missa
Amb la participació d'una coral convidada.
Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra. Coordinador: Ignasi Miranda.
11.20 Els camins de la calma
Programa documental que proposa itineraris per llocs de Catalunya amb les esglésies com a eix central.
Director: Ferran González.
11.30 Pueblo de Dios
«Los invisibles de las calles.»
El programa ha anat a Filipines per posar la mirada en una realitat social preocupant: la dels milers d'infants que viuen al carrer.
Director: Julián del Olmo.

Dimecres 24

23.55 Missa del Gall
Solemnitat de la Nativitat del Senyor.
En directe des de la basílica de Sant Pere de Roma, Missa del Gall, oficiada pel papa Benet XVI.

Diumenge 21

10.35 Signes dels Temps
Magazín sobre temes d'Església que inclou diferents seccions com ara reportatges, entrevistes, comentaris de llibres, comentari de l'Evangeli, secció de cinema, etc.
Director: Francesc Rosaura.

Dimecres 24

23.55 Missa del Gall

Cada divendres

20.00 Creure avui

Programa de notícies, reportatges culturals i entrevistes des del vessant religiós. Cada setmana ofereix també l'agenda d'activitats de l'arxiprestat de Mataró i l'espai Temps de reflexió. El programa es repeteix el dissabte a les 12.30 h.

Canal Català Televisió Tarragona

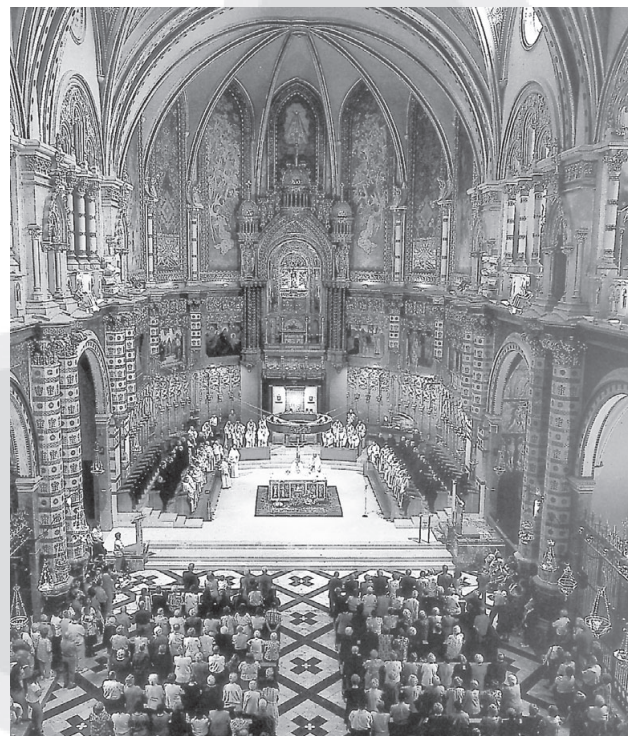
Als quatre vents

Espai escrit i dirigit per Mons. Jaume Pujol que s'emet cada diumenge a les 10.00, 12.00 i 14.00 hores.
El programa també s'emet pel Canal Reus TV a les 8.30 i es repeteix cada quatre hores.

Camí de Vida, magazín setmanal que produeix la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social de la diòcesi de Girona, presentat per Jordi Callejón i Maria del Mar Ribé. S'emet per: Televisió de Girona, diumenges i dilluns, a les 9.30 h; Televisió de l'Escala, diumenges, a les 13.00 h; Televisió de Tossa de Mar, dissabtes, a les 17.00 i diumenges, a les 21.00 h; Canal Nord Televisió, diumenges, a les 11.00 h; Televisió Costa Brava, dilluns, a les 00.30 h; Canal Català la Selva, diumenges, a les 9.00 h; Canal Català Girona (Banyoles), dissabtes i diumenges, a les 8.00 h.

us ofereix en
directe des de la
basílica de
la Mare de Déu
de Montserrat

de dilluns a diumenge,
a les 7.30 h,
la pregària de Laudes

Cada diumenge,
a les 11.00 h,
la Missa conventual

■ Barcelona 106.6
■ Tarragona 100.6
■ Catalunya Central 93.7
■ Girona 103.4

■ Tortosa 90.1
■ Garraf 96.8
■ Vic 91.3

■ Lleida 91.5
■ Cerdanya 104.4
■ La Seu d'Urgell 105.0
■ Andorra 107.5

www.radioestel.com

DESEMBRE ÉS EL MES CONSAGRAT A LA IMMACULADA CONCEPCIÓ

Internet

- **SEMINARI D'OURENSE.**— Ha posat en marxa un blog en el qual es pot accedir a notícies, imatges, reflexions i comentaris entorn del Seminari: www.seminariodeourense.blogspot.com

Pessebres

- **PARRÒQUIA DE BETLEM.**— Exposició de diorames monumentals, organitzada per l'Associació de Pessebristes i la parròquia de Betlem (Rambla, 109 - Barcelona), fins al **2 de febrer**, d'11.00 a 14.00 i de 17.00 a 21.00. Entrada especial per a grups, amb possibilitat de visita guiada: tel. 933 183 823.
- **MERCEDARIS DE LLEIDA.**— El **21 de desembre**, a les 20.00, a la celebració de l'eucaristia a la parròquia de la Mercè de Lleida, representació del pessebre vivent, amb guió del P. Joaquim Millan.

Pastorets

- **CENTRE PARROQUIAL DE ST. FELIU DE LLOBREGAT.**— El **25 i 26 de desembre**, a les 19.00, representació dels *Pastorets*, de Josep M. Folch i Torres. C/ Pi i Margall, 6 - Sant Feliu, tel. 936 661 016.
- **CENTRE PARROQUIAL DE ST. PERE DE RIBES.**— Els dies **25, 26 i 28 de desembre**, a les 19.00, (excepte el 28, que serà a les 18.00), *Pastorets de Ribes*. Pl. Marcer, 7 - Sant Pere de Ribes, a/e: cparroquial@hotmail.com.
- **CASAL PARROQUIAL DE ST. FOST.**— El **26 i 29 de desembre**, a les 18.00, representació dels *Pastorets*, de Folch i Torres. Av. Monturiol., 22-26 - Sant Fost, tel. 935 932 475.

Alba residència d'àvies

Torre de 24 places només per a dones a Sarrià-Sant Gervasi a 10 minuts del centre de la ciutat
Estades curtes i llargues
Centre de dia, també els festius
Visiteu-nos sense compromís!
Tel. 932 039 740, Isabel
web: <http://www.albaresidencia.es>
a/e: info@albaresidencia.es

- **SALA CABAÑES.**— El **26 de desembre**, a les 19.00, i el **28**, a les 17.00, *Els Pastorets de Mataró*. La Riera, 110 - 120 - Mataró, a/e: salacabanyes@gmail.com.

- **MARE DE DÉU DEL CARME DE LLEIDA.**— El **27 de desembre**, a les 18.00, representació de *Borrego i Carquinyoli*, de Lluís Millà, a càrrec del grup TOAR.

- **CERCLE CATÒLIC DE GRÀCIA.**— El **27 i 28 de desembre**, a les 18.00, representació de *L'Estel de Natzeret*, de Ramon Pàmies. Sta. Magdalena, 12 - 14 - Barcelona, a/e: elcercle@elcercle.cat.

- **CENTRE MORAL I CULTURAL DE POBLENOU.**— El **28 de desembre**, a les 17.30, *L'Estel de Natzeret*, de Ramon Pàmies. C/ Pujades, 176 - 178 - Barcelona, a/e: secretaria@elcentre.poblenou.cat.

- **CENTRE PARROQUIAL D'ARGENTONA.**— El **28 de desembre**, a les 19.00, representació de *Pastorets d'Argentona*. C/ Bernat de Riudemeia, 4 - Argentona, a/e: centre.parroquial.argentona@gmail.com.

Barcelona

- **ARSIS.**— El **18 de desembre**, a les 18.00, la Dra. Olga Herrero, psicòloga, parlarà sobre *Com afrontar el do i la pèrdua dels éssers estimats?*, als locals del carrer Llefià, 1 - Badalona; el **19**, a les 18.00, festa de Nadal infantil. Més informació: tel. 934 607 875.

- **LLIBRERIA CLARET.**— El **22 de desembre**, a les 12.00, taller de mandales per a nens de 6 a 12 anys, a càrrec de Carme Escardívol. C/ Roger de Llúria, 5 - Barcelona.

- **AMICS DEL PARE PIUS DE PIETRELCINA.**— Pregària i reunió dirigides per fra Valentí Serra, caputxí. La propera sessió serà el **22 de desembre**, a les 18.15, a la parròquia de la Concepció, c/ Llúria, 70 - Barcelona, tel. 934 576 552, web: www.concepciobcn.com.

- **CAIXAFORUM.**— El **22 i 23 de desembre**, a les 17.30, concerts de Nadal amb Papageno & Cia; a la mateixa hora *La festa de la llum*, per a nens; el **27**, a les 17.30, i el **28**, a les 12.00, programació familiar *La festa de l'emperador* (titelles). Av. Marquès de Comillas, 6-8 - Barcelona, tel. 934 953 945, web: www.laCaixa.es/ObraSocial.

- **JESUÏTES.**— El **23 de desembre**, a les 20.00, celebració del perdó-eucaristia; el **24**, a les 19.30, missa del Pollet;

a les 24.00, missa del Gall. Més informació: c/ Casp, 27 - Barcelona.

- **MONESTIR DE SANT MATIES.**— El **24 de desembre**, a les 19.00, I vespres de Nadal; a les 22.10, anunci de la Nativitat del Senyor. Ofici de lectura; a les 23.00, missa del Gall; el **25**, a les 10.40, tèrcia; a les 11.00, eucaristia; a les 18.00, exposició del Santíssim; a les 19.00, II vespres de Nadal; el **26**, a les 11.00, eucaristia, i a les 19.00, vespres. C/ Mercè Rodoreda, 7 - Barcelona, tel. 934 173 666.

- **CARILLÓ.**— El **26 de desembre**, a les 12.00, Anna M. Reverté ofereix el concert extraordinari de Sant Esteve. Audició al pati dels Tarongers-Galeria Gòtica del Palau.

- **MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS.**— El **27 de desembre**, a les 20.00, per a joves, *Nit de rol: l'enigma de la joia del Museu*. Més informació: tel. 933 196 912, fax 933 104 999, a/e: museuciencies@bcn.cat, web: www.bcn.cat/museuciencies.

- **PARRÒQUIA DE SANT FÈLIX.**— El **28 de desembre**, de 10.00 a 14.00, convida tothom a donar sang. C/ Sardanya, 21 - Barcelona.

- **INSTITUT TEOLOGIA I HUMANISME.**— Els dies **12, 13, 14 i 15 de gener**, curs sobre *La misericòrdia, fuente y culmen de la humanidad nueva*, a càrrec del P. Emilio Barcelón Maicas, o.p. (llicenciat en Teologia i doctor en Dret Canònic). Més informació: c/ Bailèn, 10 - Barcelona, tel. 932 463 300, fax 932 656 926, a/e: scatalina.ar@dominicos.org.

- **CRISTIANISME I JUSTÍCIA.**— El **13, 20 i 27 de gener**, i **3, 10 i 17 de febrer**, de 19.30 a 21.15, seminari *El capitalisme del desastre*, conduït per Joan Travé i Manuel Marcet; el **14, 21 i 28 de gener**, de 19.30 a 21.15, seminari amb Pere Borràs sobre *Línies de fons de la Congregació General 35*. Més informació: c/ Roger de Llúria, 13 - Barcelona, tel. 933 172 338, fax 933 171 094, a/e: info@fespinal.com, web: www.fespinal.com.

- **FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— Del **15 de gener al 5 de març**, curs *Claus de lectura de la Bíblia*, de 19.00 a 21.00. Més informació: c/ València, 244, 2n - Barcelona, www.fundaciojoanmaragall.org.

- **EXPOSICIÓ BÍBLICA.**— Fins al **20 de gener** es pot visitar al temple parròquia de Sant Pere del Masnou l'exposició «Bíblia i cultura». Més informació: tel. 935 550 706.

Girona

- **AUDITORI.**— El **23 de desembre**, a les 21.00, concert d'Ensemble Athenea. Passeig de la Devesa, 35 - Girona, tel. 972 080 709, fax 972 211 540, a/e: info@auditorigirona.org, web: www.auditorigirona.org.

- **SANT JOSEP DE GIRONA.**— El **21 de desembre**, a les 11.00, l'església de Sant Josep de Girona celebra la missa del Pollet, per a nens i les seves famílies.

- **JOVES.**— El **21 de desembre**, a les 16.00, recés de joves dirigit pel bisbe Francesc, al monestir de Sant Daniel. Organitza: Pastoral amb Joves del bisbat de Girona. Més informació: www.girojoves.org.

- **LLUM DE BETLEM.**— El **21 de desembre**, a les 18.00, s'encendrà la Llum de la Pau de Betlem, a la parròquia de Sant Pere de l'Escala.

- **SANTUARI DEL MONT.**— El **24 de desembre**, a les 23.00, missa del Gall. Abans de pujar, trucar al 972 193 074 per conèixer la viabilitat de la carretera.

- **SANTUARI DEL COLLELL.**— El **24 de desembre**, a les 24.00, missa del Gall.

- **CATEDRAL.**— El **24 de desembre**, a les 23.30, litúrgia de les hores; a les 24.00, missa del Gall; el **25**, a les 11.00, solemne missa major. Presideix el bisbe Francesc i concelebra el Capítol de Canonges.

- **VILOBÍ D'ONYAR.**— El **26 de desembre**, a les 12.00, el bisbe Francesc presidirà la missa a l'església parroquial.

- **MARXA DE LA PAU.**— El **26 de desembre**, XI Marxa de la Pau, organitzada per les parròquies catòliques i la comunitat evangèlica de Blanes. Se sortirà a les 19.00 de la plaça de l'església de Santa Maria, es farà una aturada al centre de culte dels protestants, amb cants i reflexions, i es continuarà després fins a la capella de la Mare de Déu de la Pau, del barri de Vallolig. Allà tindrà lloc una vetlla amb cants, testimonis i pregàries. S'acabarà amb un pisolabis.

- **MN. MASMITJÀ.**— El **28 de desembre**, a les 13.00, celebració a l'església del Cor de Maria d'Olot, de l'eucaristia en el bicentenari del naixement de Mn. Joaquim Masmitjà, fundador de la Congregació de les Missioneres del Cor de Maria. Presideix el bisbe Francesc.

CURSETS DE CRISTIANDAT

BISBAT DE GIRONA, 29-31 desembre 2008

Dos dies per conèixer i aprofundir el fonamental cristià

Informació: 937 624 371 / 656 426 652

LLAR D'ANCIANS P. MIRALLES

per a grans **persones** grans

Descobreix la web www.residenciapmiralles.org

Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356
NIF: G-08862781 - Els donatius desgraven un 20% del total de l'IRPF (Llei 30/94)
www.residenciapmiralles.org e-mail: residenciapmiralles@telefonica.net

Zoila Montagut, postulanta a les benedictines de Sant Pere de les Puel·les

El 14 de setembre, festa de l'Exaltació de la Santa Creu, començava una nova vida per a Zoila Montagut. Aquell dia entrava a la comunitat benedictina de Sant Pere de les Puel·les, a Barcelona. Com ella mateixa explica en parlar de la seva vocació, «va ser com un raig de llum penetrant que va entrar fins al fons del meu ésser, tots els dubtes que hi havia es van dissipar i la resposta a allò que cercava va emergir amb força».

«Escolta el teu cor, perquè hi parla Déu»

Rosa María Jané Chueca

—Com vas descobrir la teva vocació?

—Va arribar un moment en què vivia com en un sense sentit. Hi havia com una mena de buit al meu cor i van començar a sorgir preguntes: «Quin sentit té el que faig? On em porta?...» Era un mar de dubtes. Vaig començar un llarg camí de discerniment amb un acompanyant espiritual fins que un dia, així de cop i volta... pam!, el meu cor es va il·luminar i vaig sentir clarament que la meua vocació era ser monja.

—I per què benedictina?

—«Jo la seduiré, la portaré al desert i li parlaré al cor» (Os 2,16). A una de les coses a les quals em sento cridada és al diàleg íntim amb Déu. Sento que és aquí on Déu em crida, no en sé la raó lògica, és una certesa que sento en la meua ànima. Entre d'altres coses, el carisma benedictí es basa en la lloança a Déu mitjançant la pregària cantada. Déu és molt savi i sap què li convé a cadascú: et dona uns talents concrets i et porta allí on puguis desenvolupar-los, on et puguis realitzar plenament i ser feliç... Si bé el lloc no és el més important, és conseqüència de la resposta a la crida de Déu. La pregunta no és «on em crida Déu?», sinó «a què em crida?»

—Com defineixes la vocació?

—Crec que la vocació és, primerament, una resposta d'amor a l'Amor de Déu. Resposta d'amor perquè ja abans he experimentat l'Amor desbordant de Déu. Jo l'estimo perquè Ell em va estimar primer. També és lliurament. Jo ho visc com un lliurament a Déu i als germans d'allò que he rebut: és la paràbola dels talents. I alhora és el cent per u: jo li dono a Déu el poc que tinc i que sóc, i Ell, amb la seva immensa generositat, m'omple de béns.

—D'on treus la força, l'aliment?

—De la vocació, per suposat, i de la confiança en la misericòrdia del Pare. És Ell qui em sosté i em condueix. Hi ha una frase preciosa del salm 118 que diu: «La teua paraula fa llum als meus passos, és la claror que m'il·lumina el camí.» La seva promesa d'Aliança Eterna és el que em manté ferma, el seu Amor desbordant...

—Fa por plantejar-se: «Senyor, què vols de mi?»

—Totes les preguntes fonamentals fan una certa por, però t'hi has d'enfrontar i respondre-les, perquè aquí hi ha el sentit profund de la teua vida. Preguntar-li al Senyor sobre els seus plans per a tu requereix molt de valor perquè és un «llençar-se al buit», implica una actitud de desprement i de total obertura a la seva voluntat. És un cara a cara. D'altra

banda, quan et fas aquesta pregunta és perquè vols canviar i n'assumeixes el risc. I, per damunt de tot, confies en l'Amor de Déu i t'abandones a Ell, deixant que Ell vagi entreteixint la resposta en el teu interior.

—Quines dificultats pot tenir un jove per escoltar la crida de Déu?

—Vivim en una societat molt sorollosa, amb pànic al silenci, diria jo. Una societat que ens ofereix una infinitat de distraccions per passar l'estona... Crec que la gent dedica poca estona a la interioritat, a trobar-se amb ells mateixos, que en el fons és això, sinó la trobada amb l'altre de tu a tu, de cor a cor... És obvi que estic generalitzant, ni molt menys dic que no hi hagi res d'això!, però per escoltar Déu cal el silenci.

—Què li diries a un jove que s'estigui plantejant la seva possible vocació?

—El pròleg de la Regla de sant Benet comença: «Escolta, fill...» Crec que l'atenció és important: què es mou en el teu interior? Escolta el teu cor, perquè hi parla Déu. Cerca un acompanyant espiritual per contrastar el que vagi sorgint, el camí es fa millor entre dos que tot sol! No tinguis pressa per fer molt de recorregut en uns dies: cada pas del camí és important per si sol, tot arriba en el moment just.

Jaume Camprodon
Bisbe emèrit de Girona

«El Regne ja és aquí»

Recordo que, quan va morir el Sant Pare Pius XII, l'any 1958, deixà una quantitat de documents tan nombrosa i variada que algú va escriure: «Durant una colla d'anys els pròxims Papes podran viure de renda.» I s'equivocà de mig a mig, perquè la profusió d'escrits papals que ha vingut després, segur que l'han sobrepasat de bon tros. D'altra banda, si tenim en compte el context eclesial i social que ens ha tocat viure als últims pontificats es comprèn que sigui així, per mantenir la brúixola pastoral clara i ben orientada. Naturalment que no tota la producció se situa al mateix nivell. Tanmateix, són moltes les paraules que apunten directament a la Paraula, aquella que ha existit des del principi i Jesucrist ens ha revelat amb paraules humanes i, sobretot, amb fets. És per Ell i en Ell que es fa present el Regne de Déu entre nosaltres. Contemplant-lo a Ell, contemlem el Regne del Pare, escoltant-lo, descobrim l'aire que cal respirar per deixar-lo entrar en nosaltres i en el nostre entorn.

Potser pensareu que he perdut el fil amb el qual he començat aquestes ratlles. No ho crec; voldria arribar fins al moll de l'os del Regne, de la Paraula que l'Església és cridada i enviada a fer-nos present. Joan

Pau II, no menys que els seus predecessors, en la carta apostòlica *A l'inici del nou mil·lenni* exhortant a la contemplació de Crist per tal de no perdre'ns dintre del maremagnum d'interessos que mouen el món, escriu: «El segle i el mil·lenni que comencem hauran de veure encara, i és de desitjar que ho vegin d'una manera palpable, a quin grau de dedicació pot arribar la caritat vers els pobres. Si veritablement hem de partir novament de la contemplació de Crist (personificació del Regne) hem de saber-lo descobrir, sobretot, en el rostre d'aquells amb els quals ell mateix ha volgut identificar-se.» Aquí arribem al moll de l'os. Joan Pau II recorda el capítol XXV de sant Mateu: «Tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set i em donàreu beure...» I segueix una reflexió-examen que no té pèrdua: «Aquesta pàgina no és una simple invitació a la caritat: és una pàgina de cristologia, que il·lumina el misteri de Crist. Sobre aquesta pàgina, així com també sobre l'àmbit de l'ortodòxia, l'Església mesura la seva fidelitat d'Esposa de Crist» (n. 49).

Aquí volia arribar perquè, llegint aquestes ratlles, em vénen a la memòria dos fets ocorreguts amb vuit dies de diferència ja fa uns anys. Era diumenge i se celebrava l'entrada solemne d'un bisbe a la seva seu. Una llarga corrua de preveres i un grup considerable de bisbes, abillats segons les rúbriques, avançàvem pausadament i solemne per la nau de la catedral, mentre la multitud cantava: «Poble de Déu, poble en marxa...» Va coincidir que, en el moment en què el grup mitrat traspasava el llindar de la seu, les veus enfervorides cantaven el vers final: «El Regne ja és aquí!» El diumenge següent s'esqueia la Jornada Diocesana de la Fraternitat de Malalts, a Sant Feliu de Pallarols, a la baixa Garrotxa. Un grup reduït de concelebrants avançàvem com podíem pel passadís central; ara t'entrebancaves amb la cadira de rodes d'un minusvàlid, un xic més enllà la crossa entravesada d'una àvia et barrava el pas, unes passes més i els ulls esblaimats d'un jove invident et miraven sense veure-hi res... Mentrestant el poble cantava la mateixa cançó de vuit dies enrere: «Poble de Déu, poble en marxa... El Regne ja és aquí.» El clima era d'una serenor joiosa que encomanava pau. No jutjo res, ni sóc ningú per fer-ho. Però, no em negareu que hi ha coincidències que fan pensar.

Pensant-ho millor

Eduard Brufau

Segons tots els experts, bona part de la crisi actual es deu al fet que l'activitat econòmica s'ha construït de manera generalitzada sobre uns fonaments poc sòlids, per no dir inexistents. Durant molt de temps, i fins fa ben pocs mesos, s'ha anat creixent i sobretot especulant sobre unes bases falses, sobre uns pressupòsits imaginaris, en definitiva, sobre uns diners que no hi eren. La crisi, per tant, s'encarregarà de fer-nos passar de l'economia fictícia, imaginària, a l'economia real.

A la nostra societat li pot passar una cosa semblant. Ja fa massa anys que s'ha generalitzat

socialment una manera de viure superficial i frívola, en què manquen els punts clars de referència, els models de conducta madurs i responsables, i els fonaments ideològics sòlids. D'aquí la perplexitat i el desconcert social en què ens trobem avui. El més lògic és que tard o d'hora hi hagi una mena de correcció que ens faci tocar de peus a terra. I precisament la crisi econòmica que tot just ara comença pot molt ben ser el detonant que precipiti la crisi d'aquests models immadurs i falsos: la societat s'adonarà que aquests pretesos fonaments no són més que un artifici. Ara, doncs, tot just abans que això passi, és urgent repensar la nostra conducta i tenir a punt l'alternativa.

L'altra crisi